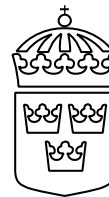

Regeringens skrivelse

2024/25:115

Verksamheten i Europeiska unionen under 2024 Skr.
2024/25:115

Regeringen överlämnar denna skrivelse till riksdagen.

Stockholm den 27 februari 2025

Ebba Busch

Jessica Rosencrantz
(Statsrådsberedningen)

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen redogör regeringen för verksamheten i Europeiska unionen under 2024 i enlighet med 9 kap. 21 § riksdagsordningen. Skrivelsen är en övergripande beskrivning av Europeiska unionens utveckling och förbindelser med omvärlden, det ekonomiska och sociala samarbetet, samarbetet om rättsliga och inrikes frågor samt unionens institutioner. Den tar upp beslut och händelser i unionen och redovisar bredden i unionens frågor utifrån arbetet i rådets olika sammansättningar.

Innehållsförteckning

DEL 1 DEN ÖVERGRIPANDE UTVECKLINGEN I EU

1	Inledning	14
2	Information till och överläggning och samråd med riksdagen	16
3	Europeiska rådet	17

DEL 2 ALLMÄNNA FRÅGOR

4	Europas framtidsfrågor	20
5	Rättsstatens principer	20
6	EU:s fleråriga budgetram	21
7	Den europeiska terminen för stärkt ekonomisk samordning	22
8	Avtalen mellan EU och Storbritannien	22
9	Utvidgningen	23
9.1	Kommissionens utvidgningsstrategi	23
9.2	Albanien	24
9.3	Bosnien och Hercegovina	24
9.4	Kosovo	24
9.5	Nordmakedonien	25
9.6	Montenegro	25
9.7	Serbien	25
9.8	Turkiet	26
9.9	EU:s finansiella stöd till västra Balkan och Turkiet	26
10	EU:s strategi för Östersjöregionen	26
11	Europeiska politiska partier	27
12	Etikorganet	27
13	Förordning om politisk reklam	28
14	Demokratipaketet	28
15	Medborgarinitiativet	28
16	Rösträtt och valbarhet för rörliga EU-medborgare	28
17	Förordning om allmänna direkta val av ledamöter av Europaparlamentet	29
18	Sammanhållningspolitiken	29
18.1	Gränsöverskridande lösningar	29
18.2	Kommissionens lagstiftningsförslag RESTORE	29
19	Instrumentet för tekniskt stöd, kommissionens stödprogram	30
20	Krishantering	30

DEL 3 UTRIKES FRÅGOR

21	Utrikes- och säkerhetspolitik	31
----	-------------------------------------	----

21.1	EU:s globala strategi för utrikes- och säkerhetspolitik.....	31
21.2	Den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken.....	31
21.2.1	Det säkerhets- och försvarspolitiska samarbetet.....	31
21.2.2	EU:s civila och militära insatser.....	32
21.3	Försvarspolitiska initiativ.....	33
21.3.1	Inledning.....	33
21.3.2	Niinistörapporten.....	34
21.3.3	Det permanenta strukturerade samarbetet (Pesco).....	34
21.3.4	Militär rörlighet.....	34
21.3.5	Europeisk försvarsindustristrategi och ett Europeiskt försvarsindustriellt program.....	34
21.3.6	Samordnad årlig försvarsöversikt – CARD.....	35
21.4	Informations- och cybersäkerhet.....	35
21.4.1	EU:s cybersäkerhetsbyrå.....	35
21.4.2	Cybersolidaritetsförordningen.....	35
21.5	EU och Nato.....	36
21.6	EU som aktör i FN.....	36
21.6.1	Skattefrågor i FN.....	36
21.7	OSSE.....	37
21.8	Europarådet.....	37
21.9	Internationella brottmålsdomstolen.....	38
21.10	Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer.....	38
21.11	Handlingsplanen för jämställdhet i yttre förbindelser 2021–2025.....	39
21.12	Nedrustning och icke-spridning.....	39
21.12.1	Massförstörelsevapen.....	39
21.12.2	Konventionella vapen.....	40
21.12.3	Rymden.....	40
21.13	Strategisk exportkontroll.....	40
21.13.1	Krigsmateriel.....	40
21.13.2	Produkter med dubbla användningsområden.....	40
21.14	Sanktioner.....	41
21.15	Terrorism.....	41
21.16	Cybersäkerhet.....	41
21.17	Hybridhot.....	42
21.18	Konsulära frågor och krisberedskap.....	42
22	Den gemensamma handelspolitiken.....	43
22.1	Multilaterala handelsförhandlingar.....	43
22.2	Regionala och bilaterala frihandels- och investeringskyddsavtal.....	43
22.3	Exportkrediter.....	43
22.4	Plurilaterala förhandlingar om e-handel.....	44
22.5	Tulllättnader för utvecklingsländer.....	44
22.6	Ekonomisk säkerhet.....	44

Skr. 2024/25:115	23	EU som global utvecklingspolitisk aktör	44
	23.1	EU:s utvecklingspolitik	44
	23.2	Global Gateway-strategin	45
	23.3	Klimat- och energidiplomati	46
	23.4	EU:s humanitära bistånd och EU:s roll som humanitär aktör	46
	23.5	Global hälsa	46
	24	EU:s bilaterala och regionala förbindelser	47
	24.1	Samarbete mellan EU och Efta-länderna	47
	24.2	Östliga partnerskapet	47
	24.3	Centralasien	48
	24.4	Östeuropa	48
	24.4.1	Armenien	48
	24.4.2	Azerbajdzjan	48
	24.4.3	Georgien	49
	24.4.4	Moldavien	49
	24.4.5	Belarus	50
	24.4.6	Ukraina	50
	24.4.7	Ryssland	51
	24.5	Arktis	52
	24.6	Mellanöstern	52
	24.6.1	Syrien	52
	24.6.2	Den israelisk-palestinska konflikten	52
	24.6.3	Iran	53
	24.6.4	Jemen	53
	24.6.5	Libanon	54
	24.6.6	Södra grannskapet och Medelhavsunionen	54
	24.6.7	Egypten	54
	24.6.8	Tunisien	54
	24.6.9	Marocko	55
	24.6.10	Jordanien	55
	24.6.11	Gulfen	55
	24.7	Amerika	55
	24.7.1	Nordamerika	55
	24.7.2	Latinamerika	56
	24.8	Afrika	57
	24.8.1	EU och Afrikanska unionen	57
	24.8.2	Relationen med Afrika, Karibien och Stilla havet samt de ekonomiska partnerskapsavtalen	57
	24.8.3	Afrikas horn	57
	24.8.4	Östra och södra Afrika	59
	24.9	Asien och Oceanien	60
	24.9.1	Sydasien	60
	24.9.2	Östasien	61
	24.9.3	Sydostasien och Oceanien	62
	24.9.4	Regionala frågor	63

DEL 4 EKONOMISKA OCH FINANSIELLA FRÅGOR

Skr. 2024/25:115

25	Ekonomi och finans	64
25.1	Ekonomisk styrning och samordning	64
25.1.1	Stabilitets- och tillväxtpakten	64
25.1.2	Makroekonomiska obalanser	64
25.1.3	Faciliteten för återhämtning och resiliens.....	65
25.1.4	Sveriges återhämtnings- och resiliensplan.....	65
25.1.5	Klimatfinansiering	65
25.2	EU i G20 på det finansiella och ekonomiska området.....	66
25.3	Makrofinansiellt stöd till Ukraina och andra länder utanför EU	66
26	Finansmarknaden	67
26.1	Bankmarknaden.....	67
26.1.1	Ändringar i ramverket för bankkrishantering	67
26.1.2	Åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.....	67
26.1.3	Ändringar i regelverket för betaltjänster.....	67
26.1.4	Lagstiftningspaket om digital euro	67
26.2	Värdepappersmarknaden	67
26.2.1	Stärkt investerarskydd på finansiella marknader	67
26.2.2	Förordning om hållbarhetsbetyg.....	68
26.2.3	Kapitalmarknadsunionen	68
26.3	Övrigt	68
26.3.1	Förordning om ett ramverk för tillgång till finansiella data.....	68
27	Skatter	69
27.1	Mervärdesskatt.....	69
27.1.1	Mervärdesskatt i den digitala tidsåldern	69
27.1.2	Mervärdesskatt i den digitala tidsåldern avseende distansförsäljning av importerade varor	69
27.1.3	Elektroniskt intyg om undantag från mervärdesskatteplikt.....	69
27.2	Företagsbeskattning.....	70
27.2.1	Direktiv om regelverk för inkomstbeskattning för företag i Europa	70
27.2.2	Direktiv om internprissättning.....	70
27.2.3	Direktiv om att inrätta ett system där hemviststatens skatteregler tillämpas för mikroföretag samt små och medelstora företag.....	70
27.2.4	Direktiv om snabbare och säkrare skattelättnad för överskjutande källskatt.....	70
27.3	Punktskatt	71
27.3.1	Omarbetat energiskattedirektiv.....	71
27.4	Administrativt samarbete.....	71

	27.4.1	Ändringsdirektiv om administrativt samarbete.....	71
28		Tull.....	71
	28.1	En reformering av tullunionen.....	71
29		EU:s budget.....	72
	29.1	EU:s årsbudget	72
30		Skydd av EU:s finansiella intressen.....	72
	30.1	Ansvarsfrihet för genomförandet av 2022 års budget	72
	30.2	Ansvarsfrihet för genomförandet av 2023 års budget	73
31		Statistik	73

DEL 5 RÄTTSLIGA OCH INRIKES FRÅGOR

32		Övergripande	74
33		Civilskydd.....	74
	33.1	Samordnade insatser vid störningar av kritisk infrastruktur.....	75
34		Civilrättsligt samarbete	75
	34.1	Rådsslutsatser om hur civilrätten kan bidra till EU:s och medlemsstaternas konkurrenskraft	75
	34.2	Skydd mot uppenbart ogrundade rättsprocesser för personer som deltar i den offentliga debatten.....	75
	34.3	Förordning om ömsesidigt erkännande av föräldraskap.....	75
	34.4	Ökat skydd för utsatta vuxna i gränsöverskridande situationer	76
	34.5	Direktiv om harmonisering av vissa delar av insolvensrätten.....	76
	34.6	Nytt produktansvarsdirektiv	76
	34.7	Förordning om bekämpande av sena betalningar	76
35		Polissamarbete, straffrättsligt samarbete och tullsamarbete.....	77
	35.1	Samarbete mot brottslighet inklusive terrorism och extremism.....	77
		35.1.1 Kodex om Schengengränserna	77
		35.1.2 Screeningförordningen	77
		35.1.3 Förordningar om insamling och överföring av förhandsinformation om passagerare	77
		35.1.4 Prüm II-förordningen	78
		35.1.5 Högnivågruppen om tillgång till data för en effektiv brottsbekämpning	78
		35.1.6 Förordning om förebyggande och bekämpning av sexuellt övergreppsmaterial mot barn (CSAM-förordningen).....	78
		35.1.7 Tillfällig förlängning av förordning om undantag från eDataskyddsdirektivet för	

	att bekämpa sexuella övergrepp mot barn på nätet	79
35.1.8	Tillämpning av Schengenregelverket i Bulgarien och Rumänien	79
35.1.9	Förordning om stärkt polissamarbete i fråga om människosmuggling och människohandel.....	79
35.1.10	Förordning om en gradvis start av driften av EU:s in- och utresesystem.....	80
35.2	Straffrättsligt samarbete.....	80
35.2.1	Byrån för straffrättsligt samarbete	80
35.2.2	Europeiska åklagarmyndigheten.....	80
35.2.3	Avtal mellan EU och USA om e- bevisning	80
35.2.4	Förordning om digitala resehandlingar.....	81
35.2.5	Ansvarsutkrävande och kampen mot straffrihet för brott som begåtts under Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina	81
35.2.6	Överföring av straffrättsliga förfaranden.....	81
35.3	Materiell straffrätt.....	81
35.3.1	Ändringar av brottsofferdirektivet.....	81
35.3.2	Miljöbrottsdirektivet.....	82
35.3.3	Direktiv om våld mot kvinnor och våld i nära relationer.....	82
35.3.4	Direktiv om återvinning av tillgångar och förverkande.....	82
35.3.5	Direktiv om fastställande av brottsrekvisit och påföljder för överträdelse av unionens restriktiva åtgärder.....	82
35.3.6	Människohandelsdirektivet.....	82
35.3.7	Direktiv om bekämpning av korruption.....	83
35.3.8	Ändringsdirektiv om bekämpande av sexuella övergrepp mot barn.....	83
35.3.9	Direktiv om att förebygga och motverka människosmuggling.....	83
35.4	Tullsamarbete	83
35.4.1	Informationsteknik för tulländamål	83
35.4.2	Omarbetning av EU:s skjutvapenförordning.....	84
36	Grundläggande rättigheter och medborgarskap	84
36.1	Rådets slutsatser och förklaring om grundläggande rättigheter.....	84
36.2	Effektivt rättsligt skydd och tillgång till rättslig prövning	84
36.3	Skyddet av en fri, öppen och välunderbyggd demokratisk debatt.....	84
36.4	Förklaring om främjande av judiskt liv och bekämpande av antisemitism.....	85

36.5	Förordning med kompletterande förfaranderegler i gränsöverskridande ärenden enligt dataskyddsförordningen	85
36.6	EU:s anslutning till Europakonventionen.....	85
37	Asyl, invandring, visering och annan politik om rörlighet för personer.....	86
37.1	Reform av det gemensamma europeiska migrations- och asylsystemet.....	86
37.2	Tillfälligt skydd och mottagande i EU av personer som fördrivits från Ukraina	86
37.3	EU-fonder på asyl- och migrationsområdet.....	86
37.4	Laglig migration.....	87
37.5	Viseringspolitik	87
37.5.1	Viseringsförenklingsavtal och viseringsfrihetsavtal.....	87
37.5.2	Förslag till översyn av suspenderingsmekanismen	87
37.6	Återvändande	88
37.7	Den externa dimensionen av migration.....	88
37.7.1	Samarbete med tredjeland	88

DEL 6 SYSSELSÄTTNING OCH SOCIALPOLITIK, HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

38	Sysselsättningspolitik.....	89
38.1	Samordningen av sysselsättning och socialpolitik inom sysselsättningsstrategin och den öppna samordningsmetoden.....	89
38.1.1	Gemensam sysselsättningsrapport.....	89
38.1.2	Utvecklingen på det socialpolitiska området och sysselsättningsområdet	89
39	Arbetsliv, arbetsmarknad och sociala frågor.....	90
39.1	Direktiv om förbättrade arbetsvillkor för plattformsarbete.....	90
39.2	Kemiska agenser och carcinogena, mutagena och reproduktionstoxiska ämnen.....	90
39.3	Stärkta arbetsvillkor för praktikanter och reviderad rådsrekommendation om kvalitetskriterier för praktikprogram	91
39.4	2019 års ILO-konvention om våld och trakasserier	91
39.5	Revidering av direktiv om Europeiska företagsråd	91
39.6	Samordning av de sociala trygghetssystemen	92
39.7	EU-intyg om funktionsnedsättning och EU-parkeringstillstånd för personer med funktionsnedsättning	92
39.8	Utvidgning av EU-intyget om funktionsnedsättning och EU-parkeringstillståndet för personer med funktionsnedsättning	92
40	Jämställdhet och arbetet mot diskriminering	92
40.1	Antidiskrimineringsdirektivet	92

40.2	Standarder för jämlikhetsorgan	93
40.3	Rådsslutsatser inom jämställdhetsområdet	93
41	Hälsofrågor	93
41.1	Förordning om det europeiska hälsodataområdet	93
41.2	Humanmaterialförordningen	93
41.3	Förordning och direktiv om humanläkemedel	94
41.4	Förordning om ändring av medicinteknikförordningarna	94
41.5	Revidering av rådsrekommendation om rökfria miljöer	94
41.6	Rådsrekommendation om förebyggande av cancer	94
41.7	Rådsslutsatser om framtiden för Europas hälsounion	95
41.8	Ett globalt pandemifördrag och det internationella hälsoreglementet	95

DEL 7 KONKURRENSKRAFTSFRÅGOR

42	Den inre marknadens utveckling	96
42.1	Framtidens inre marknad	96
42.2	Krisinstrument för den inre marknaden	96
42.3	Förbud mot produkter som tillverkas genom tvångsarbete	96
42.4	Europeiska ideella sammanslutningar med gränsöverskridande verksamhet	97
42.5	Revidering av byggproduktförordningen	97
42.6	Förordning om vissa mobila maskiner	97
42.7	Rådsslutsatser om offentlig upphandling	97
42.8	Förordning om E-formulär för utstationering av arbetstagare	97
43	Näringspolitik	98
43.1	Förordningen om nettonollindustrin	98
43.2	Förordningen om kritiska råmaterial	98
43.3	Förordningen om inrättande av den europeiska plattformen för strategisk teknik	98
43.4	Meddelande om bioteknik och biotillverkning	99
43.5	Tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet	99
43.6	Ekodesign för hållbara produkter	99
43.7	En översyn av EU:s formskyddsregler	99
43.8	Kommissionens patentpaket	100
43.9	Diplomatkonferenser inom WIPO	100
43.10	Utvidga och uppgradera användningen av digitala verktyg och förfaranden inom bolagsrätten	100
43.11	Direktiv om aktier med olika röstvärden	100
43.12	Teknisk harmonisering	101
	43.12.1 Tvätt- och rengöringsmedelsförordningen	101
44	Konsumentpolitik	101
44.1	Direktivet om gemensamma regler för att främja reparation av varor	101

Skr. 2024/25:115	44.2	Direktiv om paketresor och sammanlänkade researrangemang.....	101
	44.3	Förordning om leksakers säkerhet.....	101
	44.4	Paket om alternativ tvistlösning för konsumenter	102
45		Forskning och innovation	102
	45.1	EuroHPC	102
	45.2	Vitbok om forskning som omfattar teknik med potential för dubbla användningsområden	102
	45.3	Efterhandsutvärderingen av Horisont.....	102
	45.4	Kunskapsutnyttjande	103
	45.5	Forskningsssäkerhet.....	103
	45.6	Avancerade material.....	103
	45.7	BioEast	104
	45.8	Stärka EU:s konkurrenskraft och ERA.....	104
46		Rymd.....	104
	46.1	Stärka Europas konkurrenskraft genom rymden	104
	46.2	Preliminär utvärdering av Europeiska unionens rymdprogram.....	105
	46.3	Europeiska kompetenser inom rymdsektorn	105

DEL 8 TRANSPORT, TELEKOM OCH ENERGI

47		Transport.....	106
	47.1	Horisontella frågor	106
		47.1.1 Transeuropeiska transportnätet TEN-T	106
		47.1.2 Ändring av direktivet om kombinerad transport.....	106
		47.1.3 Rättigheter för resenärer vid resor med kombinerade trafikslag och nya tillsynsregler	106
	47.2	Landtransporter	107
		47.2.1 Omarbetat körkortsdirektiv	107
		47.2.2 Direktiv om körkortsåterkallelser.....	107
		47.2.3 Gränsöverskridande informationsutbyte om trafiksäkerhetsrelaterade brott	107
		47.2.4 Ny förordning om användning av järnvägsinfrastruktur	107
		47.2.5 Reviderat mått- och vikt direktiv.....	107
		47.2.6 Särskilda kör- och vilotidsregler för bussförare	108
	47.3	Sjöfart.....	108
		47.3.1 Europeiska sjösäkerhetsbyrån	108
		47.3.2 Harmoniserade flodinformationstjänster på inre vattenvägar	108
		47.3.3 Hamnstatskontrolldirektivet	108
		47.3.4 Direktiv om fullgörande av flaggstatsförpliktelser	108
		47.3.5 Grundläggande principer för utredning av olyckor i sjötransportsektorn	109

47.3.6	Föreningar orsakade av fartyg och om införande av sanktioner	109
47.4	Luftfart	109
47.4.1	Det gemensamma europeiska luftrummet	109
47.4.2	Översyn av flygpassagerares rättigheter	109
47.5	Integrerad havspolitik	110
47.5.1	Internationell havsförvaltning	110
48	Politiken för informationsområdet	110
48.1	Digitalisering	110
48.1.1	Förordning om harmoniserade regler för artificiell intelligens	110
48.1.2	Förordning om digital identitet	110
49	Informations- och cybersäkerhet	110
49.1	Cyberresiliensförordningen	110
49.2	Förordningen om gigabitinfrastruktur	111
49.3	Vitbok om Europas framtida digitala infrastruktur	111
50	Energi	111
50.1	Rådsslutsatser om främjande av hållbar elnätsinfrastruktur	111
50.2	Direktivet om byggnaders energiprestanda	112
50.3	Rådsslutsatser om främjande av geotermisk energi	112
50.4	Rådsrekommendation om samordnade åtgärder för att minska efterfrågan på gas	112

DEL 9 JORDBRUK, FISKE OCH LIVSMEDEL

51	Den gemensamma jordbrukspolitiken	113
52	Den gemensamma fiskeripolitiken	113
52.1	Protokoll med tullkvoter för fiskeriprodukter knutna till EES-avtalets finansiella mekanismer	113
52.2	Vissa åtgärder i syfte att bevara fiskbestånd i fråga om länder som tillåter ohållbart fiske	114
52.3	Fiskemöjligheter i Östersjön 2025	114
52.4	Fiskemöjligheter för Västerhavet 2025	114
53	Livsmedel, djur och växter	115
53.1	Översyn av EU:s djurskyddslagstiftning	115
53.2	Frukostdirektivet om bland annat honung, sylt och fruktjuice	115
53.3	Växtförkningsmaterial och skogsodlingsmaterial	116
53.4	Växter som tagits fram med vissa nya genomiska tekniker	116
54	Skogsbruk	116
54.1	Övervakningsram för resilienta europeiska skogar	116
54.2	Ändring av rådsbeslut för den ständiga skogsbrukskommittén	116
54.3	Ändring av avskogningsförordningen vad gäller bestämmelser om tillämpningsdatum	117

DEL 10 MILJÖ

55	Horisontella frågor.....	118
55.1	Direktiv om industriutsläpp.....	118
56	Klimat och luft.....	118
56.1	Rådsslutsatser inför COP29 – Genomförande av Parisavtalet	118
56.2	Förordning om F-gaser.....	118
56.3	Förordning om ozonnedbrytande ämnen.....	119
56.4	EU:s klimatmål för 2040.....	119
56.5	Certifieringsramverk för upptag och infångning av koldioxid	119
56.6	Direktiv om luftkvalitet.....	120
56.7	Koldioxidkrav för tunga fordon.....	120
56.8	Meddelande om klimatrisker.....	120
57	Cirkulär ekonomi och kemikalier	120
57.1	Direktiv om avfall	120
57.2	Förpackningar och förpackningsavfall	121
57.3	Uttjänta fordon och tygodkännande	121
57.4	Förhindra spill av plastpellets.....	121
57.5	Hållbar användning av växtskyddsmedel.....	121
57.6	Direktiv om gröna påståenden.....	121
57.7	Rättsakterna Ett ämne, en bedömning.....	122
58	Naturresurser och biologisk mångfald.....	122
58.1	Antagande av reviderat avloppsvattendirektiv	122
58.2	Förordning om restaurering av natur.....	123

DEL 11 UTBILDNING, UNGDOM, KULTUR

59	Utbildning.....	124
59.1	Europa på väg – möjligheter till mobilitet i utbildningssyfte för alla.....	124
59.2	Främjande av evidensinformerad politik och praktik inom utbildning	124
59.3	Attraktiva och hållbara karriärer inom högre utbildning	124
59.4	Strategiska partnerskap på utbildningsområdet.....	125
60	Ungdom.....	125
60.1	En mer sammanhållen barn-, barnrätts- och ungdomspolitik.....	125
61	Kultur.....	125
61.1	Förordning om en europeisk mediefrihetsakt.....	125
61.2	Rådsslutsatser om stöd till influerare som skapare av innehåll on-line.....	126
61.3	Rådsslutsatser om datadriven publikutveckling för de kulturella och kreativa sektorerna.....	126
61.4	Rådsslutsatser om att förbättra och främja tillgången till kultur.....	126
62	Idrott	127

DEL 12 EU:S INSTITUTIONER

63	Institutionernas verksamhet	128
63.1	Kommissionen.....	128
63.1.1	Kommissionens arbetsprogram	128
63.1.2	Genomförande av direktiv i svensk rätt.....	128
63.1.3	Överträdelseärenden mot Sverige och informella skrivelser från kommissionen	129
63.2	Europaparlamentet.....	129
63.3	Europeiska unionens domstol.....	130
63.4	Öppenhet och insyn.....	130
63.5	EU-rekrytering samt information och kunskapshöjning om EU.....	131
63.5.1	EU-rekrytering.....	131
63.5.2	Information och kunskapshöjning om EU....	131
63.6	Tolkning	132
63.7	Regionkommittén	132
Bilaga 1	Mål av svenskt intresse vid EU-domstolen och tribunalen under 2024.....	133
Bilaga 2	Under 2024 avslutade och pågående överträdelseärenden.....	142
Bilaga 3	Beslut i rådet under 2024 som Sverige inte har stött eller har gjort uttalande om.....	152
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 27 februari 2025		158

DEL 1 DEN ÖVERGRIPANDE UTVECKLINGEN I EU

1 Inledning

Europeiska unionen har under året präglats av förberedelserna för nästa institutionella cykel med val till Europaparlamentet, att utse ny kommission och staka ut den övergripande politiska inriktningen för de kommande fem åren. Liksom under 2023 har året präglats av ett svårt omvärldsläge, med Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina och en upptrappad konflikt i Mellanöstern som påtagliga exempel. Ett fortsatt starkt ekonomiskt, militärt, politiskt och humanitärt stöd till Ukraina, liksom successivt utökade sanktioner riktade mot Ryssland har genomlyst den politiska dagordningen. Här märks inte minst beslutet om att genomföra G7:s principöverenskommelse om användningen av den extraordinära avkastningen från den ryska centralbankens immobiliserade tillgångar och beslutet om att inrätta en Ukrainafacilitet.

Europaparlamentsvalen i juni medförde att lagstiftningsarbetet klingade av i samband med parlamentets sista plenarmöte i april och återgår till normalläge först en tid in i den nya kommissionens mandatperiod. Slutfasen av mandatperioden kännetecknades som vanligt av ett ökat tempo i lagstiftningsförhandlingarna för att avsluta liggande förslag. Bland de mer uppmärksammade lagstiftningsförhandlingarna som avslutades under året återfinns migrationspakten och koldioxidutsläpp från tunga fordon.

Nyckelpersoner tillsattes i institutionerna. Stats- och regeringscheferna i Europeiska rådet valde vid sitt möte i juni António Costa till ordförande efter Charles Michel. Samtidigt föreslogs Ursula von der Leyen till en andra period som ordförande i kommissionen och Kaja Kallas som kandidat till posten som unionens höga representant för utrikesfrågor och säkerhetspolitik, tillika vice ordförande i kommissionen. Ursula von der Leyen valdes av Europaparlamentet till ordförande den 18 juli. I samförstånd med henne och på basis av medlemsstaternas förslag, fastställde rådet i september listan över kommissionärskandidater. Kommissionärskandidaterna utfrågades och godkändes kollektivt av Europaparlamentet i november för att slutligen den 28 november utses av Europeiska rådet. Den nya kommissionen tillträdde den 1 december. Den svenska kandidaten Jessika Roswall tilldelades ansvar för miljö, vattenresiliens och en konkurrenskraftig cirkulär ekonomi.

Under året har Belgien och Ungern varit ordförande i Europeiska unionens råd. Det ungerska ordförandeskapet föregicks av och gav upphov till diskussion och kritik på grund av den ihållande kontroversen kring bristande respekt för unionens grundläggande värden samt premiärminister Viktor Orbáns agerande på den internationella arenan.

Europeiska rådet antar vart femte år en strategisk agenda med de övergripande politiska prioriteringarna för unionen. Stats- och regeringscheferna kunde denna gång enas om agendan vid sitt möte i juni

och den listar prioriteringarna under tre breda rubriker: Ett fritt och demokratiskt Europa, Ett starkt och säkert Europa, samt Ett välmående och konkurrenskraftigt Europa.

Under året presenterades tre rapporter som kommer att forma diskussionerna långt in i den nya mandatperioden – Enrico Lettas rapport om den inre marknadens framtid i ljuset av de senaste årens kriser och en utmanande omvärld, Mario Draghis rapport om EU:s konkurrenskraft som tar sin utgångspunkt i de utmaningar som näringsliv och företag står inför, samt Sauli Niinistös rapport om civil och militär beredskap i Europa. Rapporterna syftar i betydande utsträckning till att visa på möjliga handlingsvägar i den situation som EU befinner sig i till följd av utvecklingen i omvärlden. Gemensamt för de tre rapporterna är även att perspektiven är långsiktiga och att rekommendationerna torde ha betydande inflytande på de förslag, strategier och vitböcker som väntas under kommande år.

Utvidgningspolitiken har fått förnyad kraft och politisk betydelse som följd av omvärldsläget, vilket speglas i kommissionens årliga utvidgningspaket. Förhandlingar har inletts med både Ukraina och Moldavien, medan nya förhandlingskluster har öppnats med Albanien. Europeiska rådet har fattat beslut om att öppna förhandlingar med Bosnien och Hercegovina.

Med utgångspunkt i utvidgningsprocessen har diskussionen om EU:s framtid och interna reformer, som inleddes under det svenska ordförandeskapet första halvåret 2023, fortlöpt och breddats. Utöver att anpassa unionen till en framtida utvidgning diskuteras hur unionen behöver reformeras för att kunna nå uppsatta målsättningar gällande konkurrenskraft och säkerställa unionens handlingsförmåga i den geopolitiska situation som nu växer fram.

Den globala geopolitiska situationen gör det nödvändigt att överväga balansen mellan öppenhet och behovet av att säkerställa resiliens i leveranskedjor. Den säkerhetspolitiska situationen i närområdet och globalt tillsammans med den politiska utvecklingen inom centrala aktörer som BRICS och USA, liksom ökad konkurrens till följd av statliga interventioner påverkar EU:s möjligheter att vidhålla målsättningen om en öppen ekonomisk ordning grundad på multilateralism och lika konkurrensvillkor. Detta samtidigt som unionen och medlemsstaterna aktivt arbetar med att säkra en adekvat nivå av civil och militär beredskap, krishanteringsförmåga och en europeisk industriell bas.

Situationen i Mellanöstern är fortsatt djupt oroande och har återkommande diskuterats inom många delar av EU-samarbetet. Den militära upptrappningen medför risker för hela regionen. EU har under året ökat det humanitära biståndet och uppmanat alla parter till yttersta återhållsamhet.

Rysslands anfallskrig mot Ukraina är ytterst ett krig mot hela den fria världen och i sak har regeringen först och främst prioriterat stödet till Ukraina för att landet ska kunna överleva som ett fritt land och successivt närma sig EU-medlemskap, ett arbete där det inom EU råder mycket bred samsyn.

Det kan konstateras att regeringens prioritering av konkurrenskraft och produktivitet under 2023 års rådsordförandeskap har bidragit till att frågan nu är fast förankrad högt upp på unionens politiska dagordning. Den kan

väntas genomsyra EU:s arbete under kommande år med inriktning på dels grundläggande åtgärder som förenkling och bättre lagstiftning samt en fördjupad inre marknad och innovationsfrämjande, dels specifika insatser på alla berörda områden. Regeringen har även prioriterat arbetet mot kriminalitet och för klimatet inom ramen för EU-samarbetet.

Regeringens prioriteringar återfinns alla i EU:s nya strategiska agenda. Den avspeglar också regeringens syn på konkurrenskraftsagendan och den gröna omställningen som i hög utsträckning utgör två sidor av samma sak.

Som ett led i att stärka Sveriges genomslag i EU har regeringen intensifierat det aktiva förhandlingsarbetet, det långsiktiga påverkansarbetet samt byggandet av allianser och samarbeten i medlemskretsen. Regeringens anslag är brett men ett självklart grundelement är det fördjupade samarbetet med Finland och övriga Norden samt med de baltiska republikerna. Parallellt arbetar regeringen aktivt för att förbättra förmågan att ta tillvara all den kunskap och insikt som finns hos centrala svenska aktörer som näringsliv och arbetsmarknadens parter, bland annat genom inrättandet av EU-arbetsgrupper för att tillvarata svenska intressen i arbetet med nya lagförslag.

För att ytterligare förbättra Sveriges förhandlingskapacitet gav regeringen Svenska institutet för europapolitiska studier i uppdrag att genomföra en erfarenhetsinsamling från det svenska ordförandeskapet i EU:s ministerråd 2023. Detta uppdrag redovisades under året och innehåller bland annat lärdomar om förhandlingsarbete och påverkan i EU:s politikskapande processer. Redovisningen ger värdefulla bidrag till det intensiva arbete som regeringen bedriver för att vässa förmågan till effektiv påverkan gentemot kommissionen och EU i stort.

2 Information till och överläggning och samråd med riksdagen

Enligt riksdagsordningen ska regeringen redovisa sitt agerande i EU för riksdagen och varje år överlämna en skrivelse om verksamheten i EU. Regeringens EU-deklaration presenterades av statsministern vid den EU-politiska partiledardebatten i riksdagen den 13 november, på dagen 30 år efter folkomröstningen om EU-medlemskap.

Vidare ska regeringen informera riksdagen om sin syn på de dokument som EU:s institutioner överlämnat till riksdagen och som regeringen bedömer som betydelsefulla. Under året överlämnades 41 faktapromemorior (126 under 2023). Minskningen beror på att färre nya EU-förslag presenterades under detta sista år av kommissionens femåriga mandatperiod eftersom fokus låg på att avsluta liggande förslag.

Utskotten bestämmer vilka frågor i EU-samarbetet som regeringen kallas till överläggning om. Överläggningar hölls vid 59 tillfällen under året (85 under 2023). Under samma period tog regeringen del av 5

utlåtanden (3 under 2023) om granskningar av EU-dokument som riksdagen beslutat. Skr. 2024/25:115

Enligt regeringsformen ska regeringen fortlöpande informera riksdagen och samråda med organ som utses av riksdagen om vad som sker inom ramen för EU-samarbetet. Denna samrådsskyldighet fullgörs enligt riksdagsordningen genom samråden med EU-nämnden. Under året ägde samråd rum inför samtliga möten i rådet och Europeiska rådet, liksom inför skriftliga beslut som fattats utanför rådsmötena.

En samlad redovisning av de fall där Sverige röstat nej eller avstått från att rösta i rådet finns i skrivelsens bilaga 3, Beslut i rådet 2024 som Sverige inte stött. I bilagan redovisas även uttalanden som Sverige avgett i samband med beslut i rådet.

3 Europeiska rådet

Extra möte i Europeiska rådet den 1 februari

Vid mötet enades stats- och regeringscheferna om översynen av EU:s fleråriga budgetram (MFF) för 2021–2027. Överenskommelsen innebar bland annat ett flerårigt ekonomiskt stöd till Ukraina värt 50 miljarder euro. Stats- och regeringscheferna diskuterade även den oroande utvecklingen i Mellanöstern samt EU:s militära stöd till Ukraina.

Europeiska rådet den 21–22 mars

Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina, frågor om säkerhet och försvar samt situationen i Mellanöstern stod på dagordningen för toppmötet. Stats- och regeringscheferna ställde sig bland annat bakom förslaget att avkastningen från frysta ryska tillgångar ska kunna användas för att stötta Ukraina, både för återuppbyggnaden av landet och för militära ändamål. När det gäller situationen i Mellanöstern manade stats- och regeringscheferna till en omedelbar humanitär paus som skulle leda till ett hållbart eldupphör.

Även utvidgningen, yttre förbindelser, migration, beredskap och krishantering, jordbruk och den europeiska terminen lyftes. Europeiska rådet sade också ja till att EU inleder medlemsförhandlingar med Bosnien och Hercegovina. Före mötet hölls en arbetslunch med FN:s generalsekreterare António Guterres om den geopolitiska situationen och globala utmaningar, med fokus på situationen i Mellanöstern.

Extra möte i Europeiska rådet den 17–18 april

Vid mötet diskuterade stats- och regeringscheferna Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina, situationen i Mellanöstern och EU:s relation med Turkiet. Europeiska rådet uttryckte återigen sitt fulla stöd för Ukraina och underströk behovet av att tillhandahålla luftförsvar till landet. Man fördömde även den iranska attacken mot Israel och enades om att vidta

ytterligare åtgärder mot Iran, samt uppmanade till återhållsamhet och deskalering i regionen.

På mötets dagordning stod också EU:s långsiktiga konkurrenskraft och stärkandet av EU:s ekonomier för att kunna möta utmaningar så som fortsatt omfattande och långsiktigt stöd till Ukraina, upprustning av försvaret och den gröna och digitala omställningen. Stärkandet av den inre marknaden och arbetet med kapitalmarknadsunionen stod särskilt i fokus.

Informellt möte i Europeiska rådet den 17 juni

Det informella mötet i Europeiska rådet hölls kort efter Europaparlamentsvalet och syftade till att diskutera högnivåutnämningar till EU:s institutioner. Kommissionens ordförande, Europeiska rådets ordförande, Europaparlamentets talman och EU:s höga representant för utrikesfrågor skulle tillsättas.

Europeiska rådet den 27 juni

EU:s stats- och regeringschefer samlades för att fortsätta diskussionerna om högnivåutnämningar. Man kunde på detta möte enas om att Ursula von der Leyen skulle fortsätta som kommissionens ordförande, att António Costa skulle bli Europeiska rådets ordförande, att Roberta Metsola skulle fortsätta som Europaparlamentets talman, och att Kaja Kallas skulle bli EU:s höga representant för utrikesfrågor.

Europeiska rådet antog också den strategiska agendan för 2024–2029, som vägleder EU:s institutioner under mandatperioden. Några viktiga frågor som Sverige fick gehör för i förhandlingarna om agendan var stort fokus på stödet till Ukraina, konkurrenskraft, säkerhet och försvar, brottsbekämpning, klimat, migration och rättsstatens principer.

Europeiska rådet diskuterade också Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. Det stora ukrainska behovet av militärt stöd stod i fokus. Dessutom välkomnades det 14:e sanktionspaketet mot Ryssland. Europeiska rådet diskuterade också situationen i Mellanöstern, EU:s försvarsförmåga och försvarsindustri, konkurrenskraft, Georgien, migration och hybridhot.

Toppmöte EU–GCC den 16 oktober

EU:s stats- och regeringschefer deltog på det första toppmötet mellan EU och Gulfstaternas samarbetsråd (GCC). På dagordningen stod närmare band mellan organisationerna och regionerna samt Ukraina, situationen i Mellanöstern och handel.

Europeiska rådet den 17 oktober

På mötets dagordning stod Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina och migration i fokus. Ukrainas president Volodymyr Zelenskyj deltog och redogjorde för innehållet i den fredsplan som landet hade tagit fram. Stats- och regeringscheferna diskuterade även EU:s fortsatta stöd till Ukraina

och nya sanktioner mot Ryssland. Under diskussionen om migration stod Rysslands och Belarus instrumentalisering av migranter i fokus. Stats- och regeringscheferna tog också upp irreguljär migration, hur man ska öka återvändandet och genomförandet av asyl- och migrationspakten.

Skr. 2024/25:115

Informellt möte i Budapest den 7 november

Det informella mötet i Europeiska rådet fokuserade på konkurrenskraft och Mario Draghis rapport om EU:s långsiktiga konkurrenskraft. Draghi var där och presenterade rapporten. Stats- och regeringscheferna diskuterade även det fortsatta stödet till Ukraina, de transatlantiska relationerna efter det amerikanska presidentvalet och utvecklingen i Georgien.

Toppmöte EU–västra Balkan den 18 december

EU:s stats- och regeringschefer och ledare från länderna på västra Balkan möttes i Bryssel för sitt femte årliga toppmöte. Detta gav tillfälle att bekräfta västra Balkanländernas EU-närmande, samtidigt som det fortsatta behovet av långsiktiga och varaktiga reformer underströks. EU:s stats- och regeringschefer enades om en gemensam deklaration, som även ledarna för länderna på västra Balkan ställde sig bakom.

Europeiska rådet den 19 december

Vid mötet diskuterades Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina, EU:s plats i världen, den allvarliga situationen i Mellanöstern, migration samt resiliens och krisberedskap. Även Georgien och Moldavien berördes. Ukrainas president Volodymyr Zelenskyj deltog och redogjorde för läget. Det fanns en stark enighet kring behovet av mer stöd till Ukraina och vikten av att Europa tar ett större ansvar för sin egen säkerhet. Både det 15:e sanktionspaketet mot Ryssland och rådsslutsatserna om utvidgning från rådet för allmänna frågor välkomnades.

4 Europas framtidsfrågor

Som ett led i att förbereda unionen för en framtida utvidgning antog Europeiska rådet i juni en färdplan för EU:s interna reformer i vilken rådet uppmanas att i juni 2025 lämna en uppföljningsrapport på områdena värden, politikområden, budget och styrning.

Kommissionen lade under våren fram ett meddelande om reformer och politisk översyn inför utvidgningen (se 2023/24:FPM54), vilket ska följas upp med fördjupade analyser i början av 2025. Givet det politiska fokus utvidgningen fått, har anpassningen till denna kommit att dominera framtidsdiskussionen som emellertid också inbegriper behovet av att förbättra unionens funktionssätt och handlingsförmåga i sig, liksom hur unionen ska anpassas till en ny geopolitisk kontext. Arbetet förväntas intensifieras under kommande år.

EU:s framtid stod på dagordningen vid rådsmötet den 19 mars, 25 juni och 17 december samt vid det extra mötet i Europeiska rådet den 17–18 april. Samråd med EU-nämnden ägde rum i mars, juni och december. Utrikesutskottet informerades i maj och konstitutionsutskottet i december.

5 Rättsstatens principer

Rättsstatsfrågorna befinner sig fortsatt högt upp på EU:s dagordning. Respekt och skydd av rättsstatsprincipen och de övriga värden som unionen bygger på är nödvändigt för det djupa och breda samarbetet.

Det s.k. artikel 7-förfarandet mot Polen avslutades i maj. Förfarandet inleddes av kommissionen i december 2017 med motiveringen att det fanns en tydlig risk för åsidosättande av rättsstatens principer efter de förändringar inom rättsväsendet som inletts. Den polska regeringen har nu lagt fram en handlingsplan för reformer och meddelat sin avsikt att åtgärda de brister som kommissionen pekat ut. Under året har rådet hållit två lägesuppdateringar om utvecklingen på rättsstatsområdet i Polen.

Europaparlamentet initierade i september 2018 ett artikel 7-förfarande mot Ungern. I sitt motiverade yttrande angav Europaparlamentet en klar risk för att landet åsidosätter EU:s grundläggande värden, i synnerhet när det gäller rättsväsendets oberoende, korruption, flyktingars rättigheter, föreningsfrihet, akademisk frihet och yttrandefrihet. Under året har rådet hållit en utfrågning och en lägesuppdatering om utvecklingen när det gäller unionens värden i Ungern.

Regeringen har deltagit i processen i mål vid EU-domstolen som berör unionens värden.

Villkorlighetsförordningen aktiverades för första gången 2022. Den gör det möjligt att skydda EU:s budget i situationer där unionens ekonomiska intressen kan vara hotade på grund av generella brister som rör

rättsstatsprincipen. Rådet beslutade den 15 december 2022 att hålla inne ungerska medel inom sammanhållningspolitiken. Kommissionens förnyade bedömning i december 2024 resulterade i slutsatsen att situationen inte ändrats på ett avgörande sätt. Kommissionen förslög därför ingen ändring av beslutet.

Den årliga rättsstatsdialogen inleddes 2020 och baseras på kommissionens årliga rapport om rättsstatssituationen inom EU och dess medlemsstater. Mekanismen har ett förebyggande syfte att genom dialog och erfarenhetsutbyte undvika att rättsstatsproblem uppkommer eller förvärras och är inte avsedd för att kontrollera efterlevnaden av EU-rätten. Under 2023 utvärderades den årliga dialogen. Under året har en horisontell diskussion ägt rum vid ett rådsmöte samt landsspecifika diskussioner vid tre rådsmöten med sammanlagt tolv medlemsstater.

Kommissionens rapport om rättsstatssituationen 2024 granskar fyra områden: de nationella rättssystemen, åtgärder mot korruption, mediemångfald samt kontroll och balans i det institutionella beslutssystemet. I årets rapport följs de landsspecifika rekommendationerna från 2023 års rapport upp. För Sveriges del noteras framsteg med tre av fyra rekommendationer. Rapporten identifierar i övrigt allvarliga utmaningar på rättsstatsområdet i några medlemsstater.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i januari, februari, mars, maj, juni, september och november.

6 EU:s fleråriga budgetram

Europeiska rådet enades på ett extra möte den 1 februari om en halvtidsöversyn av EU:s fleråriga budgetram för perioden 2021–2027. Förslaget förhandlades intensivt under 2023 där regeringens utgångspunkter var budgetrestriktivitet för att hålla ner den svenska avgiften men även fortsatt EU-stöd till Ukraina. Regeringen arbetade aktivt för att ena gruppen av likasinnade budgetrestriktiva medlemsstater. Tillsammans med gruppen tog regeringen flera initiativ för att minska kostnader och öka omfördelningen av medel.

Stats- och regeringscheferna beslöt den 1 februari att tillkommande utgifter utöver Ukraina-stödet väsentligen ska finansieras genom omprioriteringar av befintliga medel. Mötet kan ses som en stor framgång för EU:s enighet och innebär ett långsiktigt och förutsägbart stöd till Ukraina på 50 miljarder euro fram till 2027. Därutöver innehåller förslaget en lösning för hur de ökade räntekostnaderna med anledning av de gemensamma lån som togs till återhämtningsfonden ska hanteras samt ytterligare medel till migration inklusive den yttre dimensionen och plattformen för strategiska tekniker (STEP). Den politiska överenskommelsen omsattes under året i tre förordningar: MFF- och STEP-förordningarna samt Ukrainafaciliteten.

Samråd med EU-nämnden ägde rum inför diskussioner i rådet för allmänna frågor och inför Europeiska rådet. Överläggningar med finansutskottet och information till utskottet gavs vid flera tillfällen.

7 Den europeiska terminen för stärkt ekonomisk samordning

Den fjortonde europeiska terminen inleddes med att kommissionen i november 2023 presenterade det s.k. höstpaketet. Det består av den årliga hållbara tillväxtöversikten 2024 med förslag till prioriteringar för den ekonomiska politiken och sysselsättningspolitiken i EU, rapporten om förvarningsmekanismen 2024, förslaget till gemensam sysselsättningsrapport samt förslaget till rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet för 2024–2025. I april överlämnade Sverige sina nationella reformprogram respektive stabilitets- och konvergensprogram till kommissionen. Efter att medlemsstaterna bidragit med sina nationella reformprogram och stabilitets- och konvergensprogram analyserade kommissionen dessa med hänsyn till medlemsstaternas relativa utgångslägen och nationella förutsättningar.

Kommissionen presenterade något senare än vanligt, på grund av valet till Europaparlamentet, resultatet av sin analys den 19 juni i form av landrapporter och förslag till landsspecifika rekommendationer till medlemsstaterna. Rekommendationerna identifierar de huvudsakliga utmaningar som kommissionen anser att medlemsstaterna borde prioritera de kommande 12–18 månaderna för att leva upp till målsättningarna i de integrerade riktlinjerna för ekonomisk politik och sysselsättningspolitik, stabilitets- och tillväxtpakten och det makroekonomiska obalansförfarandet. Samtliga medlemsstater fick rekommendationer inom såväl det finanspolitiska området som andra områden, i år med särskilt fokus på konkurrenskraftsfrämjande åtgärder. Vidare rekommenderades samtliga medlemsstater att fortsätta genomförandet av sina planer för återhämtning och resiliens inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens.

De landsspecifika rekommendationerna antogs av rådet den 21 oktober. För första gången lämnade även medlemsstaterna i år in medelfristiga finans- och strukturpolitiska planer i enlighet med reformen av EU:s ekonomiska styrning. De medelfristiga finans- och strukturpolitiska planerna kommer framgent att ersätta både de nationella reformprogrammen och stabilitets- och konvergensprogrammen.

Samråd med EU-nämnden ägde rum ett flertal gånger under året.

Även samråd med arbetsmarknadens parter, det civila samhällets organisationer samt den lokala och regionala nivån ägde rum vid ett flertal tillfällen under året.

8 Avtalen mellan EU och Storbritannien

Under året har arbetet fortsatt med att genomföra de fyra avtal som reglerar förhållandet mellan EU och Storbritannien: utträdesavtalet, handels- och samarbetsavtalet, avtalet om säkerhetsförfaranden för utbyte och skydd av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter samt avtalet om samarbete om säker och fredlig användning av kärnenergi. Genomförandearbetet har

genomförts i den kommittéstruktur som inrättats enligt avtalen. Utöver det har EU fortsatt att genomföra Windsorramverket, som kommissionen och Storbritanniens regering enades om i februari 2023 för att slutgiltigt ta itu med utmaningarna för Nordirland efter Storbritanniens utträde ur EU.

EU:s relation med Storbritannien behandlades i rådet för allmänna frågor den 19 mars, 21 maj, 24 september, 15 oktober och 17 december. Frågor som behandlades omfattade bland annat Storbritanniens fiskebegränsningar för EU:s medlemsstater samt samordning av socialförsäkringssystem, vilka även omfattar utsända arbetstagare och egenföretagare som tillfälligt arbetar utanför den behöriga staten. Vidare antog rådet beslut om reviderade ursprungsregler för handel mellan EU och Storbritannien inom ramen för Windsorramverket samt beslut om en årlig uppföljning av genomförandet av Windsorramverket. Rådet för transport, telekommunikation och energi antog den 25 mars riktlinjer för samarbetsarrangemang om överföringssystem för el mellan EU och Storbritannien.

Från och med den 1 januari 2024 har forskare och organisationer i Storbritannien kunnat delta i EU:s forsknings- och innovationsprogram Horisont Europa på samma villkor som forskare och organisationer i unionens medlemsländer. Storbritannien deltar också i EU:s jordobservations- och jordövervakningsprogram Copernicus och får tillgång till EU:s rymdövervaknings- och spårningstjänster. Deltagandet omfattas av alla skyddsåtgärder i handels- och samarbetsavtalet mellan EU och Storbritannien, inklusive betalningen av en deltagaravgift till EU:s budget.

9 Utvidgningen

9.1 Kommissionens utvidgningsstrategi

I slutet av oktober presenterade kommissionen sitt årliga utvidgningspaket med bedömningar av och rekommendationer om reformläget och EU-närmandeprocessen i länderna på västra Balkan, Turkiet, Ukraina, Moldavien och Georgien (se även avsnitt 24.4). Utvidgningspaketet bestod av ett övergripande meddelande och landrapporter för kandidatländerna Albanien, Montenegro, Nordmakedonien, Serbien, Bosnien och Hercegovina, Turkiet, Ukraina, Moldavien, Georgien och det potentiella kandidatlandet Kosovo. Kommissionen betonar i sitt meddelande att EU:s utvidgning utgör en historisk möjlighet för såväl de anslutande länderna som de nuvarande EU-medlemsstaterna och EU som helhet. Kommissionen framhåller att det finns betydande socioekonomiska, politiska och säkerhetsmässiga fördelar med en större och starkare union. Kommissionen understryker att utvidgningsprocessen ska vara meritbaserad och beroende av reformframsteg som görs av var och en av kandidatländerna. Demokrati, rättsstatens principer och EU:s grundläggande värden ska utgöra hörnstenar i EU:s utvidgningspolitik.

9.2 Albanien

Vid den andra mellanstatliga regeringskonferensen mellan EU och Albanien den 15 oktober välkomnade kommissionen inledandet av förhandlingar om det första klustret, som rör grundläggande principer. I december kunde ytterligare ett kapitelkluster öppnas för förhandlingar (klustret som omfattar externa relationer, utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik). Kommissionen framhöll i sin landrapport om Albanien vikten av att de albanska myndigheterna påskyndar de EU-inriktade reformerna ytterligare. Särskilt när det gäller rättsstatsprincipen, konsolidering av resultat kopplat till brottsbekämpning, effektiv bekämpning av korruption och organiserad brottslighet. Det innefattar även främjande av grundläggande rättigheter, inklusive mediefrihet, äganderätt och minoriteter.

9.3 Bosnien och Hercegovina

Kommissionen konstaterade i sin landrapport om Bosnien och Hercegovina från november 2023 att konkreta resultat har uppnåtts, bland annat när det gäller landets migrationshantering och full anpassning till EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik. Dessutom har lagstiftning antagits för att stärka rättsväsendets integritet samt bekämpa penningtvätt och intressekonflikter. I mars 2024 beslutade Europeiska rådet därför att inleda anslutningsförhandlingar med Bosnien och Hercegovina. Kommissionen har sedan dess förberett förhandlingsramverket så att rådet kan anta det så fort alla relevanta åtgärder har vidtagits, i enlighet med kommissionens rekommendation från oktober 2022. I landrapporten från 2024 konstaterar kommissionen att vissa framsteg har skett men att reformarbetet behöver fortsätta.

9.4 Kosovo

I sin landrapport för Kosovo 2024 konstaterade kommissionen att regeringen i Kosovo fortsatt sitt reformarbete, bland annat i kampen mot organiserad brottslighet och genom förbättrat företagsklimat. Samtidigt menar kommissionen att Kosovo måste intensifiera sina ansträngningar för att stärka rättsstatsprincipen och den offentliga förvaltningen samt för att skydda yttrandefriheten. Situationen i norra Kosovo beskrivs som fortsatt orolig. Kommissionens landrapport lägger särskilt vikt vid relationen till Serbien och behovet av framsteg i den EU-ledda normaliseringsdialogen med Kosovo. Landrapporten från kommissionen konstaterar även att EU-åtgärderna mot Kosovo kvarstår och att EU:s höga representant rekommenderat att åtgärderna lyfts. Viseringsliberalisering för Kosovo började gälla den 1 januari 2024.

9.5 Nordmakedonien

Skr. 2024/25:115

I kommissionens landrapport om Nordmakedonien 2024 framgår det att den så kallade screeningprocessen avslutades i slutet av 2023. Kommissionen framhåller i landrapporten att Nordmakedonien måste fortsätta att genomföra EU-relaterade reformer, särskilt kopplade till rättsväsendet, kampen mot korruption och organiserad brottslighet, och nämner att förtroendet för rättsväsendet måste stärkas. Kommissionen framhåller att Nordmakedonien fortsätter att fullt ut ansluta sig till EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik och att landet utgör en pålitlig partner till EU.

9.6 Montenegro

Kommissionen noterade i sin landrapport att Montenegro gjort stora framsteg inom EU-närmandet och att det finns brett politiskt stöd för anslutningen till EU. I samband med en mellanstatlig regeringskonferens i Bryssel den 26 juni bekräftades att landet i tillräckligt hög grad hade uppfyllt interimsvillkoren för rättstatskapitlen 23 och 24, och att stängningsvillkor för kapitlen kunde fastslås. Enligt utvidgningsmetodologin innebär detta att EU nu kan överväga att stänga andra förhandlingskapitel. Vid en mellanstatlig regeringskonferens mellan EU och Montenegro i december kunde tre förhandlingskapitel stängas provisoriskt. Samtidigt krävs mer arbete inom rättsstatsprincipen, rättsväsendet och miljöområdet. Stor vikt läggs vid att landet måste stärka sin administrativa kapacitet för att vidare effektivisera tillämpningen av nödvändig EU-lagstiftning.

9.7 Serbien

Sammanlagt har 22 av 35 utvidgningskapitel om EU-medlemskap öppnats för förhandling, varav två är preliminärt stängda. I kommissionens landrapport för 2024 konstaterades en temposänkning i Serbiens reformarbete men också vissa framsteg när det gäller anti-korruption och rättsväsendet. Kommissionen bekräftar i sin bedömning att Serbien har uppnått riktmärkena för att öppna kluster 3 (konkurrenskraft och inkluderande tillväxt). Under det kommande året förväntar kommissionen att Serbien påskyndar arbetet med att genomföra reformer på alla områden som rör EU-anslutningen. Kommissionen menar att särskilt fokus bör läggas på interimsvillkoren för rättsstatskapitlen och på att säkerställa en gynnsam miljö för det civila samhället och medierna, med trovärdiga insatser för att stoppa desinformation och utländsk informationsmanipulering. Serbiens betydande brist på närmande till EU:s utrikes- och säkerhetspolitik har lett till frågor om landets strategiska inriktning. Landrapporten lägger särskilt vikt vid relationen till Kosovo och behovet av framsteg i den EU-ledda normaliseringsdialogen.

9.8 Turkiet

Turkiet är ett kandidatland och en viktig partner för Europeiska unionen. Anslutningsförhandlingarna står dock stilla sedan 2018, i enlighet med Europeiska rådets beslut. I linje med förslagen i kommissionens gemensamma kommunikation till Europeiska rådet 2023 om läget i de politiska, ekonomiska och handelsmässiga förbindelserna mellan EU och Turkiet, har EU inlett en högnivådialog mellan EU och Turkiet på områden med gemensamma intressen, som migration och säkerhet, jordbruk, forskning samt handel. Samtidigt har Turkiet alltjämt vägrat erkänna republiken Cypern och förespråkar en tvåstatslösning som är oförenlig med gällande FN-resolutioner. I årets landrapport från kommissionen framhålls en tillbakagång för Turkiet med avseende på demokratiska principer, rättsväsendets oberoende och respekten för grundläggande rättigheter. Turkiet har inte släppt oppositionspolitikern Selahattin Demirtaş och MR-försvaren Osman Kavala, i strid med Europadomstolen. Dock konstateras i rapporten att relationen mellan Turkiet och Grekland har förbättrats.

9.9 EU:s finansiella stöd till västra Balkan och Turkiet

Instrumentet för EU:s föranslutningsstöd syftar till att stödja genomgripande reformer för att bistå EU-närmandeprocessen i kandidatländerna Albanien, Montenegro, Nordmakedonien, Serbien, Bosnien och Hercegovina, Turkiet och det potentiella kandidatlandet Kosovo. Under året har länderna tagit del av stöd inom ramen för landsspecifika och regionala program samt horisontella initiativ inom förutbestämda tematiska prioriteringar, däribland demokrati och grundläggande rättigheter, styrning och anpassning till EU:s regelverk, grön och hållbar konnektivitet, konkurrenskraft och gränsöverskridande samarbete. EU har inrättat nya verktyg och instrument för att främja den socioekonomiska tillväxten. I takt med att anslutningsprocessen går framåt ser EU till att några av fördelarna med den inre marknaden uppnås i förhand, och tillhandahåller ökat ekonomiskt stöd för att göra det möjligt för kandidatländerna och det potentiella kandidatlandet att gradvis integreras och förankras i EU. Utöver de framgångsrika ekonomiska planerna och investeringsplanerna ger tillväxtplanen för västra Balkan, med sin facilitet för reformer och tillväxt på 6 miljarder euro, incitament till reformer med fokus på rättsväsendet och rättsstaten.

10 EU:s strategi för Östersjöregionen

EU:s strategi för Östersjöregionen är ett samarbete mellan berörda EU-länder (Danmark, Estland, Finland, Lettland, Litauen, Polen, Sverige, Tyskland) samt Norge och Island. Strategin har även etablerat samarbete

med Ukraina med syfte att stödja landet såväl nu som efter kriget. Tidigare deltog Belarus och Ryssland men dessa är sedan mars 2022 suspenderade.

Den 30–31 oktober samlades över 600 deltagare på plats, och över 300 digitalt, för Östersjöstrategins årliga forum. Denna gång ägde forumet rum i Visby. Sverige stod värd för forumet, tillsammans med Nordiska ministerrådet för fiske och akvakultur, jordbruk, livsmedel och skogsbruk. Arrangör på plats var Länsstyrelsen i Gotlands län och Region Gotland. Med hänsyn till utmaningarna i världsläget fokuserade programmet på beredskap, robusthet och resiliens. Forumets tre plenarsessioner lyfte frågor inom bioekonomi-, transport- och energisektorn. Ett övergripande fokus var samarbetet med och stödet till Ukraina. Statsministern höll ett inledande anförande och landsbygdmministern medverkade i en plenarsession.

11 Europeiska politiska partier

Kommissionen föreslog 2021 förändringar i förordning nr 1141/2024 om europeiska politiska partier och stiftelser (se faktrapromemoria 2021/22:FPM37). Förslaget syftar till att öka den ekonomiska bärkraften hos partier och stiftelser, underlätta deras interaktion med sina nationella medlemspartier så att europeiska politiska partier enklare kan delta i nationella kampanjer om EU-frågor, täppa till återstående kryphål när det gäller finansieringskällor och transparens, minska överdriven administrativ börda samt öka rättssäkerheten. Rådet och Europaparlamentet fann ingen överenskommelse under 2024.

Information gavs till konstitutionsutskottet i februari och december.

12 Etikorganet

Kommissionens förslag om att inrätta ett interinstitutionellt etikorgan presenterades den 8 juni 2023 (se faktrapromemoria 2022/23:FPM106). Förslaget lades fram som en del av kommissionens arbete för att främja integriteten samt försvara unionens demokratiska system och rättsstatsprincipen. Det har nu omsatts i ett interinstitutionellt avtal mellan de sju EU-institutionerna och de två EU-organ som nämns i artikel 13 i fördraget om Europeiska unionen: kommissionen, Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet, EU-domstolen, Europeiska centralbanken och Europeiska revisionsrätten samt Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i april och information gavs till konstitutionsutskottet i december.

13 Förordning om politisk reklam

Förordningen om transparens och inriktning när det gäller politisk reklam (se faktapromemoria 2021/2022:FPM33) antogs i mars 2024 och ska i huvudsak börja tillämpas från och med den 10 oktober 2025.

14 Demokratipaketet

I december 2023 presenterade kommissionen ett paket om försvar av demokratin. Paketet innehåller ett meddelande om försvar av demokratin och ett förslag till direktiv om harmoniserade regler för ökad transparens om opinionsbildande aktörer med koppling till tredjeländer samt två rekommendationer från kommissionen (se faktapromemoria 2023/24:FPM36). Paketet har varit föremål för riktlinjedebatter i rådet för allmänna frågor i januari och juni.

Överläggning med konstitutionsutskottet ägde rum i april och information lämnades till utskottet i januari och juni. Samråd med EU-nämnden ägde rum i januari och juni.

15 Medborgarinitiativet

De rekommendationer och riktlinjer för medlemsstaternas praktiska tillämpning av förordning (EU)2019/788 om det europeiska medborgarinitiativet har uppdaterats med anledning av att möjligheten för organisatörer att använda sig av individuella insamlingssystem endast var tillämplig för initiativ som registrerades fram till och med slutet av 2022. Från och med 2023 och framåt ska organisatörer använda sig av kommissionens centrala insamlingssystem för att registrera stödförklaringar.

16 Rösträtt och valbarhet för rörliga EU-medborgare

Kommissionens förslag till revideringar av direktiven om unionsmedborgares rösträtt och valbarhet vid val till Europaparlamentet respektive kommunala val har hanterats i rådet (se faktapromemoria 2021/22:FPM34 och 2021/22:FPM35). Förslagen innebär att unionsmedborgarna proaktivt ska få information om hur de ska gå till väga och att informationen ska ges på två olika språk.

Information lämnades till konstitutionsutskottet i februari.

17 Förordning om allmänna direkta val av ledamöter av Europaparlamentet

Skr. 2024/25:115

I maj 2022 antog Europaparlamentet en lagstiftningsresolution med förslag till reform av Europaparlamentets valordning (se faktagromemoria 2021/22:FPM95). Resolutionen innehåller förslag till en ny förordning om allmänna direkta val av ledamöter av Europaparlamentet och innebär bland annat att akten om allmänna direkta val av företrädarna i Europaparlamentet (den s.k. valrättsakten) upphävs. Förslaget har hanterats i rådet.

Information lämnades till konstitutionsutskottet i februari.

18 Sammanhållningspolitiken

18.1 Gränsöverskridande lösningar

I december 2023 lade kommissionen fram ett ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om en mekanism för lösning av rättsliga och administrativa problem i ett gränsöverskridande sammanhang (se faktagromemoria 2023/24:FPM35). Syftet med det nya förslaget är fortsatt att tillhandahålla en rättslig ram som är tillämplig på alla medlemsstater för att bidra till att hitta lösningar på rättsliga och administrativa hinder, som kan undergräva gränsöverskridande samverkan och utveckling av gränsregioner.

Regeringen informerade näringsutskottet om sin subsidiaritetsbedömning i februari. I november inleddes trepartsmöten.

18.2 Kommissionens lagstiftningsförslag RESTORE

Kommissionen presenterade i oktober lagstiftningsförslaget RESTORE mot bakgrund av översvämningarna i Öst- och Centraleuropa liksom skogsbränderna i Portugal. Förslaget innebär flera förändringar i Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska regionala utvecklingsfonden, respektive Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska socialfonden+.

De föreslagna ändringarna syftar till att minska bördan på de berörda medlemsstaternas budgetar och risken för ökade geografiska skillnader till följd av naturkatastrofer genom effektivt stöd, utöver de medel som finns tillgängliga från Europeiska unionens solidaritetsfond. Europaparlamentet antog förslaget den 17 december och rådet antog förslaget den 18 december.

19 Instrumentet för tekniskt stöd, kommissionens stödprogram

Instrumentet för tekniskt stöd (TSI) är kommissionens instrument för att ge tekniskt stöd till reformer i EU:s medlemsstater, på begäran av nationella myndigheter. Stödprogrammet är en del av den fleråriga budgetramen 2021–2027 och av återhämtningsplanen för Europa. Programmet ska främja EU:s ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållning och ger stöd till medlemsstaterna för att genomföra nödvändiga reformer.

Utllysningen av stödprogrammet för 2025 ägde rum i maj och åtta svenska myndigheter har sökt stöd för tio projekt. Tre av projekten är egna projekt och sju är projekt som söks gemensamt med andra medlemsstater. En myndighet har sökt stöd för tre olika projekt. Totalt uppgår sökta stöd till 6 507 000 euro. Kommissionen beslutade preliminärt under december att ge stöd till tre av myndigheterna för fyra projekt, med sammanlagt 1 461 000 euro.

Från och med den 1 januari 2025 kommer programmet att administreras av Kammarkollegiet.

20 Krishantering

Det belgiska ordförandeskapet tog en aktiv roll för att stärka EU:s gemensamma krishantering och resiliens genom tillfälliga arbetsgruppen för beredskap, insatsförmåga och resiliens vid framtida kriser, bland annat genom en ordförandeskapsrapport.

Det ungerska ordförandeskapet fokuserade på Niinistörapporten om att stärka Europas civila och militära beredskap. Tillfälliga arbetsgruppen för beredskap, insatsförmåga och resiliens var sammanhållande för rådets initiala diskussioner om rapporten (se även avsnitt 21.3.2). Ordförandeskapet sammanfattade ställningstaganden i en framstegsrapport som presenterades vid rådet för allmänna frågor den 17 december.

21 Utrikes- och säkerhetspolitik

21.1 EU:s globala strategi för utrikes- och säkerhetspolitik

I ljuset av de omfattande utmaningar som den regelbaserade världsordningen står inför med ökande polarisering i världssamfundet, fortsatte arbetet med att omsätta EU:s globala strategi för utrikes- och säkerhetspolitik från 2016. Den globala strategin har konkretiserats och vidareutvecklats i ljuset av den säkerhetspolitiska kontexten. I en alltmer dynamisk och föränderlig värld har kraven ökat på EU:s förmåga att agera snabbt. Arbetet med att effektivisera den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken fortgår och har ytterligare aktualiserats i ljuset av pågående diskussioner om EU:s utvidgning. Det gäller bland annat EU:s beslutsprocesser och möjligheten att rösta genom kvalificerad majoritet i utvalda frågor inom utrikes- och säkerhetspolitiken. Arbetet med att förbättra EU:s dialog med tredjeländer har intensifierats genom ett aktivt s.k. global outreach-arbete. Fokus har legat på att bättre förstå partners intressen och att stärka den interna EU-samordningen när det gäller budskap och bördefördelning.

21.2 Den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken

21.2.1 Det säkerhets- och försvarspolitiska samarbetet

Stödet till Ukraina och responsen på Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har varit den dominerande frågan på dagordningen under hela året. EU har fortsatt spela en ledande roll, inte minst genom de militära och civila insatserna och särskilda satsningar på ammunition, vid sidan av unionens övriga finansiella och humanitära stöd. I juni undertecknade EU och Ukraina en överenskommelse om gemensamma säkerhetsåtaganden. Syftet med åtagandena är att hjälpa Ukraina att försvara sig, stå emot destabiliseringsförsök och avvärja militära angrepp i framtiden.

Den europeiska fredsfaciliteten har fortsatt att användas för att bidra till Ukrainas försvar som svar på Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. I mars beslutade rådet att inrätta ett särskilt Ukrainakuvert inom den europeiska fredsfaciliteten. Kuvertet uppgår till fem miljarder euro för 2024 med en politisk inriktning om motsvarande summa per år för 2025–2027. Genomförandeakterna till Ukrainakuvertet lyckades emellertid inte rådet besluta om under 2024. Rådet fattade i maj även beslut om att använda nittio procent av den extraordinära avkastningen från de

immobiliserade ryska tillgångarna under 2024 till stöd genom fredsfaciliteten. I oktober fattade rådet beslut om att från 2025 och framåt placera fem procent av framtida extraordinära avkastningar från de frysta ryska tillgångarna till fredsfaciliteten.

Åtagandena i den s.k. strategiska kompassen ger inriktningen för EU:s säkerhets- och försvarspolitiska samarbete för de kommande fem till tio åren. Arbetet med att omsätta kompassen har gått framåt under året. En viktig leverans i genomförandet av kompassen är EU:s snabbinsatsstyrka (RDC). Arbetet har fortsatt under 2024 och snabbinsatsstyrkan planeras uppnå full operativ förmåga till 2025.

Ytterligare en del av kompassen är partnerskap. Under året ingick EU de första säkerhets- och försvarspartnerskapen med Moldavien, Norge, Japan, Sydkorea, Nordmakedonien och Albanien. Arbetet med pakten för den civila dimensionen av den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken, som syftar till att stärka och effektivisera EU:s civila krishantering, fortsatte under året. I början av 2024 etablerades även en civil förmågeutvecklingsprocess och i april genomfördes framgångsrikt en första civil förmågeutvecklingskonferens samt en konferens för stärkta personalbidrag till civila insatser.

Beslut har fattats om en rad kapacitetshöjande stödåtgärder genom den europeiska fredsfaciliteten för ett antal tredjeländer.

21.2.2 EU:s civila och militära insatser

EU genomförde under året åtta militära och tolv civila insatser samt en civil och militär insats inom ramen för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken. Insatserna utfördes i Europa, Afrika och Mellanöstern.

EU:s rådgivande insats för reform av den civila säkerhetssektorn i Ukraina har under året fortsatt att anpassa sin verksamhet för att möta de utmaningar som följt på Rysslands fullskaliga invasion. I maj förlängdes insatsen med tre år. Under det nya mandatet fokuserar insatsen på stöd till civil säkerhetssektorreform, integrerad gränsförvaltning, internationella brott och återetablering av ukrainska myndigheter på återerövrade territorium. Insatsen har också utvecklat sin verksamhet för att stödja Ukrainas genomförande av nödvändiga reformer inom ramen för EU-anslutningsprocessen.

EU:s militära utbildningsinsats till stöd för Ukraina förlängdes i november med två år till 2026. Insatsen har fortsatt att utbilda ukrainsk militär personal och har under året fått successivt höjda målsättningar. Utbildningen har under året bedrivits i flera medlemsstater, däribland i Sverige.

Den civila insatsen i Moldavien har under året fortsatt verka i syfte att stärka Moldaviens motståndskraft mot hybridangrepp, inklusive cyberhot och desinformation, samt att stärka de moldaviska krishanteringsstrukturerna.

Övervakningsinsatsen vid gränsen mellan Armenien och Azerbajdzjan syftar till att verka konfliktdämpande och att minska antalet incidenter i gränsområdena i Armenien. Insatsen har under året fortsatt observera och rapportera om säkerhetsläget längs den armeniska sidan av den internationella gränsen mot Azerbajdzjan.

Mot bakgrund av huthirebellernas attacker mot internationell sjöfart i Röda havet inrättades den 19 februari 2024 EU:s sjöfartsinsats (EUNAVFOR) operation Aspides. Insatsen har till uppgift att skydda handelsfartyg mot pågående attacker från havet och luften, lotsa handelsfartyg genom osäkra områden samt stärka sjöfarten i området genom bland annat bevakning och informationsdelning.

EU:s civila insats i Palestina (EUPOL COPPS) har kunnat genomföra delar av sitt mandat och fortsätta sitt stöd till den palestinska civilpolisens. Även EU:s gränsövervakningsuppdrag i Rafah (EUBAM Rafah) har fortgått i begränsad skala och på uppdrag av medlemsstaterna för ett utökat stöd vid en eventuell vapenvila. Båda insatserna har påverkats av kriget mellan Israel och Hamas.

Under året förlängdes mandatet för den civila observatörsinsatsen i Georgien med två år, till och med 2026. Insatsen har fortsatt verka för stabilitet genom att fortsatt övervaka eldupphöravtalet ("sexpunktsavtalet") mellan Ryssland och Georgien från 2008.

EU:s militära utbildningsinsats i Mali respektive EU:s kapacitetsbyggande insats i Niger avslutades under våren.

Träningsverksamheten inom EU:s militära utbildningsinsats i Centralafrikanska republiken har återupptagits och mandatet har förlängts till 2026.

EU:s tre insatser inom ramen för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik (GSFP) med koppling till Afrikas horn förlängdes i december med två år, till februari 2027. De tre insatserna bidrar till den somaliska försvars- och säkerhetssektorn samt bidrar till kapacitetsutveckling i sjöfartsskydd i västra Indiska oceanen och i Röda havet.

21.3 Försvarspolitiska initiativ

21.3.1 Inledning

Arbetet på det försvarspolitiska området i EU präglades i hög grad av genomförandet av de stora antal försvarspolitiska initiativ som lanserades under föregående år. Arbetet i programkommittéerna för instrumentet för förstärkning av den europeiska försvarsindustrin genom gemensam upphandling (EDIRPA) och akten till stöd för ammunitionsproduktion (ASAP) fortgick, i syfte att stärka den europeiska försvarsteknologiska och industriella basen.

Det försvarsindustriella stödet till Ukraina kom också att få större fokus. Det tog sig bland annat uttryck genom att EU beslutade att använda en del av avkastningen från de ryska immobiliserade centralbankstillgångarna som genererades under 2024 till inköp av materiel direkt från Ukrainas försvarsindustri.

I linje med rådets slutsatser från maj 2023 om EU:s cyberförsvarspolicy, samt rådets slutsatser från maj 2024 om EU:s säkerhet och försvar, presenterade EU:s utrikestjänst (EEAS) i september 2024 förslag om inrättande av ett EU-center för cyberförsvarskoordinering.

Genomförandet av EU:s rymdstrategi för säkerhet och försvar har bland annat ägt rum genom en realiserbarhetsstudie kring statliga jordobservationstjänster samt etablering av ett center för informationsdelning och analys.

21.3.2 Niinistörapporten

Den 30 oktober presenterade Finlands tidigare president Sauli Niinistö, på uppdrag av kommissionen, en rapport om hur Europas civila och militära beredskap kan öka. Rapporten är en del i arbetet med att öka EU:s beredskap och handlingsförmåga. Rapporten innehåller över 80 rekommendationer till åtgärder för att stärka EU:s civila och militära beredskap. Rekommendationerna delas in i nio byggstenar. Helhetsansatsen visar sig i såväl ett allriskperspektiv som i hur dessa risker ska bemötas genom insatser från alla offentliga instanser och hela samhället.

21.3.3 Det permanenta strukturerade samarbetet (Pesco)

Vid rådet för utrikesfrågor (försvar) den 19 november antogs rådsslutsatser om den strategiska översynen av Pesco. Rådsslutsatserna pekar ut vägen framåt för kommande eventuella revideringar av relevanta rådsbeslut om Pesco. Vid rådet för utrikesfrågor (försvar) den 19 november antogs också en rådsrekommendation om uppfyllanden av de bindande åtagandena inom ramen för Pesco.

Under året har även en uppdatering av förteckningen över Pescoprojekt ägt rum, då ett antal projekt avslutats, och en utlysning för nya Pescoprojekt publicerats.

21.3.4 Militär rörlighet

Under våren presenterade kommissionen ett utkast till uppmaningar om ökade åtaganden hos medlemsstaterna om militär rörlighet. Fokus ska vara på ytterligare åtgärder som förenklar storskaliga förflyttningar av militär trupp inom och bortom Europa. Efter förhandlingar antogs kommissionens uppmaningar den 27 maj i en bilaga till rådets slutsatser (9225/24).

21.3.5 Europeisk försvarsindustristrategi och ett Europeiskt försvarsindustriellt program

Den 5 mars lade kommissionen fram ett meddelande om en europeisk försvarsindustristrategi (EDIS) och ett tillhörande förordningsförslag om ett europeiskt försvarsindustriellt program (EDIP) (se faktapromemoria 2023/24:FPM50).

EDIS är en strategi med åtgärder för att stödja EU:s försvarsberedskap, lyfta fram ekonomiska stöd, och öka samarbetet och koordineringen mellan medlemsländernas försvarsmateriella behov. Huvudbudskapet är att stärka medlemsstaternas möjlighet att investera ”mer, bättre, tillsammans och europeiskt”. EDIP är ett rättsligt och ekonomiskt ramverk

som syftar till att skapa ett strukturellt och långsiktigt program för att uppnå försvarsindustriell beredskap. EDIP kommer enligt förslaget att tilldelas 1,5 miljarder euro ur EU:s budget under perioden 2025–2027. Försvarsutskottet fick information om EDIS och EDIP i mars.

Skr. 2024/25:115

21.3.6 Samordnad årlig försvarsöversikt – CARD

Den årliga försvarsöversikten (CARD) syftar till att stödja medlemsstaterna i deras ansträngningar att gemensamt genomföra dessa prioriteringar samt att presentera en översikt och analys av EU:s försvarslandskap. Den samordnade årliga försvarsöversikten omfattar en tvåårsperiod som är synkroniserad med det permanenta strukturerade samarbetet (Pesco) och med Natos försvarsplaneringsprocess (NDPP).

Europeiska försvarsbyrån (EDA) har, som en del av CARD, genomfört dialoger med samtliga medlemsstater. Den rapport som presenterades vid EDA-styrelsemöte i försvarsministerformat den 19 november innehöll även ett antal förslag till samarbetsområden. Inom några av dessa områden har avsiktsförklaringar om samarbete introducerats för medlemsstaterna. Sverige undertecknade den 19 november en avsiktsförklaring om Sveriges medverkan i att utveckla förmågan inom området integrerat luft- och missilförsvar.

21.4 Informations- och cybersäkerhet

21.4.1 EU:s cybersäkerhetsbyrå

Den 2 december antog rådet slutsatser om EU:s cybersäkerhetsbyrå (Enisa). Mot bakgrund av att Enisa har fått allt fler uppgifter utifrån EU:s rättsliga ramverk på cybersäkerhetsområdet betonar rådsslutsatserna att prioriteringar behöver göras, givet byråns resurser. Rådsslutsatserna lyfter därför särskilt fram Enisas roll i utvecklingen av europeiska cybersäkerhetscertifieringssystem och dess ansvar för att upprätta och förvalta en gemensam rapporteringsplattform i enlighet med cyberresiliensakten. Vidare betonas Enisas roll i att etablera en europeisk databas för sårbarheter enligt NIS2-direktivet samt byråns roll i administrationen av EU:s cybersäkerhetsreserv enligt cybersolidaritetsakten. Samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

21.4.2 Cybersolidaritetsförordningen

Kommissionen presenterade under 2023 ett förslag till ny förordning benämnd cybersolidaritetsförordningen eller cybersolidaritetsakten (se faktapromemoria 2022/23:FPM87). Förhandlingarna av förordningen har fortsatt under 2024. Förordningen antogs av rådet den 6 december.

21.5 EU och Nato

Arbetet med att genomföra de 74 aktiviteter och samarbetsområden som följer av den gemensamma s.k. Warszawadeklarationen från 2016 fortsatte under året. Ambitionen att fortsätta fördjupa samarbetet bekräftades i rådsslutsatser i maj. I fokus står samarbete om stöd till Ukraina, militär rörlighet, motståndskraft, hybridhot och cybersäkerhet, förmågeutveckling och industri samt kapacitetsuppbyggnad i partnerländer i närområdet. En nionde framstegsrapport har presenterats. EU och Nato har haft ett nära utbyte och uppvisat stor enighet i hanteringen av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. Genom uppdateringen av mandatet för den militära insatsen till stöd för Ukraina (EUMAM) i november tilläts nu informationsdelning med Natos stödåtgärd i Ukraina (NSATU). En första strukturerad dialog om försvarsindustriellt samarbete mellan EU och Nato har hållits under året. Även en första strukturerad dialog om cyberfrågor har genomförts.

21.6 EU som aktör i FN

Rådet för utrikes frågor beslutade i juni om prioriteringar för EU:s arbete i FN under generalförsamlingens 79:e session. Prioriteringarna innefattade att stå upp för en regelbaserad världsordning, inklusive FN-stadgan, och verka för ett effektivt multilateralt system. Att värna mänskliga rättigheter, stötta arbetet för internationell fred och säkerhet, främja en hållbar utveckling samt hantera klimatförändringarna, var andra viktiga prioriteringar.

Ett stort arbete för EU under året har handlat om att representera medlemsstaterna i förhandlingarna av Framtidspakten och dess annex: det globala digitala ramverket och deklarationen för unga och framtida generationer. Framtidspakten, vars syfte är att rusta FN för att kunna hantera både nuvarande och framväxande globala utmaningar, antogs vid Framtidstoppmötet i FN den 22 september. I förhandlingarna lyfte EU särskilt mänskliga rättigheter och jämställdhet vilket reflekteras i den antagna Framtidspakten.

Under FN-högnivåveckan i september var EU medarrangör av flera sidoevenemang om bland annat utvecklingen i Sudan, migration, barns rättigheter, utbildning och innovation.

Under året fortsatte arbetet i partnerskapet mellan EU och FN inom fredsbevarande insatser och krishantering.

EU har bland annat antagit rådsslutsatser inför FN:s fjärde konferens om små önationer under utveckling i maj.

21.6.1 Skattefrågor i FN

Ett förslag till ett mandat för förhandlingar om en ramkonvention för internationellt samarbete om skatter antogs i FN den 16 augusti. I november antogs en resolution i FN som tog förslaget till mandatet vidare samt upprättade nästa steg i processen. EU-gemensamma positioner har

upprättats inför FN-mötet i augusti samt inför generalförsamlingens 79:e möte i september. Skr. 2024/25:115

Skatteutskottet har informerats löpande om arbetet.

21.7 OSSE

Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har fortsatt att dominera OSSE:s verksamhet. EU:s fokus har fortsatt legat på stöd till Ukraina och ansvarsutkrävande gentemot Ryssland. EU har även nära följt utvecklingen när det gäller de övriga utdragna konflikterna i OSSE-området och utvecklingen i närområdet.

Mänskliga rättigheter, grundläggande fri- och rättigheter, inklusive mediefrihet och rättsstatens principer har förblivit viktiga frågor för EU. OSSE:s viktiga roll inom områdena rustningskontroll, militär transparens, konfliktförebyggande och krishantering är prioriterade av EU, även om Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina allvarligt påverkat förutsättningarna att utveckla arbetet. Arbete med fokus på kvinnor, fred och säkerhet har fortsatt under året.

Under året aktiverades den så kallade Moskvamekanismen av 45 deltagarstater, inklusive samtliga EU-medlemsstater, med fokus på ukrainska civila som godtyckligt frihetsberövats av Ryssland. Under året har också den så kallade Wienmekanismen aktiverats två gånger: dels rörande politiska fångar i Ryssland (med stöd av 41 deltagarstater), dels i Belarus (med stöd av 38 deltagarstater), båda gångerna med stöd av EU25 (två medlemsstater gav ej stöd, Ungern och Malta, Malta då man som ordförande i OSSE förhållit sig neutral). Wienmekanismen är ett verktyg för att följa upp OSSE-deltagarstaters åtaganden om mänskliga rättigheter.

21.8 Europarådet

Samarbetet mellan EU och Europarådet har fokuserat på politisk dialog, reformstöd och samarbetsprojekt, respektive normativt samarbete. Den 22 juli ändrades EU:s status från associerad medlem till part i den vidgade partiella överenskommelsen under Europarådet om ett register för skador orsakade av Rysslands aggression mot Ukraina (skaderegistret).

I samband med en informell justitieministerkonferens i Vilnius i september undertecknade kommissionen å EU:s vägnar Europarådets ramkonvention om artificiell intelligens och mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatsprincipen. Konventionen är det första rättsligt bindande internationella instrumentet om artificiell intelligens.

EU är den största finansiären av Europarådets tekniska reformstöds- och samarbetsprogram som omfattar kandidatländerna, länder som ingår i Östliga partnerskapet samt länder i södra Medelhavet och Centralasien.

21.9 Internationella brottmålsdomstolen

EU och dess medlemsstater arbetade under året för att få fler stater att ansluta sig till Romstadgan, liksom för ökat samarbete med den internationella brottmålsdomstolen. EU verkade även för att de lagändringar som krävs för att genomföra Romstadgan införs i statsparternas nationella lagstiftning. EU och dess medlemsstater har under året uttryckt politiskt stöd för domstolens oberoende och integritet i samband med externt politiskt tryck på domstolen.

21.10 Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer

EU har under året uppmärksammat situationen för mänskliga rättigheter såväl i specifika länder som tematiskt. Rådsslutsatser om EU:s agerande i FN:s olika fora för mänskliga rättigheter antogs i januari. EU har, ensamt och gemensamt med andra, lagt fram både tematiska och landsspecifika resolutioner i dessa fora. EU har fortsatt bidragit aktivt till åtgärder för att säkerställa att ansvar utkrävs för kränkningar och övergrepp av de mänskliga rättigheterna samt kränkningar av internationell humanitär rätt till följd av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. Bland annat har EU medverkat till att detta regelbundet lyfts i FN:s råd för mänskliga rättigheter och FN:s generalförsamlings tredje utskott för mänskliga rättigheter.

EU:s handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati, som gällde för perioden 2020–2024, har under året förlängts till och med 2027.

Under året har rådet fattat flertalet beslut om ytterligare listningar av individer och enheter under EU:s globala sanktionsregim mot allvarliga kränkningar av och brott mot mänskliga rättigheter. Totalt omfattas nu cirka 150 individer och enheter av de restriktiva åtgärderna.

Rådet utsåg 2024 en svensk till EU:s nya särskilda representant för mänskliga rättigheter.

I februari träffade representanter från EU:s medlemsstater FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter i samband med rådet för utrikes frågor (utveckling) och diskuterade EU:s handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati.

Under året har EU fortsatt att arbeta för att uppmärksamma MR-försvareares viktiga roll för att skydda mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer, i linje med tidigare antagna EU-riktlinjer för att skydda MR-försvareare.

Den 9 april trädde en förordning i kraft om transparens och inriktning när det gäller politisk reklam. Förordningen är en viktig del av EU:s demokratiarbete då den syftar till att säkerställa att tillhandahållandet av politisk reklam sker med full respekt för EU:s grundläggande rättigheter.

21.11 Handlingsplanen för jämställdhet i yttre förbindelser 2021–2025

Skr. 2024/25:115

EU har fortsatt genomförandet av handlingsplanen för jämställdhet i yttre förbindelser 2021–2025 som anger att EU ska vara en stark global aktör för jämställdhet och alla kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna, inklusive sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. EU:s arbetsgrupp för kvinnor, fred och säkerhet som syftar till att stödja EU i arbetet med agendan för kvinnor, fred och säkerhet, har återaktiverats med aktivt deltagande från svensk sida. EU har även samordnat positioner inför multilaterala förhandlingar så som FN:s kvinnokommission och Framtidstoppmötet bland annat för att motverka de krafter som vill se en tillbakagång av kvinnors och flickors mänskliga rättigheter.

21.12 Nedrustning och icke-spridning

21.12.1 Massförstörelsevapen

EU deltog vid det andra mötet i den förberedande kommittén för icke-spridningsfördraget mot kärnvapen (NPT) och höll bland annat EU-gemensamma anföranden i den allmänna debatten samt i debatterna i de tre kommittéerna och lade fram flera arbetspapper. EU deltog vidare vid den årliga sessionen i FN:s generalförsamlings första utskott och höll gemensamma anföranden i den allmänna debatten samt i de sju tematiska klusterdebatterna.

EU uttryckte stöd för provstoppsavtalet (CTBT) samt framhöll vikten av att avtalet träder i kraft. EU beklagade Rysslands beslut 2023 att dra tillbaka sin ratificering av CTBT.

I samband med möten i Internationella atomenergiorganets (IAEA) verkställande organ och en ministerkonferens om nukleärt säkerhetsskydd höll EU ett flertal inlägg och svarsreplik. Rysslands aggressionskrig och illegala övertagande av Zaporizjzjas kärnkraftverk fördömdes, och EU uttryckte oro över delar av Irans kärntekniska program och landets bristande samarbete med IAEA.

Listningarna av personer och entiteter under den tematiska sanktionsregimen från 2018 mot kemiska vapen förlängdes med ett år. EU deltog aktivt och höll anföranden vid Organisationen för förbud mot kemiska vapens (OPCW) exekutivrådsmöten och kemvapenkonventionens statsparts-konferens.

EU bidrog till genomförandet av konventionen mot biologiska stridsmedel och toxinvapen (B-vapenkonventionen), bland annat genom stöd till kapacitetsbyggande insatser i utvecklingsländer och deltagande i en arbetsgrupp för stärkande av konventionen.

21.12.2 Konventionella vapen

Inom ramen för EU:s gemensamma strategi som antogs 2018 mot olagliga skjutvapen och små och lätta vapen (SALW) och ammunition fortsatte EU sitt arbete under året. Inför FN:s översynskonferens i juni om handlingsprogrammet för att bekämpa den illegala handeln med SALW antog EU rådsslutsatser på området. EU bidrog bland annat även till flera projekt som syftar till att begränsa den okontrollerade spridningen av SALW och dess ammunition i olika delar av världen. Inför den femte översynskonferensen för konventionen om förbud mot truppminor antog EU rådsslutsatser om ett stärkt förbud. Vid översynskonferensen deltog EU aktivt med gemensamma anföranden under den allmänna och de tematiska debatterna. Vidare deltog EU vid statspartsmötet för konventionen om klusterammunition och vid statspartsmötet för konventionen om vissa konventionella vapen och dess protokoll.

21.12.3 Rymden

I FN fortsätter EU att verka för globala normer och regler för ett ansvarsfullt agerande i rymden som kan minska rymdhot och risken för konflikt samt bidra till ett långsiktigt hållbart nyttjande av rymden. EU och dess medlemsstater deltar aktivt och samordnat i diskussionerna om yttre rymden i FN:s generalförsamling.

EU antog förra året en rymdstrategi för säkerhet och försvar.

21.13 Strategisk exportkontroll

21.13.1 Krigsmateriel

Medlemsstaterna har under året genomfört en översyn av rådets gemensamma ståndpunkt 2008/944/Gusp av den 8 december 2008 om fastställande av gemensamma regler för kontrollen av export av militär teknik och krigsmateriel. EU och dess medlemsstater har bidragit till genomförandet av FN:s vapenhandelsfördrag och även verkat för ökad anslutning till fördraget.

21.13.2 Produkter med dubbla användningsområden

Medlemsstaterna har fortsatt arbetet med att genomföra EU:s förordning om produkter med dubbla användningsområden (2021/821). Diskussioner fördes om förslag i kommissionens vitbok om exportkontroll av produkter med dubbla användningsområden som var ett led i arbetet med ekonomisk säkerhet. Rådsslutsatser om vitboken antogs den 30 maj.

Under året har EU förstärkt, förlängt och på andra sätt justerat befintliga sanktioner när det gäller ett stort antal geografiska och tematiska sanktionsregimer. EU har infört ytterligare sanktioner mot Ryssland och Belarus med anledning av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. Sverige har varit drivande i detta arbete.

Fyra nya sanktionsregimer har antagits av EU under året. I januari antogs en sanktionsregim mot bakgrund av situationen i Guatemala. I april antogs en sanktionsregim mot dem som stödjer, underlättar eller möjliggör våldshandlingar av Hamas eller Palestinska islamiska jihad. I maj infördes, på svenskt initiativ, en sanktionsregim med anledning av det tilltagande politiska förtrycket i Ryssland. I oktober infördes en sanktionsregim syftande till att bemöta rysk hybridverksamhet som riktar sig mot EU, dess medlemsstater och internationella partners.

EU har anordnat ett flertal högnivåmöten i syfte att stärka arbetet mot kringgående av sanktionerna.

21.15 Terrorism

Rådsslutsatser om att stärka kopplingarna mellan det externa och interna arbetet mot terrorism och våldsbejakande extremism antogs den 16 december. Rådet fattade den 19 februari beslut om att införa ett humanitärt undantag i EU:s terrorismsanktioner, som genomför FN:s säkerhetsrådsresolution 1373 (2001), för en initial period om 12 månader. Under året har rådet godkänt listningen av en person och en grupp samt avlistningen av en person under EU:s terrorismsanktioner. För första gången har en våldsbejakande högerextrem grupp ("The Base") listats under EU:s terrorismsanktioner. Vidare har rådet godkänt listningen av en grupp och två individer samt avlistningen av en individ under EU:s sanktioner mot ISIL (Daesh) och al-Qaida.

21.16 Cybersäkerhet

EU har fortsatt utveckla samarbetet inom ramen för den cyberdiplomatiska verktygslådan och gjorde bland annat ett uttalande i maj om Rysslands antagonistiska verksamhet på cyberområdet. En deklaration om folkrätten i cyberrymden antogs i november.

Sex personer har listats under den tematiska sanktionsregimen för cyberfrågor på EU-nivå för cyberangrepp mot EU:s medlemsstater och Ukraina. Tidigare listningar har även setts över.

EU har under året fortsatt delta i förhandlingarna om cyberfrågor inom FN:s generalförsamling, med fokus på en cyberbrottskonvention. EU har även agerat för att samla fortsatt stöd från så många FN-medlemsstater som möjligt för upprättandet av ett cyberhandlingsprogram. EU har genomgående värnat FN:s normativa ramverk för ansvarsfullt statligt beteende i cyberrymden.

21.17 Hybridhot

EU:s arbete med att bemöta hybridhot har intensifierats under 2024 till följd av ökade ryska hybridaktiviteter i enskilda medlemsstater såväl som mot unionen i sin helhet. Inom ramen för den strategiska kompassen har EU under året vidareutvecklat arbetet med att bemöta hybridhot, inklusive att utveckla EU:s verktygslåda för hantering av hybridhot. Arbetet har handlat om att använda olika delar av EU-systemet på ett strategiskt sätt samt att identifiera nya verktyg för att bemöta hybridhot. Även en hybridsanktionsregim har införts, för att bemöta ryskt aggressivt agerande mot EU, dess medlemsstater och internationella partners.

Förslaget om att inrätta en snabbinsatsförmåga inom hybridområdet påbörjades under det svenska ordförandeskapet. En vägledande ram för det praktiska inrättandet av EU:s snabbinsatssteam för hybridhot godkändes av rådet den 21 maj. Insatsteamet kommer att möjliggöra ett skraddarsytt och riktat kortsiktigt stöd dels till medlemsstaterna, dels till uppdrag och insatser inom ramen för GSPF samt partnerländer för att motverka hybridhot och hybridkampanjer.

Till följd av att ett stort antal val ägde rum under 2024 fokuserade EU på att stärka demokratisk resiliens för att motverka otillbörlig påverkan på valprocesser, inklusive i valet till Europaparlamentet. Rådet antog den 21 maj slutsatser om demokratis motståndskraft och om skydd av valprocesser mot alla former av utländsk påverkan.

Hybridhot är också ett prioriterat område i samarbetet mellan EU och Nato, med fokus på frågor som exempelvis rör kritisk undervattensinfrastruktur.

21.18 Konsulära frågor och krisberedskap

EU:s medlemsstater arbetar löpande med informations- och erfarenhetsutbyte för att säkerställa effektiva samarbetsformer och synergier på det konsulära området. Under året har fokus för diskussionen och samverkan i EU framför allt legat på den regionala spridningen och konsulära aspekter av det pågående kriget mellan Israel och Hamas i Mellanöstern. Situationen i Gaza och utvecklingen i Libanon har föranlett särskilt intensiv samordning när det gäller lägesbedömningar, transportkapaciteter och reseråd. Informationsutbyte och samverkan i EU har även ägt rum när det gäller den politiska krisen och våldsamheterna i Haiti samt om översvämningar och skogsbränder i Europa.

Kommissionen presenterade i december 2023 ett förslag till ändring av direktivet om samordnings- och samarbetsåtgärder för underlättande av konsulärt skydd till icke-företrädna unionsmedborgare i tredjeländer och direktivet om införande av en provisorisk EU-resehandling (se faktapromemoria 2023/24: FPM37). Syftet med förslaget är att tydliggöra samordnings- och samarbetsåtgärder mellan EU:s medlemsstater för att ge bästa möjliga konsulära skydd till icke-företrädna unionsmedborgare i tredjeländer. Ändringsförslaget har under året diskuterats i rådet.

Arbetet med att ta fram nya regler kring en gemensam provisorisk EU-resehandling (ETD), som temporärt kan ersätta ett förlorat nationellt EU-

22 Den gemensamma handelspolitiken

22.1 Multilaterala handelsförhandlingar

Under året har arbetet i Världshandelsorganisationen (WTO), i vilken kommissionen företräder EU och dess medlemsstater, präglats av förhandlingar inför och uppföljning av den trettonde ministerkonferensen (MC13) som genomfördes i månadsskiftet mellan februari och mars. Vid ministerkonferensen beslutades bland annat att inkorporera det plurilaterala avtalet om inhemska regler för tjänster i WTO:s regelverk. Tullmoratoriet på elektroniska överföringar förlängdes till nästa ministerkonferens 2026. En ministerdeklaration antogs om regulatoriskt samarbete för att minska tekniska handelshinder. Östtimor och Komorerna välkomnades som nya WTO-medlemmar. Därutöver har bland annat små framsteg gjorts i arbetet med att återupprätta ett fullt fungerande system för tvistlösning. Förhandlingar om förändringar av jordbruksavtalet samt en andra överenskommelse om fiskesubventioner har också fortsatt under året.

22.2 Regionala och bilaterala frihandels- och investeringskyddsavtal

Frihandelsavtalet mellan EU och Nya Zeeland trädde i kraft i maj. Europaparlamentet godkände i februari ett interimshandelsavtal med Chile och ett rådsbeslut om ingående av avtalet togs i mars. Förhandlingar om att få associeringsavtal mellan EU och Mercosur respektive EU och Mexiko på plats har fortsatt under året, och förhandlingarna med Mercosur slutfördes i december. Förhandlingarna mellan EU och Indien om ett frihandelsavtal har fortgått och tre rundor har ägt rum under året. Tre rundor har ägt rum i förhandlingarna om ett frihandelsavtal med Indonesien, respektive Thailand. Förhandlingarna med Filippinerna återupptogs i mars och en första runda ägde rum i oktober.

22.3 Exportkrediter

Efter att OECD:s regelverk för exportkrediter uppdaterades i juni 2023 har EU bidragit till arbetet inom ramen för utvidgningen av sektoröverenskommelsen om klimatomställning, ett arbete som fortsatte under 2024. Målsättningen är att ge mer förmånliga finansiella villkor för att främja grön omställning. EU har under året även lett arbetet med att

Skr. 2024/25:115 uppdatera regelverkets artikel 6 för att nå 1,5-gradersmålet genom utfasning av exportkreditgarantier till fossila industrier.

22.4 Plurilaterala förhandlingar om e-handel

Ordförandena för de plurilaterala förhandlingarna om e-handel presenterade i juli en slutförhandlad avtalstext som flertalet förhandlande parter, inklusive EU, har anslutit sig till. Sedan dess har fokus i processen legat på stödet till utvecklingsländers möjlighet att genomföra avtalet och på avtalets rättsliga inkorporering i WTO. Förhandlingarna med 92 deltagande länder, inklusive EU, har ägt rum inom ramen för det förhandlingsmandat som antogs av rådet för utrikes frågor (handel) i maj 2019. Det slutförhandlade avtalet syftar till att förbättra villkoren för den globala elektroniska handeln till förmån för företag och konsumenter och att bidra till att integrera utvecklingsländer i den globala digitala ekonomin.

22.5 Tullättnader för utvecklingsländer

Det belgiska ordförandeskapet ledde förhandlingar om ett reviderat rådsmandat för en ny förordning för EU:s system om tullättnader för utvecklingsländer (GSP). Inga nya trepartsmöten ägde rum under den resterande delen av året.

22.6 Ekonomisk säkerhet

Som ett led i det fortsatta genomförandet av EU:s strategi för ekonomisk säkerhet (se faktagromemoria 2022/23:FPM115), publicerade kommissionen i januari 2024 ett paket med förslag till handels- och forskningsåtgärder för att stärka EU:s ekonomiska resiliens. Paketet inkluderar förslag om granskning av utländska investeringar, en vitbok om risker i utgående investeringar (från EU till omvärlden), exportkontroll, forskningssäkerhet och forskning kring produkter med dubbla användningsområden.

23 EU som global utvecklingspolitisk aktör

23.1 EU:s utvecklingspolitik

EU och dess medlemsstater är fortsatt världens största givare av bistånd. Totalt hade EU under året en budget om drygt 16 miljarder euro för stöd till partnerländerna genom de primära EU-instrumenten för utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd.

Den 15 maj presenterade kommissionen en halvtidsutvärdering av EU:s instrument för grannskap, utveckling och internationellt samarbete – Europa i världen (NDICI-Global Europe), som finansierar EU:s globala prioriteringar och är EU:s primära biståndsinstrument. I rådsslutsatser om halvtidsutvärderingen som antogs den 24 juni konstaterades att instrumentet över lag varit ändamålsenligt och levererat mot dess uppsatta mål. Den 31 oktober 2024 slutfördes även en halvtidsöversyn över programmeringen genom NDICI-Global Europe. Som del av halvtidsöversynen beslutades om ändringar i de fleråriga programmen samt om finansiella allokeringar för 2025–2027. Centrala prioriteringar i översynen var bland annat migration och genomförandet av EU:s Global Gateway-strategi. Under året har EU:s arbete med migration och utveckling fortskridit i linje med de prioriteringar som fastslagits inom ramen för NDICI-Global Europe samt migrations- och asylpakten. Regelbundna möten har ägt rum i den koordineringsgrupp för migration och utveckling som inrättades av kommissionen i december 2021. Ett stort antal migrationsrelaterade program och insatser har beslutats i genomförandekommittén för NDICI-Global Europe.

Team Europa-ansatsen med verktyget Team Europa-initiativen har fortsatt utvecklas för att stärka ambitionen om ett strategiskt och EU-gemensamt agerande på utvecklingsområdet. Den 2 oktober 2024 presenterade kommissionen och EU:s höga representant för utrikesfrågor ett gemensamt meddelande om att bygga hållbara internationella partnerskap som Team Europa. I meddelandet, som sammanfattar kommissionens framsteg på utvecklingsområdet, betonas bland annat ömsesidigt fördelaktiga partnerskap och stärkt resiliens.

Vid rådet för allmänna frågor den 29 januari 2024 antogs rådsslutsatser om EU:s strategi för global hälsa. Rådsslutsatserna togs initialt fram och förhandlades under Sveriges ordförandeskap våren 2023. Den 16 december antogs även rådsslutsatser om tryggad livsmedelsförsörjning samt om Europeiska revisionsrättens särskilda rapport om EU:s förvaltningsfond för nödåtgärder i Afrika. Rådsslutsatser om samstämmig politik för hållbar utveckling antogs den 17 december. Rådsslutsatserna tog sikte på den nya lagstiftningsperioden under den nya kommissionen, och behandlade EU:s roll och arbete för att bidra till ett påskyndat genomförande av Agenda 2030.

EU har fortsatt att driva frågan om korruption som ett hinder för utveckling under 2024.

23.2 Global Gateway-strategin

Arbetet med operationaliseringen av geopolitiska strategin Global Gateway har fortskridit under året. Den syftar till att stärka Europas förbindelser med partnerländer genom strategiska investeringar i infrastruktur, transport, energi och digitalisering, samt inom områden som hälsa, utbildning och forskning. Strategin har ett tydligt fokus på hållbar, regelbaserad och heltäckande konnektivitet där genomförandet förutsätter att även medel från den privata sektorn mobiliseras. En del Global Gateway-projekt bedrivs genom s.k. flaggskeppsprojekt inom ramen för

Skr. 2024/25:115 Team Europa-initiativ (TEI) som är ett flexibelt samordningsverktyg där flera Team Europa-aktörer (inklusive Team Sweden och andra medlemsländer, kommissionen, EIB och EBRD) samverkar.

23.3 Klimat- och energidiplomati

Den 18 mars antogs rådsslutsatser om EU:s klimatdiplomati. Slutsatserna framhåller EU:s vilja till nära samarbete med länder i genomförandet av Parisavtalet och det globala ramverket för biologisk mångfald. Slutsatserna betonade vikten av att dra nytta av de möjligheter en påskyndad grön omställning erbjuder genom stärkt konkurrenskraft, jobbskapande och tillväxt. I slutsatserna fastslogs även EU:s målsättning om att enas om ett nytt klimatfinansieringsmål vid FN:s klimattoppmöte COP 29 i november, och avsikten att stödja länder i utarbetandet av de nya nationella klimatplaner som ska lämnas in före COP 30 i november 2025.

23.4 EU:s humanitära bistånd och EU:s roll som humanitär aktör

EU och dess medlemsstater är bland de största humanitära givarna i världen. Under året uppgick kommissionens generaldirektorat för europeiskt civilskydd och humanitära biståndsåtgärders initiala budget för humanitärt bistånd till 1,8 miljarder euro. Sedan februari 2022 har 950 miljoner euro i humanitärt bistånd allokerats till civila som drabbats av kriget i Ukraina. Därutöver har EU allokerat 940 miljoner euro i humanitärt bistånd till Palestinaflyktingar och befolkningen i Gaza och på Västbanken sedan den 7 oktober 2023. I mars stod kommissionen och det belgiska ordförandeskapet medvärdar för Europeiskt humanitärt forum för att synliggöra och stärka EU:s roll i en situation med kraftigt ökade humanitära behov i världen. Forumet samlade över 5 000 deltagare och ledde till utfästelser om humanitär finansiering för 2024 om totalt 7,7 miljarder euro. Det humanitära biståndet har under året följts upp av rådet. Särskilt fokus har riktats mot respekt för och upprätthållande av internationell humanitär rätt, humanitärt tillträde och en utökad humanitär givarbas.

23.5 Global hälsa

EU är en viktig aktör inom global hälsa. Arbetet för ett samlat och koordinerat arbete på hälsoområdet inom Team Europa intensifierades ytterligare under året. I början av året antogs rådsslutsatser om EU:s strategi för global hälsa. Under året har genomförandet av strategin påbörjats på flera nivåer. Den första utvärderande rapporten om genomförandet av strategin kommer att redovisas i början av 2025.

Arbetet för global hälsa pågår även inom EU:s stora investeringssatsning Global Gateway, där hälsa är ett av fem prioriterade områden. På regional nivå bedriver EU ett aktivt arbete inom global hälsa inom fem s.k. Team

Europa-initiativ. EU är en stor finansiär av globala hälsoinsatser, med betydande inflytande. Under Mpox-utbrottet i Demokratiska republiken Kongo i augusti donerades ca 215 000 doser vaccin genom EU:s myndighet för beredskap och insatser vid hälsokriser (HERA). Insatsen berömdes för sin skyndsamhet och var ett effektivt sätt för EU att bekräfta sin roll som en central aktör för global hälsa.

Skr. 2024/25:115

24 EU:s bilaterala och regionala förbindelser

24.1 Samarbete mellan EU och Efta-länderna

Två möten hölls under året i rådet för Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), vilket är det högsta organet inom EES och i vilket EU, Island, Liechtenstein och Norge ingår. Vid EES-rådets möte den 28 maj diskuterades EES-avtalets övergripande funktion. En orienteringsdebatt hölls om den gröna omställningens roll i Europas konkurrenskraft samt en informell politisk dialog som fokuserade på Ukraina, Ryssland, Georgien och Mellanöstern. Parterna gjorde ett gemensamt uttalande med anledning av 30-årsdagen av EES-avtalets ikraftträdande. I EES-rådet den 25 november hölls en orienteringsdebatt om att stärka Europas konkurrenskraft samt en politisk dialog om Ukraina, Arktis och Mellanöstern.

EU och Schweiz inledde förhandlingar i mars 2024 i syfte att säkerställa rättvis konkurrens mellan företag i EU och Schweiz som är verksamma på den inre marknaden samt att garantera skyddet av EU-medborgares rättigheter i Schweiz. Förhandlingarna slutfördes den 20 december och omfattar sju olika avtal om den inre marknaden: fri personrörlighet, ömsesidigt godkännande av varor, landtransporter, lufttransporter, jordbruksfrågor, elektricitet samt livsmedelssäkerhet. Därutöver ska parterna samarbeta om forskning och hälsa samt inrätta en politisk dialog.

24.2 Östliga partnerskapet

Östliga partnerskapet (ÖstP) fortsätter att vara en viktig plattform för regionalt samarbete mot bakgrund av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina och ryska destabiliseringsförsök i partnerländerna. Det finns fortfarande en samsyn bland partnerländerna, EU:s medlemsstater och EU-institutionerna om att partnerskapet kan leverera relevant stöd för reformer i partnerländerna. Pågående diskussioner om ÖstP:s framtid fokuserar bland annat på hur partnerskapet bäst ska kunna komplettera utvidgningsprocessen för kandidatländerna, men även hur EU fortsatt ska kunna främja reformer i samtliga partnerländer med undantag för Belarus. Stödet till belarusiska aktörer i exil är samtidigt fortsatt viktigt, och ÖstP är EU:s främsta plattform för detta stöd.

24.3 Centralasien

EU:s dialog med Centralasien har fortsatt att intensifieras och sker mot bakgrund av ett växande partnerskap, vilket återspeglas i EU:s strategi för samarbetet med länderna i regionen som antogs 2019. Syftet med strategin är att främja ett strategiskt partnerskap som ökar det politiska och ekonomiska samarbetet samt fördjupar arbetet kring demokrati och mänskliga rättigheter.

EU:s höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik besökte Kazakstan och Kirgizistan i slutet på sommaren vilket föregicks av undertecknandet av ett nytt fördjupat partnerskaps- och samarbetsavtal mellan EU och Kirgizistan i juni. Arbetet med ett liknande avtal med Uzbekistan har pågått under året. Under 2024 har arbetet med att utveckla hållbara transportvägar mellan Centralasien och EU också fortsatt, bland annat inom ramen för Global Gateway.

24.4 Östeuropa

24.4.1 Armenien

I februari enades EU och Armenien om att inleda arbetet med en ny partnerskapsagenda för att stärka och fördjupa samarbetet. I april presenterade kommissionen en återhämtnings- och tillväxtplan för Armenien motsvarande 270 miljoner euro för perioden 2024–2027. I juli beslutade EU att för första gången stödjade Armenien med icke-dödlig utrustning genom den europeiska fredsfaciliteten. EU har även initierat en dialog om visaliberalisering med Armenien. EU har under året uttryckt sitt fortsatta stöd till en hållbar och långsiktig fred mellan Armenien och Azerbajdzjan, med grund i respekt för respektive lands suveränitet och territoriella integritet. Fredssamtalen mellan parterna har under 2024 övergått till ett i huvudsak bilateralt format. EU:s civila observatörsmission har fortsatt att verka i Armenien under 2024.

24.4.2 Azerbajdzjan

EU har understrukit Azerbajdzjans ansvar för att säkerställa upprätthållandet av mänskliga rättigheter i landet och uppmanat till frigivande av personer som fängslats för att ha nyttjat sina grundläggande fri- och rättigheter. EU har fortsatt sitt samarbete med Azerbajdzjan på energiområdet. I mars lanserade EU ett initiativ för minröjning i Azerbajdzjan med bidrag från ett tiotal av EU:s medlemsstater. Under 2024 ägde presidentval rum i Azerbajdzjan i februari och parlamentsval i september. EU har konstaterat att valen skedde i en restriktiv politisk miljö med lagstiftning som begränsade grundläggande fri- och rättigheter och som omöjliggjorde genuin pluralism. I november deltog EU i den globala klimatkonferensen COP29 som Azerbajdzjan stod värd för i Baku.

24.4.3 Georgien

I juni 2024 konstaterade Europeiska rådet i sina slutsatser att Georgiens EU-närmande i praktiken hade avstannat till följd av den georgiska regeringens agerande. Europeiska rådets slutsatser föranleddes bland annat av antagandet i Georgien av en lag om transparens för utländskt inflytande, som inskränkte civilsamhällets möjlighet att verka i landet. I september antog det georgiska parlamentet även ett lapppaket om familjevårdningar och skydd av minderåriga, som inskränkte hbtqi-personers åtnjutande av de mänskliga fri- och rättigheterna. I oktober bekräftade Europeiska rådet i sina slutsatser att EU-närmandet hade avstannat. I kommissionens utvidgningsrapport noterades bristen på framsteg i förhållande till kommissionens rekommendationer och en tillbakagång när det gäller demokrati och yttrandefrihet. EU har även beslutat att pausa stödet till Georgien genom den europeiska fredsfaciliteten. Kommissionen har avstått från utbetalningar av budgetstöd till Georgien, men har ökat stödet till civilsamhället och oberoende medier.

I oktober genomfördes parlamentsval i Georgien. Valobservatörer, inklusive från Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE), rapporterade om allvarliga oegentligheter, såsom hot och påtryckningar på väljare och en ojämn spelplan till förmån för regeringspartiet. Valresultatet har ifrågasatts av civilsamhället och oppositionen. EU har uppmanat till en transparent och oberoende utredning av de rapporterade oegentligheterna.

EU fortsätter stödja Georgiens suveränitet och territoriella integritet. EU:s observatörsinsats i Georgien har fortsatt verka utan tillträde till utbrytarregionerna Abchazien och Sydossetien.

24.4.4 Moldavien

I juni höll EU den första mellanstatliga regeringskonferensen med Moldavien, vilket formellt inledde anslutningsförhandlingarna med landet. I kommissionens utvidgningsrapport som presenterades i oktober framhölls att Moldavien fortsatte att göra framsteg inom flertalet områden samt att kommissionen såg fram emot att öppna förhandlingskluster ett så snart som möjligt under 2025. I oktober genomfördes en folkomröstning som bekräftade Moldaviens målsättning att bli medlem i EU. I november fick den sittande presidenten Maia Sandu förnyat mandat att leda landet. Folkomröstningen och presidentvalet präglades av omfattande påverkansoperationer från Ryssland och dess ombud bland annat i form av desinformationskampanjer och röstköp.

I april undertecknade EU och Moldavien ett bilateralt säkerhets- och försvarspartnerskap. EU har gett fortsatt stöd för att stärka Moldaviens förmåga att motstå destabiliseringsförsök från Ryssland, bland annat genom EU:s partnerskapsinsats i Moldavien och den europeiska fredsfaciliteten. EU har även antagit ytterligare sanktioner mot personer och entiteter som försökt destabilisera landet. I oktober presenterade kommissionen en tillväxtplan för Moldavien och lade fram ett förslag om en reform- och tillväxtfacilitet om 1,8 miljarder euro för perioden 2025–

2027. I februari förlängdes suspenderingen av importtullar och kvoter för moldavisk export till EU till juli 2025, samtidigt som skyddet för känsliga jordbruksprodukter stärktes genom en skärpning av de skyddsåtgärder som redan ingick i gällande reglering.

24.4.5 Belarus

Belarus har vid flera tillfällen återfunnits på EU:s dagordning. EU har återkommande fördömt Belarus stöd till Rysslands aggression mot Ukraina. EU har även fördömt den omfattande interna repressionen och uppmanat till frigivning av alla politiska fångar. I februari antogs rådsslutsatser om situationen i Belarus och beslut att förlänga de restriktiva åtgärderna mot Belarus med ett år. Situationen i Belarus diskuterades vid mötet i rådet för utrikes frågor i mars. I juni antogs nya sektoriella och individuella restriktiva åtgärder mot Belarus med anledning av situationen i landet och inblandningen i Rysslands aggression mot Ukraina. Inför årsdagen av presidentvalet i Belarus i augusti 2020 samt i december införde EU även nya individuella restriktiva åtgärder med anledning av den ökade inhemska repressionen i landet. I juni och december hölls möten mellan de belarusiska demokratiska krafterna och EU-institutionerna inom ramen för EU:s konsultativa grupp.

24.4.6 Ukraina

Under året har stödet till Ukraina varit fortsatt högprioriterat och diskuterats under samtliga möten i rådet för utrikes frågor och Europeiska rådet samt vid ett flertal andra rådsmöten. Flera resor till Ukraina har genomförts av höga EU-företrädare och det politiska arbetet har i stor utsträckning präglats av stöd till Ukrainas diplomatiska ansträngningar, inklusive Ukrainas fredsformel. EU har också bidragit till arbetet för ansvarsutkrävande för Rysslands brott i och mot Ukraina.

Sedan Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har EU:s medlemsstater och finansiella institutioner mobiliserat omkring 134 miljarder euro i finansiellt och militärt stöd till Ukraina. Den 28 februari 2024 gav rådet slutligt klartecken för halvtidsöversynen av EU:s långtidsbudget och inrättade en Ukrainafacilitet (beslutet trädde i kraft den 1 mars 2024). Faciliteten uppgår till 50 miljarder euro 2024–2027 och bidrar till makroekonomisk stabilitet, mobiliserar privata investeringar och stödjer Ukrainas uppbyggnads- och reformarbete. EU har dessutom bidragit med över två miljarder euro i energistöd till Ukraina, inte minst inför vintern i ljuset av riktade ryska attacker mot energiinfrastruktur.

EU:s militära stöd till Ukraina uppgår till 48 miljarder euro, inklusive genom stöd via fonden för bistånd till Ukraina (UAF) som inrättats inom ramen för den europeiska fredsfaciliteten efter beslut i rådet för utrikes frågor den 18 mars 2024. Rådet har även beslutat om att förlänga EU:s rådgivande insats för reformer av den civila säkerhetssektorn respektive EU:s militära utbildningsinsats.

Den 27 juni 2024 ingick EU och Ukraina i en överenskommelse om säkerhetsåtaganden för Ukraina. Detta skedde i samband med ett möte i Europeiska rådet och gjordes i linje med en deklaration om långsiktigt stöd

till Ukraina som G7-länderna, EU samt Ukraina enades om vid Natos toppmöte i Vilnius den 12 juli 2023. Skr. 2024/25:115

EU har fortsatt upprätthålla solidaritetskorridorer för Ukraina för att möjliggöra export av ukrainska varor. Den 8 april bekräftades dessutom en förlängning av EU:s tillfälliga autonoma handelslättnader som löper till den 5 juni 2025. Totalt har dessa åtgärder möjliggjort ukrainsk export av 154 miljoner ton varor mellan maj 2022 och augusti 2024.

Den 12 mars 2024 lämnade kommissionen över ett utkast till förhandlingsramverk till rådet. Europeiska rådet välkomnade den 21–22 mars Ukrainas reformframsteg och bjöd in rådet att anta förhandlingsramverket, vilket antogs av rådet den 21 juni. Den 25 juni 2024 hölls den första mellanstatliga regeringskonferensen mellan EU och Ukraina, vilken formellt inledde Ukrainas EU-medlemskapsförhandlingar. Parallellt pågår kommissionens screeningprocess för att bedöma graden av Ukrainas anpassning till EU:s regelverk. Kommissionens utvidgningsrapport för 2024 som presenterades den 30 oktober bekräftade att Ukraina fortsätter göra betydande reformframsteg trots Rysslands invasion av landet.

24.4.7 Ryssland

Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina den 24 februari 2022 har i grunden förändrat EU:s politik gentemot Ryssland. EU:s kontakter med Ryssland förblir kraftigt begränsade. Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina och dess globala konsekvenser har behandlats vid samtliga möten i Europeiska rådet och rådet för utrikes frågor samt flera andra rådsmöten. Frågor som har diskuterats är bland annat europeisk motståndskraft, stöd till partnerländer samt fortsatt EU-engagemang för ryskt civilsamhälle och oberoende medier.

EU har ökat pressen på Ryssland ytterligare genom nya restriktiva åtgärder för att begränsa den ryska statens inkomster och krigsförmåga. De nya sanktionerna omfattar bland annat förbud mot import av rysk LNG till europeiska LNG-terminaler som inte är anslutna till EU:s gemensamma gasnätverk, förbud mot omlastning av rysk flytande naturgas på EU:s territorium för vidare frakt, förbud mot tillhandahållande av tjänster till fartyg som bidrar till Rysslands krigsförmåga, möjlighet att belägga enskilda fartyg med sanktioner samt fler import- och exportkontroller. Under året har det även införts utökade restriktioner för obemannade luftfartyg (drönare), varuexport och handelsbegränsningar för utrustning som används främst för övervakning och avlyssning av intern telekommunikation. EU har även beslutat om att införa importtullar på jordbruksprodukter från Ryssland och Belarus för att ytterligare sätta ekonomisk press på Ryssland och begränsa dess intäkter. Beslut har även fattats om att använda den extraordinära avkastningen från immobiliserade tillgångar tillhörande den ryska centralbanken, så att tillgängliga medel kan användas för att stödja Ukraina. EU har mot bakgrund av den ryske oppositionspolitikern Aleksej Navalnyjs död också upprättat en sanktionsregim med anledning av den interna repressionen i Ryssland. EU har även etablerat en ny sanktionsregim med anledning av rysk destabiliserande verksamhet. Sanktionerna syftar till att bemöta

Skr. 2024/25:115 hybridverksamhet som riktar sig mot EU, dess medlemsstater samt internationella partners.

EU har också verkat för att begränsa Rysslands negativa påverkan och inflytande i internationella forum som svar på landets destabiliserande åtgärder utomlands.

24.5 Arktis

Förhandlingarna om rådsslutsatserna om EU:s Arktisstrategi är fortsatt senarelagda med anledning av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina.

24.6 Mellanöstern

24.6.1 Syrien

Maktskiftet i Syrien har lett till ett ökat engagemang från EU – såväl politiskt som via biståndet.

EU och dess medlemsstater är den största givaren av stöd för att lindra konsekvenserna av Syrienkonflikten, med mer än 380 miljarder kronor i stöd sedan 2011. I maj 2024 stod EU, för åttonde året i rad, värd för en givarkonferens för behövande i Syrien och de grannländer som mottagit ett stort antal syriska flyktingar.

Efter Assadregimens fall i december utökade EU omedelbart sitt humanitära stöd i Syrien, bland annat genom att upprätta en humanitär luftbro med 100 ton förnödenheter till behövande. EU har därtill upprepade gånger uttryckt sitt politiska stöd för det syriska folket, bland annat vid rådet för utrikes frågor den 16 december och i Europeiska rådets slutsatser den 19 december. I dessa betonades att alla syriers mänskliga rättigheter, inklusive kvinnors och flickors rättigheter, behöver tillgodoses, liksom att Syriens suveränitet och territoriella integritet måste respekteras i enlighet med internationell rätt. EU-ländernas ledare har även understrukit vikten av en fredlig övergångsperiod och en inkluderande politisk process ledd av det syriska folket, i enlighet med principerna i FN-resolution 2254.

Den sanktionsregim som utformats som ett svar på den förra regimens brutala agerande har modifierats något under året, före Assad-regimens fall i december, genom tillägg av namn och förlängning av humanitär undantag.

Utvecklingen i Syrien har satt i gång flera processer inom EU kring frågor som ökat stöd och sanktionslättnader. Europeiska rådet har också uppdragit åt institutionerna att presentera förslag på EU-stöd till Syrien.

24.6.2 Den israelisk-palestinska konflikten

Europeiska rådet har under året uttryckt djup oro över upptrappningen av konflikten i Mellanöstern och den risk detta innebär för hela regionen. EU-ländernas ledare har uppmanat alla parter att visa återhållsamhet, att

omedelbart sätta stopp för alla fientligheter och fullt ut följa internationell rätt, inbegripet internationell humanitär rätt.

Under året har EU kritiserat åtgärder som bidragit till ökade spänningar och underminerat en tvåstatslösning, såsom israelisk bosättningsexpansion, demoleringar, vräkningar och bosättningsvåld. Under 2024 har EU även infört sanktioner mot våldsamma bosättare.

EU har fördömt återkommande raketattacker mot Israel från Hamas och andra grupper. Hamas och Palestinska islamiska jihad har sedan länge varit terroristlistade av EU. En särskild sanktionsregim har inrättats för att på ett mer effektivt sätt kunna kringskära dessas finansiering.

Läget i Mellanöstern har upprepade gånger tagits upp av såväl Europeiska rådet som rådet för utrikes frågor.

EU har uttryckt djup oro över den svåra humanitära situationen i Gaza och efterlyst obehindrat humanitärt tillträde samt krävt att gisslan som hålls i Gaza ovillkorligen ska släppas. EU har även varit tydlig med att förutsättningar, för att återuppta fredsprocessen, med målet om en förhandlad tvåstatslösning, måste skapas.

EU har stått fast vid sitt åtagande att ge behovsbaserat bistånd till befolkningen i Mellanöstern, med särskilt fokus på de mest utsatta, och att fortsätta att öka det humanitära engagemanget med tanke på de växande behoven.

24.6.3 Iran

EU har framfört gemensamma budskap och vidtagit åtgärder med anledning av händelseutvecklingen i Iran under året, inklusive kränkningar av de mänskliga rättigheterna i landet, samt med anledning av Irans regionala agerande. I maj beslutade rådet att utöka sanktionsregimen, riktat mot Irans militära stöd till Ryssland och till väpnade grupper i Mellanöstern. Ytterligare utökningar av denna sanktionsregim beslutades i november. Ett antal individer och enheter har också listats under denna regim.

24.6.4 Jemen

EU har fortsatt med sin roll i de internationella fredssträngningarna i Jemen, som omfattar politiskt stöd, humanitärt stöd, utvecklingsinsatser samt stöd till fredsarbetet genom dialoginitiativ. Detta arbete sker i enlighet med de rådsslutsatser om EU:s engagemang i Jemen som antogs i december 2022.

EU har fortsatt bidra till humanitär givarsamordning. Kommissionen och Sverige stod i maj värd för det sjätte humanitära mötet om Jemen på senior tjänstemannanivå, som mobiliserade 8,5 miljarder kronor från givare till responsen.

EU:s humanitära stöd till Jemenkrisen uppgår under året till knappt 1,5 miljarder kronor.

I ett uttalande den 12 januari uttryckte EU sitt stöd för FN-resolution 2722 (2024) som starkt fördömde och krävde ett slut på huthirebellernas attacker mot internationell sjöfart i Röda havet som pågått sedan november 2023.

24.6.5 Libanon

Libanon har haft en mer framträdande plats på den europeiska dagordningen det senaste året. Rådsslutsatser om vikten av nedtrappning i Libanon antogs i april. I maj besökte kommissionens ordförande Libanon och aviserade ett stödpaket på en miljard euro för att stödja landets flyktingmottagande. Mot bakgrund av konflikten mellan Israel och Hizbollah ökade EU sitt humanitära stöd till Libanon till över 100 miljoner euro för 2024. Libanon diskuterades vid ett extrainsatt möte i rådet för utrikes frågor den 30 september. EU gav under året 22 miljoner euro i stöd till Libanons försvarsmakt genom den europeiska fredsfaciliteten. Inga listningar har ännu gjorts under EU:s sanktionsregim med anledning av situationen i Libanon som antogs 2021.

Efter att ett avtal om vapenvila mellan Libanon och Israel trädde i kraft den 27 november antogs rådsslutsatser i december där vapenvilan välkomnades och parterna uppmanades att respektera avtalet. Rådsslutsatserna understryker UNIFIL:s fundamentala roll i att stabilisera södra Libanon, och ger sitt stöd för genomförandet av FN:s säkerhetsrådsresolution 1701.

24.6.6 Södra grannskapet och Medelhavsunionen

EU:s dialog och samarbete med länderna i det södra grannskapet har fortsatt att utvecklas, på basis av den nya agendan för Medelhavet som antogs i april 2021. Under året har arbetet fortsatt med den reformprocess som inleddes 2023 för att se över Unionen för Medelhavets (UfM) verksamhet, struktur, resurser och eventuella mandat för en starkare union i samband med organisationens 15-årsjubileum. Ett utrikesministermöte hölls i UfM den 28 oktober med fokus på reformprocessen och utvecklingen i Palestina, Israel, Libanon och övriga regionen.

24.6.7 Egypten

Den 17 mars 2024 undertecknade EU och Egypten en strategisk partnerskapsdeklaration. Partnerskapet inkluderar sex områden: politiska relationer, ekonomisk stabilitet, investeringar och handel, migration och mobilitet, säkerhet och demografi. Partnerskapet stöds av ett ekonomiskt paket med bland annat makrofinansiellt stöd till Egypten på upp till fem miljarder euro.

24.6.8 Tunisien

I mars 2024 utbetalade EU ett finansiellt stöd till Tunisien om 150 miljoner euro för genomförandet av samförståndsavtalet från 2023 mellan EU och Tunisien. Situationen i Tunisien diskuterades den 24 juni 2024 vid rådet för utrikes frågor utifrån den negativa demokratiska utvecklingen i landet. I juni 2024 undertecknade EU ett samförståndsavtal om energi med Tunisien.

24.6.9 Marocko

Skr. 2024/25:115

Den 4 oktober 2024 meddelade EU-domstolen ett slutligt avgörande om EU:s jordbruks- och fiskepartnerskapsavtal med Marocko från 2019 och som bland annat behandlar frågan om samtycke från det västahariska folket för dessa avtal. I Europeiska rådets slutsatser från den 17 oktober 2024 noterades det slutliga avgörandet och vikten av EU:s strategiska partnerskap med Marocko. Den 25 november 2024 lanserade EU ett programstöd till Marocko på 190 miljoner euro för återuppbyggnad efter jordbävningen som drabbade landet i september 2023.

24.6.10 Jordanien

Den 15 juli 2024 hölls det femtonde mötet i EU:s och Jordaniens associeringsråd. Under mötet kom parterna överens om att arbeta mot ett uppdaterat strategiskt partnerskap mellan EU och Jordanien.

Som en del av det bilaterala samarbetet deltog EU som valobservatör i de jordanska parlamentsvalen den 10 september, med en insats om 120 utsända, inklusive från Sverige. Därtill beslutade EU under 2024 att ge 13,25 miljoner euro i stöd till den jordanska försvarsmakten inom ramen för den europeiska fredsfaciliteten

24.6.11 Gulfen

EU har under året tagit tydliga steg för att utveckla sitt strategiska engagemang i Gulfregionen. Utgångspunkten för arbetet har varit de rådsslutsatser om ett strategiskt partnerskap mellan EU och länderna kring Gulfen som antogs i juni 2022.

Den 22 april stärktes dialogen med Gulfstaternas samarbetsråd (GCC) om säkerhetsfrågor då ett första högnivåforum om regional säkerhet och samarbete mellan EU och GCC på utrikesministernivå hölls i Luxemburg. Den 16 oktober hölls det första toppmötet mellan EU och GCC i Bryssel. Vid toppmötet bekräftades viljan att stärka det breda samarbetet med Gulfländerna, att främja global och regional säkerhet och att fortsätta skapa gemensamt välbefinnande för medlemsländernas befolkningar (EU och GCC).

24.7 Amerika

24.7.1 Nordamerika

USA

Det europeiska samarbetet med USA har under året varit mycket långtgående och pågått inom ett flertal områden. I synnerhet har handels- och teknikfrågor samt säkerhets- och utrikespolitiken stått högt på den

transatlantiska dagordningen. Politiska högnivåmöten och konsultationer har kontinuerligt ägt rum.

Under året har två möten hållits inom handels- och teknikrådet mellan EU och USA (Trade and Technology Council), ett i Washington D.C i januari och ett i Leuven i april. Områden som diskuterats innefattar bland annat artificiell intelligens och halvledare. Ett flertal ministrar från USA har deltagit, däribland USA:s utrikesminister. Rådet utgör det huvudsakliga forumet för USA:s och EU:s samordning av strategier för strategiska globala handels-, ekonomi- och teknikfrågor. I mars hölls det elfte mötet i energirådet mellan EU och USA i Washington D.C.

Kanada

I februari hölls det årliga mötet i den gemensamma kommittén för EU:s frihandelsavtal med Kanada (CETA). Fortsatt samarbete har även skett inom ramen för det strategiska partnerskapet mellan EU och Kanada, där Kanada bland annat anslutit sig till EU:s forskningsinitiativ Horisont Europa. Dessutom har en dialog om hälso- och sjukvårdspolitik upprättats under partnerskapet.

24.7.2 Latinamerika

Arbetet med att följa upp de åtaganden EU gjorde i samband med toppmötet mellan EU och Gemenskapen för Latinamerikas och Karibiens stater (CELAC) i juli 2022 har fortsatt under året. Inom ramen för Global Gateway har listan med s.k. flaggskeppsinitiativ för samarbeten inom en rad prioriterade områden för 2024 och framåt uppdaterats. I juli reste en Team Europa-delegation, i vilken Sverige ingick, till Costa Rica för att presentera ett projekt som finansierats via Global Gateway till stöd för landets näringsliv, myndigheter och regering. Projektet innehöll ett systemkomplett förslag till grön omställning av lokaltrafiken i huvudstaden San José.

I februari ratificerade Europaparlamentet ramavtalet mellan EU och Chile. I och med Chiles ratificering av avtalet i november kommer interimshandelsavtalet träda i kraft under första halvan av 2025. Utöver avtalets geopolitiska betydelse väntas de förstärkta handelsförbindelserna gynna båda sidors ekonomiska utveckling, tillväxt och sysselsättning. De strategiska partnerskapen mellan EU och Brasilien respektive Mexiko har fortlöpt under året.

Två EU27-uttalanden har publicerats och Europeiska rådet antog vid sitt möte den 17 oktober slutsatser om Venezuela mot bakgrund av valet den 28 juli. EU har ställt krav på att den venezolanska valmyndigheten publicerar samtliga röstlängder, tillåter en oberoende verifiering samt att regimen upphör med förtryck av oppositionella. Sverige har även inom EU verkat för en översyn av EU:s avtal om politisk dialog och samarbete (PDCA) med Kuba.

Rådet har under året beslutat att förlänga de riktade restriktiva åtgärderna med anledning av situationerna i Nicaragua och Haiti med ytterligare ett år. De restriktiva åtgärderna med anledning av situationen i Venezuela förlängdes till den 10 januari 2026.

Mot bakgrund av allvarliga försök att underminera demokratin och rättsstaten i Guatemala beslutade rådet den 13 januari 2024 att införa riktade restriktiva åtgärder mot de personer, enheter eller organ som är ansvariga för åtgärder som undergräver demokratin, rättsstatens principer eller den fredliga maktövergången i Guatemala. Fem individer omfattas för närvarande av EU:s sanktionsregim.

24.8 Afrika

24.8.1 EU och Afrikanska unionen

Under 2024 fortsatte arbetet med att följa upp de åtaganden EU gjorde i samband med toppmötet mellan EU och Afrikanska Unionen i februari 2022. Inom ramen för Global Gateway togs en lista fram med flaggskeppsförslag för samarbeten inom en rad prioriterade områden för 2025. Global Gateway omfattar 150 miljarder euro för att stödja en stark och inkluderande, samt grön och digital återhämtning och omställning i Afrika fram till 2027.

24.8.2 Relationen med Afrika, Karibien och Stilla havet samt de ekonomiska partnerskapsavtalen

Samoaavtalet, det nya partnerskapsavtalet mellan EU, dess medlemsstater och länderna i Afrika, Karibien och Stilla havet (AKS), trädde i kraft den 1 januari. Samoaavtalet ersätter Cotonouavtalet från 2000. Avtalet innehåller gemensamma principer och fastställer prioriterade samarbetsområden. Under året har riktlinjer för partnerskapsdialoger inom ramen för Samoa-avtalet tagits fram.

Under 2024 ingick Sverige ett avtal med Europeiska investeringsbanken om bidrag till den nyinrättade förvaltningsfonden för Afrika, Karibien och Stilla havetsområdet (ACP Trust Fund). Det övergripande syftet med förvaltningsfonden är att stödja Afrika, Karibien och Stilla havetsområdet att uppnå FN:s mål för hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030.

Förhandlingar om ekonomiska partnerskapsavtal mellan EU och AKS-länder har fortsatt under året. Ett interimistiskt ekonomiskt partnerskapsavtal med Kenya trädde i kraft den 1 juli. Avtalet syftar till att öppna upp för ökad handel mellan EU och Kenya.

Investeringsförenklingsavtalet för hållbara investeringar med Angola trädde i kraft den 1 september.

24.8.3 Afrikas horn

Rådet för utrikes frågor diskuterade Afrikas horn den 18 november.

Somalia

EU har fortsatt att verka för framsteg när det gäller utvecklingen i Somalia genom bland annat politisk dialog, utvecklingsamarbete, humanitärt bistånd, civila och militära krishanteringsinsatser inom ramen för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik och insatser genom den europeiska fredsfaciliteten. Dialogen har bland annat förts utifrån den gemensamma färdplanen från 2023 för EU:s och Somalias samarbete.

Under året har bland annat EU:s fortsatta stöd till säkerhetsarkitekturen i Somalia diskuterats utifrån FN-mandatet för Afrikanska unionens övergångsinsats i Somalia (ATMIS).

EU har vidare understrukit vikten av att respektera Somalias enighet, suveränitet och territoriella integritet mot bakgrund av en överenskommelse i januari 2024 mellan Etiopien och Somaliland i norra Somalia.

Sudan

EU har, mot bakgrund av det pågående inbördeskriget i Sudan och den stora humanitära krisen, gett omfattande humanitärt bistånd samt fortsatt att fördöma de våldsamma striderna och brotten mot den internationella humanitära rätten. EU har vidare framhållit vikten av humanitärt tillträde, skydd av civila och ett omedelbart eldupphör.

Den 8 oktober beslutade EU om en ettårig förlängning av den befintliga sanktionsregimen som antogs den 9 oktober 2023. Sanktionsregimen möjliggör att införa restriktiva åtgärder mot individer, entiteter och organ som undergräver stabiliteten och den politiska övergången i Sudan. I januari listade rådet sex personer och sex entiteter inom sanktionsregimen, och i december beslutade rådet om en listning av ytterligare fyra personer.

Rådet för utrikes frågor behandlade Sudan den 22 april, samt inom ramen för en diskussion om Afrikas horn den 14 oktober och 18 november. Även vid Europeiska rådet den 17 oktober antogs slutsatser om situationen i Sudan. Europeiska rådet fördömde angreppen på civila, uppmanade parterna att skydda civila och underlätta humanitärt bistånd, samt uppmanade till ett omedelbart upphörande av fientligheterna till förmån för en hållbar lösning av konflikten genom dialog.

EU:s budgetstöd till Sudan har varit pausat sedan militärkuppen 2021. Under året bidrog EU med 143 miljoner euro i humanitärt stöd till Sudan.

EU ger även fortsatt stöd till regionala och internationella medlingsförsök, bland annat genom EU:s särskilda sändebud för Afrikas horn, inklusive initiativ från det civila samhället.

Sahel och Västafrika

Det fortsatt försämrade säkerhetsläget och den fortsatt negativa politiska utvecklingen i Sahel har inneburit att EU:s engagemang i regionen stått högt på EU:s dagordning. Rådet för utrikes frågor diskuterade den 19 februari ett anpassat EU-engagemang för Sahel, inklusive handlingsalternativ inom respektive instrument och politikområde. Under våren fördes därefter fördjupade diskussioner om hur EU:s

utvecklingsamarbete med Mali, Niger och Burkina Faso ska anpassas mot bakgrund av den negativa utvecklingen i dessa länder med fortsatt militärstyrke, ökad politisk repression och brist på politisk vilja att återgå till demokratiskt och civilt styre. I november beslutade EU att initiera en regional individuell stödåtgärd med fokus på hantering av irreguljär migration i och från regionen samt sysselsättning för unga.

I maj 2024 enades rådet om att inte förlänga mandatet för tre av EU:s militära och civila krisinsatser i regionen, varav två i Niger och en i Mali. EU:s militära stödinsats och den civila krisinsatsen EUCAP i Niger avvecklades i juni med anledning av det fortsatta allvarliga politiska läget i landet och att den nigeriska militärjuntan tidigare upphävt statusavtalet för EU:s insatser i landet. EU:s militära träningsmission EUTM lämnade Mali i juni 2024 efter 11 år i landet.

EU har fördjupat sitt engagemang för att stödja kuststaterna i Guineabukten. Den 26 mars och den 29 april antogs rådsbeslut om stödåtgärder inom ramen för den europeiska fredsfaciliteten (EPF) till Ghana och Elfenbenskusten. Rådet fattade den 21 maj, 13 juni och 15 juli beslut om tre EPF-stöd till Benin. Tillsammans med EU:s säkerhets- och försvarsinitiativ för Guineabukten utgör EPF-stöden till Ghana, Elfenbenskusten och Benin en viktig del i EU:s ökade ansträngningar att motverka spridningseffekter av instabilitet i Sahel och främja säkerhet i Västafrika.

24.8.4 Östra och södra Afrika

Moçambique

Mandatet för EU:s militära utbildningsinsats EUTM-Moçambique avslutades under 2024. I september initierades EU:s nya militära utbildningsinsats EUMAM Moçambique. I november förnyades EU-stöd till Rwandas insats i den nordliga provinsen Cabo Delgado inom ramen för den europeiska fredsfaciliteten. Utöver ett omfattande utvecklingsamarbete (428 miljoner euro för perioden 2021–2024), bidrog EU under 2024 med humanitärt stöd om 16,5 miljoner euro till Moçambique.

I oktober hölls allmänna val i Moçambique där EU närvarade med en valobservatörsmission.

Demokratiska republiken Kongo och Stora sjöregionen

Stora sjöregionen diskuterades vid rådet för utrikes frågor den 24 juni. Vid rådsmötet den 28 juli utnämndes en svensk diplomat till den återinrättade positionen som EU:s särskilda representant för Stora sjöregionen. Samma månad uppförde EU nio individer och en entitet på listan för restriktiva åtgärder med hänsyn till situationen i Demokratiska republiken Kongo. Utöver ett omfattande utvecklingsamarbete (424 miljoner euro för perioden 2021–2024) uppgick EU:s humanitära stöd 2024 till 99 miljoner euro. EU bidrog även med experter och ytterligare humanitärt stöd för att bekämpa Mpx-utbrottet.

EU har fortsatt att understryka betydelsen av att rättvisa skipas i fallet med de två FN-experters som mördades i mars 2017, varav en var svensk medborgare.

24.9 Asien och Oceanien

24.9.1 Sydasien

Indien

Det strategiska partnerskapet mellan EU och Indien firade 20 år under 2024. Kommissionen har under året signalerat en ambitionshöjning när det gäller Indien och arbetet med att ta fram en ny strategisk agenda för partnerskapet har påbörjats. Under året har EU och Indien hållit tre förhandlingsrundor om ett frihandelsavtal. Arbetet har fortgått i ett flertal arbetsgrupper under det strategiska partnerskapet, bland annat kopplade till det handels- och tekniskråd som inrättades 2022 med fokus på gröna teknologier och digitalisering. I maj hölls ett möte inom ramen för den gemensamma arbetsgruppen om terrorismbekämpning i New Delhi.

Bangladesh

Sommarens omfattande protester i Bangladesh ledde till att landets regering avgick i början av augusti. Kort därefter tillsattes en övergångsregering. EU:s medlemsstater välkomnade i ett gemensamt uttalande övergångsregeringens tillträde och påtalade samtidigt vikten av att övergångsregeringen förbereder landet för demokratiska val.

Sri Lanka

Vid presidentvalet i Sri Lanka den 21 september fanns EU på plats genom en valobservationsmission. Observatörer var stationerade över hela landet under fem veckor. Totalt deltog 74 observatörer från EU:s medlemsstater, därav två från Sverige. EU:s slutsats var att valet genomfördes med respekt för den demokratiska processen och att endast ett fåtal brister förekom, exempelvis när det gäller valhemligheten.

Afghanistan

Förutsättningarna för EU:s arbete i Afghanistan har, sedan talibanernas maktövertagande i augusti 2021, kraftigt försvårats. EU upprätthåller sin närvaro i Kabul genom ett delegationskontor. EU har sedan tidigare ett särskilt sändebud för Afghanistan, vars huvuduppgift är att främja fred och välstånd i landet och regionen. De rådsslutsatser om Afghanistan som antogs i september 2021 och i mars 2023 utgör fortsatt basen för EU:s arbete. EU genomför omfattande humanitära insatser och har ett betydande utvecklingsbistånd i Afghanistan, som utgår ifrån principerna om icke-

diskriminering och som kanaliseras genom multilaterala aktörer och civilsamhället. EU har aktivt verkat för de resolutioner och uttalanden om Afghanistan som har antagits i FN:s säkerhetsråd och FN:s råd för mänskliga rättigheter, liksom i den så kallade kvinnokonventionen (CEDAW). EU fördömer upprepat de dekret som talibanerna inför som i det närmaste omintetgör flickors och kvinnors åtnjutande av mänskliga rättigheter.

24.9.2 Östasien

Nordkorea

EU har fört en kritisk engagemangspolitik gentemot Nordkorea för att stärka fred och säkerhet och förhindra utvecklingen och spridningen av massförstörelsevapen. Under året har EU fördömt nordkoreanska robotprovskjutningar som stått i strid med rådande säkerhetsrådsresolutioner, uppmanat Nordkorea att inleda en fullständig nedmontering av sitt kärnvapen- och robotprogram samt understrukt behovet av en meningsfull dialog för att kunna nå en fredlig lösning på Koreahalvön. EU genomförde en översyn av de restriktiva åtgärderna mot Nordkorea. Dessa restriktiva åtgärder omfattar vissa handelsembargon och åtgärder inom den finansiella sektorn respektive transportsektorn, samt reserestriktioner och frysning av tillgångar för flera personer och enheter. EU har infört de sanktioner som antagits av FN:s säkerhetsråd, samt egna restriktiva åtgärder, efter Nordkoreas kärnvapenprovsprängningar och robottest. EU har vidare verkat för att länder utanför unionen ska kunna stärka sitt genomförande av sanktionerna. EU har under året fördömt Nordkoreas militära stöd till Rysslands aggression mot Ukraina och av samma skäl beslutat om restriktiva åtgärder. EU har också beslutat om restriktiva åtgärder med anledning av Nordkoreas verksamhet kopplad till kärnvapen och andra massförstörelsevapen. Likt tidigare år lade EU fram resolutioner som antogs i FN:s generalförsamling och FN:s råd för mänskliga rättigheter om situationen för de mänskliga rättigheterna i Nordkorea.

Kina

I mars hölls den sjätte högnivådialogen mellan EU och Kina om mellanmänskliga relationer, med fokus på utbildning, kultur, ungdom och sport där bland annat EU:s kommissionär för innovation, forskning, kultur, utbildning och ungdom deltog. Den 39:e dialogen om mänskliga rättigheter mellan EU och Kina ägde rum i juni. I juni hölls även den femte högnivådialogen om miljö och klimat där ett antal EU-kommissionärer och Kinas vicepremiärminister deltog. De första diskussionerna under den nya mekanismen för gränsöverskridande dataflöden mellan EU och Kina hölls i augusti. I oktober röstade rådet för kommissionens förslag om att införa antisubventionstullar på elbilar tillverkade i Kina.

Japan

Det strategiska partnerskapsavtalet mellan EU och Japan, som undertecknades 2018, godkändes av rådet i april 2024. I april hölls även ett möte i det digitala partnerskapsrådet under ledning av EU:s kommissionär för den inre marknaden. Samma månad lanserades en förstärkt dialog om avancerade material, ledd av EU:s kommissionär för innovation, forskning, kultur och utbildning. Den femte ekonomiska högnivådialogen hölls i maj och ett ministermöte om energi hölls i juni. I juli arrangerades ett blandkommissionsmöte mellan kommissionens verkställande vice ordförande och Japans utrikesminister inom ramen för det ekonomiska partnerskapsavtalet mellan EU och Japan. I november lanserades den första strategiska högnivådialogen mellan EU och Japan under ledning av EU:s höga representant för utrikes frågor och Japans utrikesminister. Vid mötet offentliggjordes ett icke-bindande säkerhets- och försvarssamarbete.

Sydkorea

Det tjugonde mötet i blandkommissionen mellan EU och Sydkorea hölls i mars. Vid mötet underströks avsikten att förstärka det strategiska partnerskapet mellan EU och Sydkorea samt att verka för att utveckla gemensamma ståndpunkter om globala utmaningar. I mars hölls även ett möte i det digitala partnerskapsrådet där bland annat EU:s kommissionär för den inre marknaden och Sydkoreas minister för vetenskap, informations- och kommunikationsteknik deltog. EU och Sydkorea enades om att fortsätta det tekniska samarbetet och fastställde nya samarbetsområden, som t.ex. nätverksanslutning. För att underlätta samarbetet slutfördes även förhandlingarna för att ansluta Sydkorea till Horisont Europa, EU:s finansieringsprogram för forskning och innovation. I november lanserades den första strategiska högnivådialogen mellan EU och Sydkorea under ledning av EU:s höga representant för utrikes frågor och Sydkoreas utrikesminister. Vid mötet offentliggjordes ett icke-bindande säkerhets- och försvarssamarbete.

24.9.3 Sydostasien och Oceanien

Myanmar

EU har under året fortsatt verka för att genom sanktioner sätta press på militärjuntan i Myanmar, som tog över makten genom en kupp i februari 2021. EU har sedan kuppen beslutat om sammanlagt nio sanktionspaket, vilka inkluderar såväl listningar av individer ansvariga för brott mot mänskliga rättigheter som ekonomiska sanktioner mot enheter med koppling till militären, med syfte att strypa militärens ekonomiska tillgångar. Listningar har även införts mot personer som förser militärjuntan med vapen. EU har fortsatt dialogen med och stödet till de demokratiska krafterna i Myanmar, samt verkat för internationell samordning och framhållit Sydostasiatiska nationers förbunds (ASEAN)

roll för att bidra till en lösning på krisen i Myanmar. EU har aktivt verkat för genomförandet av de resolutioner om Myanmar som har antagits i FN:s råd för mänskliga rättigheter, Internationella arbetsorganisationen (ILO) och FN:s generalförsamling. Skr. 2024/25:115

24.9.4 Regionala frågor

Sydostasiatiska nationers förbund (ASEAN) och Asien-Europa-mötet

Den 2 februari möttes EU och ASEAN på utrikesministernivå i Bryssel. Den 8 maj 2024 hölls ett möte i ASEAN-EU:s gemensamma samarbetskommitté (JCC) i Jakarta. Den 20 juli stod EU tillsammans med Singapore värd för ASEAN Regional Forum. En konsultation mellan ASEAN:s ministrar med ansvar för ekonomiska frågor och EU:s kommissionär för handel ägde rum i Laos den 19 september. Vid det informella mötet i rådet för utrikes frågor (handel) i Budapest den 17–18 oktober framkom att det råder bred samsyn mellan EU:s medlemsstater kring vikten av att fortsätta stärka handelsrelationerna med ASEAN genom interregionala, bilaterala och sektorsvisa handelsavtal och strategiska partnerskap.

EU:s strategi för samarbete för regionen Indiska oceanen och Stilla havet

Den tredje högnivådialogen mellan EU och den indopacifiska regionen ägde rum i Bryssel den 1–2 februari 2024. Ett sjuttioal länder deltog och frågor om säkerhet, handel, miljö och klimat diskuterades. Mötet var ett led i genomförandet av EU:s strategi för samarbete i den indopacifiska regionen.

DEL 4 EKONOMISKA OCH FINANSIELLA FRÅGOR

25 Ekonomi och finans

25.1 Ekonomisk styrning och samordning

25.1.1 Stabilitets- och tillväxtpakten

Reformen av EU:s ekonomiska styrning avslutades i april 2024. Syftet med ramverket är att säkerställa hållbara offentliga finanser i EU:s medlemsstater. Den bakomliggande anledningen till reformen var att det tidigare ramverket ej var tillräckligt effektivt. Finansutskottet informerades om reformen i februari 2024.

I juli månad öppnades underskottsförfaranden för sju länder: Belgien, Frankrike, Italien, Malta, Polen, Slovakien och Ungern. Samtidigt konstaterades det att Rumänien inte vidtagit åtgärder för att korrigera sitt underskott inom ramen för ett pågående underskottsförfarande. Ett underskottsförfarande öppnas för de medlemsstater som anses ha brutit mot de gemensamma reglerna. Samråd med EU-nämnden om genomförandet av stabilitets- och tillväxtpakten ägde rum i juli och december 2024.

I november presenterade kommissionen för första gången rekommendationer för de medelfristiga finans- och strukturpolitiska planer som samtliga medlemsstater ska ta fram inom ramen för den reformerade stabilitets- och tillväxtpakten.

25.1.2 Makroekonomiska obalanser

I november 2023 publicerade kommissionen 2024 års förvarningsrapport inom ramen för det makroekonomiska obalansförandet. Baserat på denna rapport presenterade kommissionen i mars och april fördjupade granskningar för tolv medlemsstater, däribland Sverige. Kommissionen bedömde att Sverige fortsatt har makroekonomiska obalanser kopplade till hushållens skuldsättning och bostadsmarknadens funktionssätt. Ekofinrådet godkände slutsatser om 2024 års förvarningsrapport den 16 januari. Ekofinrådet godkände slutsatser om 2024 års fördjupade granskningar den 16 juli. I december publicerade kommissionen 2025 års förvarningsrapport och även detta år planeras en fördjupad granskning av Sverige med anledning av hushållens skuldsättning och bostadsmarknadens funktionssätt.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i januari och juli.

25.1.3 Faciliteten för återhämtning och resiliens

Skr. 2024/25:115

Under året har rådet antagit 18 reviderade genomförandebeslut om återhämtnings- och resiliensplaner. Revideringarna har skett genom att bland annat inkludera ett kapitel om REPowerEU i planerna, i enlighet med en ändring av förordning (EU) 2021/241 gällande REPowerEU som trädde i kraft i mars 2023. Endast en medlemsstat har ännu inte lämnat in ett REPowerEU-kapitel. Medlemsstaterna har även reviderat sina planer med anledning av objektiva omständigheter. Revideringar på grund av objektiva omständigheter varierar mellan medlemsstaterna, men kan bland annat inkludera bättre alternativ för att genomföra en åtgärd utan att påverka dess övergripande mål.

Under året har även flertalet medlemsstater lämnat in utbetalningsförfrågningar till kommissionen. Vid slutet av 2024 har totalt 306 miljarder euro betalats ut under faciliteten.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i mars, april, maj, juni, juli, oktober, november och december. Finansutskottet informerades i november.

25.1.4 Sveriges återhämtnings- och resiliensplan

Den 19 september beslutade regeringen om en ändring i Sveriges återhämtnings- och resiliensplan. Ändringen innebar huvudsakligen att åtgärden Förändrad reduktionsplikt togs bort, och att två nya åtgärder lades till – Mer effektiv miljöprovning och Nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och forskollärare. Kommissionen lämnade den 20 november ett förslag till rådsbeslut om ändring av rådets genomförandebeslut den 4 maj 2022 med godkännande bedömning av Sveriges ändrade återhämtnings- och resiliensplan. Rådet beslutade i enlighet med kommissionens förslag den 10 december. Därefter beslutade regeringen den 12 december att begära utbetalning av den första och andra delbetalningen av Sveriges ekonomiska bidrag.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i december. Finansutskottet informerades i september.

25.1.5 Klimatfinansiering

Rådsslutsatser om klimatfinansiering inför FN:s klimattoppmöte COP29 antogs vid Ekofinrådet den 8 oktober. Slutsatserna har två syften, dels att redovisa EU:s fortsatta arbete med att mobilisera och öka finansieringen för klimatrelaterade ändamål, dels att ta fram och tydliggöra EU:s ståndpunkt i frågor som är specifikt kopplade till klimatförhandlingarna och genomförandet av Parisavtalet.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i oktober.

25.2 EU i G20 på det finansiella och ekonomiska området

Brasilien har varit ordförande i G20 under 2024. Under året hölls ett möte med stats- och regeringschefer och fyra möten med finansministrar och centralbankschefer. Ordförandeskapet, kommissionen och ECB representerar EU i G20 på det finansiella och ekonomiska området.

Internationella skattefrågor, klimat, reformering av multilaterala utvecklingsbanker och globala skuldfrågor har varit på G20:s agenda. Mot bakgrund av Rysslands krig mot Ukraina gick det inte att enas om en gemensam kommuniké vid finansminister- och centralbankschefsmötet i februari. Vid mötena i juli och oktober gick det att enas om kommunikéer efter att G20:s utrikesministrar kommit överens om geopolitiska skrivningar. Vid mötet på stats- och regeringschefsnivå i Rio i november kom G20-länderna överens om en gemensam deklaration.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i januari, mars, april, maj, juli, oktober och november.

25.3 Makrofinansiellt stöd till Ukraina och andra länder utanför EU

Den 1 februari antog Europeiska rådet slutsatser om den fleråriga budgetramen där upprättandet av en facilitet för stöd till Ukraina ingick (se faktapromemoria 2022/23:FPM111). Stödet uppgår till upp till 50 miljarder euro under perioden 2024–2027 och omfattar bland annat makrofinansiellt stöd. Under 2024 betalades 16,1 miljarder euro ut till Ukraina i form av bidrag och lån.

Samråd med EU-nämnden har löpande ägt rum inför diskussioner om den fleråriga budgetramen, inklusive Ukrainafaciliteten, i rådet för allmänna frågor. Finansutskottet informerades vid flera tillfällen.

I september presenterade kommissionen ett lagstiftningspaket om EU:s bidrag till G7:s överenskommelse om att ställa ut lån till Ukraina där den framtida extraordinära avkastningen från frysta ryska centralbankstillgångar ska användas för att återbetala lånen och räntekostnader. Paketet innehöll bland annat ett förslag om ett nytt exceptionellt makrofinansiellt stöd till Ukraina (se faktapromemoria 2024/25:FPM4). I oktober antog rådet förslaget och den slutgiltiga summan på det makrofinansiella stödet uppgick till 18,1 miljarder euro.

Överläggning med finansutskottet ägde rum i oktober. Samråd med EU-nämnden ägde rum i oktober.

I april beslutade rådet om ett kortsiktigt stöd till Egypten motsvarande 1 miljard euro. Det kortsiktiga stödet till Egypten ges i en utbetalning. Kommissionen har även föreslagit ytterligare stöd till Egypten motsvarande 4 miljarder euro. Samråd med EU-nämnden ägde rum i april.

26.1 Bankmarknaden

26.1.1 Ändringar i ramverket för bankkrishantering

I början av 2023 lade kommissionen fram ett lagförslag för att reformera det gemensamma ramverket för bankkrishantering och nationella insättningsgarantisystem (se faktapromemoria 2022/23:FPM86). Ramverket för bankkrishantering och nationella insättningsgarantisystem är gemensamt för hela EU27 och förhandlingar har pågått under året.

Finansutskottet informerades i juni.

26.1.2 Åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Den 22 februari höll rådet och Europaparlamentet en gemensam omröstning om sätet för den nya EU-myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, AMLA. Resultatet blev att AMLA kommer att ligga i Frankfurt.

26.1.3 Ändringar i regelverket för betaltjänster

I juni 2023 presenterade kommissionen ett förslag till ändringar i regelverket för betaltjänster (se faktapromemoria 2022/23:FPM118). Förhandlingar har pågått i rådet under året.

Finansutskottet informerades i maj.

26.1.4 Lagstiftningspaket om digital euro

I juni 2023 presenterade kommissionen ett lagstiftningspaket, i syfte att ge lagstöd till ett eventuellt inrättande av en digital euro (se faktapromemoria 2022/23:FPM117). Förhandlingar har pågått i rådet under året.

Finansutskottet informerades i maj.

26.2 Värdepappersmarknaden

26.2.1 Stärkt investerarskydd på finansiella marknader

I maj 2023 presenterade kommissionen ett lagstiftningspaket som syftar till att stärka skyddet för icke-professionella investerare, exempelvis konsumenter, och säkerställa att dessa kan använda finansiella tjänster på ett tryggt sätt för att uppnå bättre investeringsresultat (se faktapromemoria 2022/23:FPM98). Rådet enades om ett förhandlingsmandat i juni.

Finansutskottet informerades i mars och i maj.

26.2.2 Förordning om hållbarhetsbetyg

Kommissionen presenterade i juni 2023 ett förslag till förordning om hållbarhetsbetyg (se faktapromemoria 2022/23:FPM109). Efter trepartsmöten nåddes en politisk överenskommelse i februari. Rättsakten antogs slutligt i november.

Finansskottet informerades senast om förhandlingen i november 2023.

26.2.3 Kapitalmarknadsunionen

I mars kom Eurogruppen i inkluderande format överens om ett uttalande om prioriterade åtgärder för det fortsatta arbetet med kapitalmarknadsunionen. Detta utgjorde ett inspel till den nya kommissionen. Under året har Europeiska rådet vid flera tillfällen diskuterat frågor om kapitalmarknadsunionen inom ramen för diskussioner om EU:s konkurrenskraft. Kapitalmarknadsunionen har också aktualiserats inom ramen för förslag i både Enrico Lettas och Mario Draghis rapporter. Vidare har rådets slutsatser om en konkurrenskraftig europeisk industri som motor för vår gröna, digitala och motståndskraftiga framtid och om en inre marknad till gagn för alla lyft fram kapitalmarknadsunionen eller de europeiska kapitalmarknaderna.

Förhandlingar om lagförslag inom ramen för kapitalmarknadsunionen har fortsatt i rådet och i trepartsmöten.

Överläggning med finansutskottet ägde rum i mars.

26.3 Övrigt

26.3.1 Förordning om ett ramverk för tillgång till finansiella data

I juni 2023 presenterade kommissionen ett förslag som syftar till att etablera en ram för åtkomst till finansdata, även kallat öppna finansiella tjänster (se faktapromemoria 2022/23:FPM119). Förhandlingar har pågått under året. Ett förhandlingsmandat i rådet nåddes i december.

Information i finansutskottet ägde rum i oktober.

27.1 Mervärdesskatt

27.1.1 Mervärdesskatt i den digitala tidsåldern

Kommissionen presenterade i december 2022 ett förslag till lagstiftningspaket om mervärdesskatt i den digitala tidsåldern (se faktagromemoria 2022/23:FPM37).

Ekofinrådet hanterade frågan vid flera tillfällen och på mötet i november beslutades om en allmän riktlinje om direktivet och politiska överenskommelser om förordningarna.

Skatteutskottet har informerats löpande, senast i oktober. Samråd med EU-nämnden ägde senast rum i november.

27.1.2 Mervärdesskatt i den digitala tidsåldern avseende distansförsäljning av importerade varor

Kommissionen presenterade i december 2022 ett förslag till lagstiftningspaket om mervärdesskatt i den digitala tidsåldern (se faktagromemoria 2022/23:FPM37). Den del av förslaget som avser distansförsäljning av importerade varor behandlas vidare separat från övriga delar som det numera finns en överenskommelse om (se avsnitt 27.1.1). Förslaget syftar till att skapa incitament till användning av importordningen och att säljaren i högre grad ska ansvara för redovisning och betalning av mervärdesskatt vid import av varor som säljs till konsumenter inom EU.

I samband med att Ekofinrådet i november beslutade om övriga delar av lagstiftningspaketet om mervärdesskatt i den digitala tidsåldern uttalade rådet att man ska arbeta vidare med den del som rör distansförsäljning av importerade varor med ambitionen att nå en överenskommelse så snart som möjligt.

27.1.3 Elektroniskt intyg om undantag från mervärdesskatteplikt

I juli presenterade kommissionen ett förslag om att nuvarande pappersintyg om undantag från mervärdesskatteplikt ska ersättas av ett elektroniskt intyg. Intyget används som bekräftelse på att en transaktion omfattas av ett särskilt undantag från mervärdesskatteplikt enligt artikel 151.1 första stycket i mervärdesskattedirektivet. Syftet med förslaget är att anpassa hanteringen av intyget till den digitala utvecklingen och att minska den administrativa bördan för de som hanterar intyget.

Vid Ekofinrådet den 10 december nåddes en politisk överenskommelse om förslaget. Överläggning med skatteutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

27.2 Företagsbeskattning

27.2.1 Direktiv om regelverk för inkomstbeskattning för företag i Europa

Kommissionen presenterade i september 2023 ett förslag till direktiv om regelverk för inkomstbeskattning för företag i Europa (BEFIT) (se faktagromemoria 2023/24:FPM10).

Överläggning i skatteutskottet ägde rum i oktober.

27.2.2 Direktiv om internprissättning

Kommissionen presenterade i september 2023 ett förslag till direktiv om internprissättning (se faktagromemoria 2023/24:FPM9). Förslaget syftar till att öka förutsebarheten vid beskattningen och minska förekomsten av såväl dubbelbeskattning som dubbel icke-beskattning samt att därigenom minska antalet tvister och tillkommande efterlevnadskostnader.

Skatteutskottet har informerats löpande, senast i oktober.

27.2.3 Direktiv om att inrätta ett system där hemviststatens skatteregler tillämpas för mikroföretag samt små och medelstora företag

Kommissionen presenterade i september 2023 ett förslag till direktiv om ett system där hemviststatens skatteregler tillämpas för mikroföretag samt små och medelstora företag (HOTS) (se faktagromemoria 2023/24:FPM8).

Överläggning i skatteutskottet ägde rum i maj. Skatteutskottet har informerats löpande i frågan, senast i oktober.

27.2.4 Direktiv om snabbare och säkrare skattelättnad för överskjutande källskatt

Kommissionen presenterade i juni 2023 ett förslag om snabbare och säkrare skattelättnad för överskjutande källskatt, det s.k. FASTER (se faktagromemoria 2022/23:FPM114).

Vid Ekofinrådets möte den 14 maj 2024 beslutades om en allmän riktlinje med ett kompromissförslag som grund. Kompromissförslaget skiljde sig i väsentliga delar från kommissionens förslag och Europaparlamentet behövde därför höras på nytt innan FASTER kunde antas formellt, vilket gjordes på Ekofinrådets möte i december.

Information till skatteutskottet respektive samråd med EU-nämnden ägde rum i maj 2024.

27.3.1 Omarbetat energiskattedirektiv

Den 14 juli 2021 presenterade kommissionen, som en del av det s.k. Fit for 55-paketet, ett förslag till omarbetat energiskattedirektiv. Förslaget beskrivs närmare i faktapromemoria 2020/21:FPM130.

Förslaget diskuterades vid Ekofinrådet den 10 december.

Information till skatteutskottet gavs i december. Samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

27.4 Administrativt samarbete

27.4.1 Ändringsdirektiv om administrativt samarbete

Kommissionen presenterade i oktober ett förslag till ändringsdirektiv om administrativt samarbete (DAC9) (se faktapromemoria 2024/25:FPM9). Förslaget är nära kopplat till minimibeskattningsdirektivet från 2022 (direktiv (EU) 2022/2523), som syftar till att säkerställa en global minimiskattnivå för multinationella företagsgrupper och vissa storskaliga (nationella) koncerner. Förslaget innehåller i huvudsak de bestämmelser som krävs för att företag ska kunna uppfylla sin rapporteringsskyldighet enligt minimibeskattningsdirektivet och för att skattemyndigheter ska kunna utföra informationsutbyte av tilläggsskatterapporter. Det föreslås också att det införs regler om samarbete och krav på nationella sanktioner vid brister i uppgiftslämnandet och informationsinhämtningen. De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 31 december 2025.

28 Tull

28.1 En reformering av tullunionen

Kommissionen presenterade ett förslag om en reformering av tullunionen i maj 2023 (se faktapromemoria 2022/23:FPM97).

Ekofinrådet informerades om framstegen i förhandlingen den 10 december.

Information till skatteutskottet gavs i december. Samråd med EU-nämnden ägde rum samma månad.

29 EU:s budget

29.1 EU:s årsbudget

Den 19 juni 2024 presenterade kommissionen sitt förslag till EU:s årsbudget för 2025. Den 10 oktober presenterade kommissionen ett uppdaterat utkast av förslaget. Utgiftstaken för 2025 fastställdes i förhandlingen om den fleråriga budgetramen 2021–2027. Åtagandena i budgetförslaget för 2025 föreslogs uppgå till 199,7 miljarder euro och betalningarna till 152,7 miljarder euro, inklusive specialinstrument.

Rådets ståndpunkt fastställdes den 13 september och innebar minskningar jämfört med kommissionens förslag. Under förlikningen med Europaparlamentet i november kunde en överenskommelse nås om årsbudgeten för 2025 som innebar en åtagandenivå på 199,4 miljarder euro och betalningar på 155,2 miljarder euro. Enligt överenskommelsen uppgick marginalerna innanför ram på 2,2 miljarder euro respektive 25,8 miljarder euro. Marginalerna utanför ram uppgick till 800 miljoner euro respektive 28,3 miljarder euro totalt inklusive specialinstrument. Överenskommelsen kunde antas den 16 november. Sverige röstade som enda land emot förslaget med motiveringen att förslaget saknade tillräckliga marginaler för att kunna möta oförutsedda händelser under budgetåret (se vidare i bilaga 3). Sveriges nej-röst berodde även på att de överstigande räntekostnaderna för EU:s gemensamma upplåning inte i tillräckligt hög grad finansierades genom omprioriteringar och existerande specialinstrument utan istället via det nyinrättade specialinstrumentet EURI. Rådet fattade beslut om EU:s årsbudget för 2025 den 25 november och Europaparlamentet den 27 november.

Överläggning med finansutskottet ägde rum i juni och november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juli och november.

30 Skydd av EU:s finansiella intressen

30.1 Ansvarsfrihet för genomförandet av 2022 års budget

Ekofinrådet beslutade i mars att rekommendera Europaparlamentet att bevilja kommissionen ansvarsfrihet för genomförandet av 2022 års budget. Sverige valde att rösta nej vid omröstningen i Ekofinrådet (se vidare i bilaga 3). Europaparlamentet beslutade i maj att bevilja kommissionen ansvarsfrihet för genomförandet av 2022 års budget.

Överläggning med finansutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i mars 2024.

30.2 Ansvarsfrihet för genomförandet av 2023 års budget

Skr. 2024/25:115

Europeiska revisionsrättens årsrapport om budgetåret 2023 publicerades den 10 oktober.

Revisionsrätten granskar EU:s inkomster och utgifter för att bedöma om de är lagliga och korrekta. För budgetåret 2023 gör revisionsrätten fyra uttalanden. Två är utan anmärkning, ett att EU:s räkenskaper är tillförlitliga och ett avseende intäkterna. Två uttalanden har anmärkningar. Det ena är en avvikande mening om budgetkostnadernas laglighet och korrekthet. Detta beror på att i felprocenten ökar till 5,6 procent, vilket är över väsentlighetsgränsen på 2 procent. Det andra är en reservation om lagligheten och korrektheten i kostnaderna inom faciliteten för återhämtning och resiliens, vilket beror på att ett antal utbetalningar innehöll väsentliga fel.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i december 2024.

31 Statistik

Europaparlamentet och rådet fattade beslut i november om förordningen om europeiska miljöräkenskaper (se faktapromemoria 2021/22:FPM119) samt om förordningen om ändring av förordning (EG) nr 223/2009 om europeisk statistik (se faktapromemoria 2022/23:FPM120).

Ekofinrådet antog den 5 november slutsatser om EU-statistik. De årliga slutsatserna följer upp utvecklingen av europeisk statistik utifrån rådets prioriteringar och kommissionens strategiska agenda. I detta års slutsatser välkomnar rådet bland annat revideringen av förordningen (EG) 223/2009, vilket möjliggör användningen av nya datakällor och mer innovativa arbetssätt. Samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

32 Övergripande

Lagstiftningsmässig och operativ planering på området frihet, säkerhet och rättvisa

Fördraget stadgar att Europeiska rådet, för att bekräfta rådets nyckelroll i utformningen av EU:s politik på området för rättsliga och inrikes frågor, ska ställa sig bakom strategiska riktlinjer för lagstiftning och operativ programplanering. Riktlinjerna ger medlemsstaterna möjligheten att skicka en tydlig signal till den nya kommissionen om rådets prioriteringar för den kommande mandatperioden. Ordförandeskapet med ansvar för att förbereda riktlinjerna presenterade i juli ett utkast baserat på den strategiska agendan som Europeiska rådet antog i juni och resultatet av de framtidsdiskussioner som ägde rum vid ett informellt ministermöte i Budapest. Riktlinjerna presenterades vid rådsmötet för rättsliga och inrikes frågor i december. Europeiska rådet ställde sig bakom riktlinjerna senare samma månad.

Socialförsäkringsutskottet informerades i oktober och december. Justitieukskottet informerades i november och december. Civilutskottet informerades i november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

33 Civilskydd

EU:s civilskyddsmekanism (rescEU) förstärker samarbetet mellan unionen och medlemsstaterna och underlättar samordningen på civilskyddsområdet i syfte att förbättra unionens insatser vid naturkatastrofer och katastrofer som har orsakats av människor. Stödet till Ukraina mot bakgrund av Rysslands fullskaliga invasion är civilskyddsmekanismens största insats någonsin. Sverige har genom Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) deltagit i flera aktiveringar av civilskyddsmekanismen under året. MSB har även samordnat stöd till Ukraina via civilskyddsmekanismen, donerat materiel från myndigheten och andra aktörer samt samordnat förfrågningar om luftburen sjuktransport av patienter för att bistå patienter med vård i Sverige. MSB har rekryterat och sänt ut experter för att stärka krishanteringen hos ansvariga ukrainska organisationer. MSB har också tillhandahållit temporära nödboenden kopplat till EU:s civilskyddsmekanism för att bistå med tillfälligt skydd till den drabbade befolkningen.

33.1 Samordnade insatser vid störningar av kritisk infrastruktur

Skr. 2024/25:115

Den 25 juni antog rådet en plan för samordnade insatser vid gränsöverskridande störningar av kritisk infrastruktur. Planens syfte är att förbättra samarbetet mellan medlemsstaterna och unionens relevanta institutioner, organ och byråer när det gäller sådana betydande incidenter.

34 Civilrättsligt samarbete

34.1 Rådsslutsatser om hur civilrätten kan bidra till EU:s och medlemsstaternas konkurrenskraft

Vid rådsmötet den 12–13 december antogs rådsslutsatser om hur civilrätten kan bidra till EU:s och medlemsstaternas konkurrenskraft. I texten betonas bland annat att EU är ett djupt integrerat och väl fungerande rättsligt område med ett omfattande gemensamt regelverk som bygger på ömsesidigt förtroende och rättsstatsprincipen, och att ett starkt och effektivt regelverk och rättvisa förfaranden är en nyckeltillgång när det gäller EU:s konkurrenskraft.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

34.2 Skydd mot uppenbart ogrundade rättsprocesser för personer som deltar i den offentliga debatten

Direktivet om skydd för personer som deltar i den offentliga debatten mot uppenbart ogrundade rättsprocesser och rättegångsmissbruk antogs i mars 2024 och trädde i kraft i maj (se faktapromemoria 2021/22:FPM93).

Samråd med EU-nämnden ägde rum i mars.

34.3 Förordning om ömsesidigt erkännande av föräldraskap

Förhandlingar i rådet har fortsatt om förslaget till förordning med regler om fastställande och erkännande av föräldraskap i gränsöverskridande situationer, som presenterades i december 2022 (se faktapromemoria 2022/23:FPM42).

Rådet för rättsliga och inrikes frågor höll i juni 2024 en riktlinjedebatt om hur föräldraskap efter surrogatarrangemang bör hanteras inom ramen för förordningsförslagets regler om lagval och erkännande av utländska avgöranden.

Civilutskottet informerades i maj. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni.

34.4 Ökat skydd för utsatta vuxna i gränsöverskridande situationer

Förhandlingar i rådet har fortsatt om förslaget till förordning om skydd för utsatta vuxna i gränsöverskridande situationer (se faktapromemoria 2022/23:FPM101). Förslaget omfattar vuxna som på grund av nedsatt eller otillräcklig personlig förmåga inte kan ta tillvara sina egna intressen. Förordningen är tänkt att komplettera 2000 års Haagkonvention och säkerställa EU-standard i fråga om rättsligt samarbete.

Civilutskottet informerades i mars.

34.5 Direktiv om harmonisering av vissa delar av insolvensrätten

Förhandlingar i rådet har fortsatt om förslaget till ett direktiv om harmonisering av vissa delar av insolvensrätten (se faktapromemoria 2022/23:FPM48). Förslaget går ut på att införa en gemensam minimireglering i vissa konkursrättsliga frågor.

En lägesrapport lades fram vid rådet för rättsliga och inrikes frågor i juni. Vid rådsmötet den 13 december antogs en partiell allmän riktlinje som omfattar regler om återvinning i konkurs, verktyg för att spåra konkursboets tillgångar, företagsledares ansvar vid insolvens och ökad insyn i nationell insolvenslagstiftning.

Civilutskottet informerades i november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni och december.

34.6 Nytt produktansvarsdirektiv

Kommissionen presenterade i september 2022 ett förslag till nytt direktiv om produktansvar (se faktapromemoria 2022/23:FPM7). Direktivet antogs i oktober 2024.

34.7 Förordning om bekämpande av sena betalningar

Förhandlingar i rådet har ägt rum om förslaget till en förordning om sena betalningar vid handelstransaktioner, som presenterades i september 2023 (se faktapromemoria 2023/24:FPM11). Förordningen är tänkt att ersätta det befintliga minimidirektivet om sena betalningar från 2011.

Konkurrenskraftsrådet höll i mars en riktlinjedebatt om valet av instrument, förslaget om en tvingande betalningstid och frågan om tillsynsmyndigheter.

35 Polissamarbete, straffrättsligt samarbete och tullsamarbete

35.1 Samarbete mot brottslighet inklusive terrorism och extremism

35.1.1 Kodex om Schengengränserna

Kommissionen lade den 14 december 2021 fram sitt förslag till ändringar i Schengens gränskodex (se faktapromemoria 2021/22:FPM42) och trepartsmöten påbörjades 2023. Europaparlamentet antog förslaget i februari 2024 och ändringarna röstades slutligt igenom av rådet den 24 maj samma år. De beslutade ändringarna trädde i kraft i juli.

Information lämnades till justitieutskottet i februari och skriftligt samråd med EU-nämnden ägde rum i maj.

35.1.2 Screeningförordningen

Kommissionen presenterade förslag till en migrations- och asylpakt, inklusive ett förslag till en förordning om screening av tredjelandsmedborgare vid de yttre gränserna (se faktapromemoria 2020/21:FPM22) i september 2020. Rådet och Europaparlamentet nådde en gemensam överenskommelse i december 2023 och därefter antog Europaparlamentet förslaget vilket följdes av rådets antagande den 14 maj. Totalt antogs tio olika lagförslag varav ett utgjordes av screeningförordningen (se även avsnitt 37.1). Förordningen ska tillämpas från och med den 12 juni 2026.

Information lämnades i socialförsäkringsutskottet i februari och maj 2024.

35.1.3 Förordningar om insamling och överföring av förhandsinformation om passagerare

I december 2023 inleddes trepartsmöten om de båda förordningarna om insamling och överföring av förhandsinformation om passagerare (API). En preliminär överenskommelse mellan rådet och Europaparlamentet nåddes i mars. Förordningarna antogs i december.

Justitieutskottet informerades om förhandlingarna i februari. Samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

35.1.4 Prüm II-förordningen

Kommissionen presenterade i december 2021 sitt förslag till förordning om automatiserat utbyte av dna-, fingeravtrycks- och fordonsregisteruppgifter, ansiktsbilder och uppgifter ur polisregister (se faktapromemoria 2021/22:FPM50). Förslaget benämns Prüm II. En politisk överenskommelse bekräftades vid rådet för rättsliga och inrikes frågor i december 2023 och slutligt antagande ägde rum i rådet den 13 mars 2024.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i februari.

35.1.5 Högnivågruppen om tillgång till data för en effektiv brottsbekämpning

Högnivågruppen om tillgång till data för en effektiv brottsbekämpning inrättades under det svenska ordförandeskapet och har sedan dess arbetat med att ta fram rekommendationer för att förbättra brottsbekämpningens möjligheter att få tillgång till data i syfte att förebygga, upptäcka, bekämpa och lagföra brott. I maj 2024 antog gruppen 42 rekommendationer för att säkerställa tillgång till data för en effektiv brottsbekämpning och den 15 november 2024 diskuterades gruppens slutrapport. Vid rådsmötet den 13 juni 2024 välkomnades högnivågruppens rekommendationer av inrikesministrarna, och den 12 december antog ministrarna rådsslutsatser för att rekommendationerna ska genomföras.

Slutrapporten behandlar hur digital kriminalteknik, datalagring och laglig avlyssning ska fungera i det digitaliserade samhället. Slutrapporten innehåller förslag som rör lagstiftning, kapacitetsuppbyggnad och stärkt samarbete med den privata sektorn.

Arbetet med genomförandet av gruppens rekommendationer kommer att ske inom befintliga strukturer då högnivågruppen har genomfört sitt uppdrag och därmed är avslutad.

Information lämnades till justitieutskottet i december. Samråd i EU-nämnden ägde rum i juni och december.

35.1.6 Förordning om förebyggande och bekämpning av sexuellt övergreppsmaterial mot barn (CSAM-förordningen)

Den 11 maj 2022 presenterade kommissionen ett förslag till förordning för att förebygga och bekämpa spridning och lagring av sexuellt övergreppsmaterial samt kontakt med barn i sexuella syften (grooming) i elektroniska kommunikationer och digitala tjänster (se faktapromemoria 2021/22:FPM99).

Under året har de belgiska och ungerska ordförandeskapen föreslagit ett antal förändringar av förordningstexten. Rådet hade inte nått en allmän riktlinje vid årets slut.

Överläggning med justitieutskottet ägde rum i juni och september. Information gavs till justitieutskottet i februari, juni, oktober och december och till konstitutionsutskottet i juni. Samråd med EU-nämnden ägde rum i mars, juni, oktober och december.

35.1.7 Tillfällig förlängning av förordning om undantag från eDataskyddsdirektivet för att bekämpa sexuella övergrepp mot barn på nätet

Kommissionen presenterade den 30 november 2023 ett förslag till förlängning av den tillfälliga förordningen om ett tillfälligt undantag från vissa bestämmelser i det s.k. eDataskyddsdirektivet med syfte att bekämpa sexuella övergrepp mot barn på nätet (se faktagromemoria 2023/24:FPM22).

Den tillfälliga förordningen förlänger undantaget från eDataskyddsdirektivet i syfte att tillåta tillhandahållare av vissa kommunikationstjänster på frivillig väg att behandla personuppgifter för att motverka övergrepp på barn. Förlängningen föreslogs mot bakgrund av att förhandlingarna om en permanent reglering (CSAM-förordningen, se avsnitt 35.1.6) inte har slutförts.

Rådet och Europaparlamentet antog sina respektive förhandlingspositioner i december 2023 och i februari. Trepartsmöten avslutades i april och resulterade i en förlängning av förordningen till den 3 april 2026.

Information till justitieutskottet lämnades i februari och samråd med EU-nämnden ägde rum i mars.

35.1.8 Tillämpning av Schengenregelverket i Bulgarien och Rumänien

Rådet beslutade 30 december 2023 att ta bort den inre gränskontrollen för flyg- och sjötrafik mellan Bulgarien respektive Rumänien och övriga Schengenmedlemsländer men ha kvar kontrollen för passage över landsgränser. Den 12 december 2024 kunde rådet fatta beslut om att även avskaffa personkontroller vid Bulgariens och Rumäniens inre landsgränser, från och med den 1 januari 2025.

Information lämnades till justitieutskottet i december. Samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

35.1.9 Förordning om stärkt polissamarbete i fråga om människosmuggling och människohandel

Kommissionen presenterade den 28 november 2023 ett förslag till förordning om stärkt polissamarbete i fråga om människosmuggling och människohandel och att stärka Europol's stöd för att förebygga och motverka sådan brottslighet (se faktagromemoria 2023/24:FPM29).

Syftet är stärka Europol's förmåga att koordinera och stötta medlemsstaterna i arbetet mot människosmuggling och människohandel. Bland annat föreslås att det europeiska centrumet mot människosmuggling vid Europol regleras genom den föreslagna förordningen och att informationsutbytet förbättras mellan såväl medlemsstaterna som med Europol. Beslut om allmän riktlinje för rådet fattades i juni.

Överläggning med justitieutskottet ägde rum i februari och information gavs i juni.

35.1.10 Förordning om en gradvis start av driften av EU:s in- och utresesystem

Den 4 december presenterade kommissionen ett förslag till förordning om en gradvis start av driften av EU:s in- och utresesystem, EES (se faktagromemoria 2024/25:FPM12). Syftet med förordningen är att möjliggöra ett mer flexibelt ikraftträdande av EES, en så kallad gradvis start. Den föreslagna förordningen erbjuder flexibilitet för medlemsstaterna att genomföra systemet gradvis eller fullt ut från dag ett.

35.2 Straffrättsligt samarbete

35.2.1 Byrån för straffrättsligt samarbete

Det viktiga arbetet mot grov organiserad gränsöverskridande brottslighet i byrån för straffrättsligt samarbete (Eurojust) har fortsatt under året. I juni godkände rådet slutsatser om ett rättsligt nätverk och om stärkt rättsligt samarbete med tredjeländer i kampen mot den organiserade brottsligheten. Slutsatsernas syfte är att etablera ett nätverk vid Eurojust för stärkt samarbete och kunskapsutbyte mellan experter i kampen mot organiserad brottslighet samt att gemensamt förbättra det rättsliga samarbetet med länder utanför EU vid utredningar av organiserad brottslighet, i vilka Eurojust har en viktig roll.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj.

35.2.2 Europeiska åklagarmyndigheten

I juni anmälde Sverige sin avsikt att delta i det fördjupade samarbetet om inrättandet av Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo) till rådet och kommissionen. Kommissionen bekräftade Sveriges deltagande den 16 juli. I och med det deltar nu 24 medlemsstater i det fördjupade samarbetet då Polens deltagande bekräftats tidigare under året.

Den 12 december utnämnde rådet en europeisk åklagare för Sverige. Eppo blir därmed fullt ut operativ i Sverige den 3 januari 2025 Vid rådet för rättsliga och inrikes frågor i juni gavs en lägesrapport om arbetet i Eppo.

Information till justitiekottet lämnades i januari, juni och december. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni och december.

35.2.3 Avtal mellan EU och USA om e-bevisning

Inom EU pågår förhandlingar mellan EU och USA om ett avtal om tillgång till elektronisk bevisning (e-bevisning). Syftet är att möjliggöra en effektivare åtkomst av e-bevisning från amerikanska tjänsteleverantörer. Avtalet ska komplettera EU:s förordning om tillgång till e-bevisning som antogs 2023.

Information har lämnats till justitieutskottet i februari, oktober, november och december samt till EU-nämnden i mars, juni, oktober och december. Skr. 2024/25:115

35.2.4 Förordning om digitala resehandlingar

I oktober presenterade kommissionen två rättsakter om digitala resehandlingar (se faktagpromemoria 2024/25:FPM5 och 2024/25:FPM6). Syftet med förslagen är att lägga en rättslig grund för att skapa digitala resehandlingar på basis av pass respektive identitetskort. Digitala resehandlingar ska kunna skickas inför en resa som korsar EU:s yttre gränser och på så sätt effektivisera gränskontrollerna. Enligt förslagen blir det obligatoriskt för medlemsstaterna att erbjuda möjligheten att skapa och använda digitala resehandlingar, men frivilligt för den enskilde resenären att använda sig av dem.

Förhandlingar i rådet påbörjades i november då även en överläggning med justitieutskottet ägde rum.

35.2.5 Ansvarsutkrävande och kampen mot straffrihet för brott som begåtts under Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina

Rådet för rättsliga och inrikes frågor har vid ett flertal tillfällen under året diskuterat ansvarsutkrävande och samverkan och samarbete i kampen mot straffrihet för de brott som begåtts under Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina.

Information lämnades till justitieutskottet i mars, oktober och december. Samråd med EU-nämnden ägde rum i mars, juni, oktober och december.

35.2.6 Överföring av straffrättsliga förfaranden

Förhandlingar av förordningen om överföring av straffrättsliga förfaranden (se faktagpromemoria 2022/23:FPM83) har avslutats under året. Efter trepartsmöten nåddes i mars en överenskommelse. Förordningen innehåller EU-gemensamma regler som syftar till att förbättra en effektiv och korrekt rättskipning i EU och bekämpa den organiserade brottsligheten. Förordningen antogs av rådet i november.

Information lämnades till justitieutskottet i februari.

35.3 Materiell straffrätt

35.3.1 Ändringar av brottsofferdirektivet

Under 2023 inleddes förhandlingar om ett direktiv om ändring av 2012 års brottsofferdirektiv (se faktagpromemoria 2022/23:FPM132). Rådet antog en allmän riktlinje i juni och trepartsmöten inleddes i december.

Justitieutskottet informerades i maj och samråd med EU-nämnden ägde rum samma månad.

35.3.2 Miljöbrottsdirektivet

Europaparlamentets och rådets direktiv om skydd för miljön genom straffrättsliga bestämmelser och om ersättande av direktiven (EG) 2008/99/EG och 2009/123/EG (se faktapromemoria 2021/22:FPM58) antogs vid rådets möte den 26 mars.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i mars.

35.3.3 Direktiv om våld mot kvinnor och våld i nära relationer

Europaparlamentets och rådets direktiv om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer (se faktapromemoria 2021/22:FPM73) antogs vid rådets möte den 7 maj.

Justitieutskottet informerades i februari och samråd med EU-nämnden ägde rum i april.

35.3.4 Direktiv om återvinning av tillgångar och förverkande

Europaparlamentets och rådets direktiv om återvinning av tillgångar och förverkande (se faktapromemoria 2021/22:FPM101) antogs vid rådets möte den 12 april.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i april.

35.3.5 Direktiv om fastställande av brottsrekvisit och påföljder för överträdelse av unionens restriktiva åtgärder

Europaparlamentets och rådets direktiv om fastställande av brottsrekvisit och påföljder för överträdelse av unionens restriktiva åtgärder och om ändring av direktiv (EU) 2018/1673 (se faktapromemoria 2022/23:FPM36) antogs vid rådets möte den 12 april.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i april.

35.3.6 Människohandelsdirektivet

Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2011/36/EU om förebyggande och bekämpande av människohandel och om skydd av dess offer (se faktapromemoria 2022/23:FPM54) antogs vid rådets möte den 27 maj.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj.

35.3.7 Direktiv om bekämpning av korruption

Skr. 2024/25:115

Förhandlingar om ett förslag till direktiv om bekämpning av korruption har pågått sedan juni 2023 (se faktapromemoria 2022/23:FPM93). I juni antogs en allmän riktlinje.

Justitiekommittén informerades i maj. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni.

35.3.8 Ändringsdirektiv om bekämpande av sexuella övergrepp mot barn

Förhandlingar om ett förslag till ändring av direktiv 2011/93/EU om bekämpande av sexuella övergrepp mot barn, sexuell exploatering av barn och brott som har samband med material med sexuella övergrepp mot barn samt om ersättande av rådets rambeslut 2004/68/RIF (se faktapromemoria 2023/24:FPM46) har pågått sedan april. Rådet höll en riktlinjedebatt om AI-genererat material och straffrättsliga preskriptionstider i juni. Vid rådets möte den 13 december antogs en allmän riktlinje.

Överläggning med justitiekommittén ägde rum i april och justitiekommittén informerades i november och december. Konstitutionsutskottet fick information i juni. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni och december.

35.3.9 Direktiv om att förebygga och motverka människosmuggling

Förhandlingar om ett förslag till direktiv om fastställande av minimiregler för att förebygga och motverka hjälp till olovlig inresa, transitering och vistelse i unionen samt om ersättande av rådets direktiv 2002/90/EG och rådets rambeslut 2002/946/RIF (se faktapromemoria 2023/24:FPM30) har förhandlats sedan januari. Vid rådets möte den 13 december antogs en allmän riktlinje.

Överläggning med justitiekommittén ägde rum i februari och december. Socialförsäkringsutskottet informerades i februari och december. Samråd med EU-nämnden ägde rum i mars och december.

35.4 Tullsamarbete

35.4.1 Informationsteknik för tulländamål

Kommissionen presenterade förslag till förordning om informationsteknik för tulländamål i maj 2023 (se faktapromemoria 2022/23:FPM96). Den 26 februari antog rådet (jordbruk och fiske) förslaget.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i februari.

35.4.2 Omarbetning av EU:s skjutvapenförordning

Kommissionen presenterade förslag till omarbetning av EU:s skjutvapenförordning i oktober 2022 (se faktapromemoria 2022/23:FPM24).

På mötet i december antog TTE-rådet förslaget.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i mars.

36 Grundläggande rättigheter och medborgarskap

36.1 Rådets slutsatser och förklaring om grundläggande rättigheter

Under året har rådsslutsatser antagits om effektivt rättsligt skydd och tillgång till rättslig prövning samt om stärkandet och skyddet av en fri, öppen och välunderbyggd demokratisk debatt. Rådet har också antagit en förklaring om främjande av judiskt liv och bekämpande av antisemitism (se även avsnitt 36.2 och 36.4).

36.2 Effektivt rättsligt skydd och tillgång till rättslig prövning

I januari presenterades ett förslag till rådets slutsatser om tillämpningen av EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna: effektivt rättsligt skydd och tillgång till rättslig prövning. Rådets slutsatser har utarbetats mot bakgrund av kommissionens årsrapport för 2023 om tillämpningen av stadgan, som fokuserar på det aktuella området. Slutsatserna fokuserar på den väsentliga roll som effektivt rättsligt skydd och tillgång till rättslig prövning har för att enskilda ska kunna tillvarata sina grundläggande rättigheter över lag.

Rådsslutsatserna godkändes den 5 mars.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i mars.

36.3 Skyddet av en fri, öppen och välunderbyggd demokratisk debatt

I mars presenterades ett förslag till rådsslutsatser om skyddet av en fri, öppen och välunderbyggd demokratisk debatt. I slutsatserna understryks betydelsen av yttrande- och informationsfriheten. Dessutom påminner rådet om den viktiga roll som det civila samhällets organisationer, journalister och människorättsförsvarare har när det gäller att skydda och främja yttrande- och informationsfriheten. Slutsatserna fokuserar på de utmaningar som hatpropaganda, polarisering och spridning av

desinformation innebär. De fokuserar också på vikten av utbildning och medvetandehöjande åtgärder bland medborgarna. Skr. 2024/25:115

Rådets slutsatser godkändes den 14 juni.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni.

36.4 Förklaring om främjande av judiskt liv och bekämpande av antisemitism

I juli presenterades ett förslag till en förklaring om främjande av judiskt liv och bekämpande av antisemitism. I förklaringen betonas vikten av att bekämpa alla former av antisemitism, rasism, hat och diskriminering, särskilt mot bakgrund av den ökande antisemitismen i EU. I den betonas också behovet av att främja judiskt liv genom hågkomst, kultur och utbildning och genom att garantera det judiska folkets säkerhet och skydd.

Rådets förklaring godkändes den 15 oktober.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i oktober.

36.5 Förordning med kompletterande förfaranderegler i gränsöverskridande ärenden enligt dataskyddsförordningen

Sedan juli 2023 pågår förhandlingar om ett förslag till förordning med kompletterande förfaranderegler i gränsöverskridande ärenden enligt dataskyddsförordningen (se faktapromemoria 2022/23:FPM124). En allmän riktlinje antogs av rådet den 13 juni. Europaparlamentet antog sin position den 10 april. Trepartsmöten inleddes i november.

Konstitutionsutskottet informerades i februari och skriftligt samråd med EU-nämnden ägde rum i maj.

36.6 EU:s anslutning till Europakonventionen

Rådet för rättsliga och inrikes frågor antog 2019 kompletterande förhandlingsdirektiv efter att EU-domstolen framfört invändningar mot utkastet till avtal om EU:s anslutning till den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

Våren 2023 kunde EU:s medlemsstater enas om att en av EU-domstolens invändningar ska lösas internt inom unionen. Detta ledde till att en överenskommelse med Europarådet kunde nås om ett nytt utkast till anslutningsavtal, som omfattar övriga frågor.

Under 2024 har förhandlingarna inom EU om den interna lösningen på EU-domstolens invändning fortsatt. Likaså har förhandlingarna fortsatt om de interna regler som efter en anslutning ska gälla inom EU i processuella frågor.

Konstitutionsutskottet informerades i februari.

37 Asyl, invandring, visering och annan politik om rörlighet för personer

37.1 Reform av det gemensamma europeiska migrations- och asylsystemet

Rättsakterna som rör screening och asylsystemet i EU i den så kallade migrations- och asylpakten (se faktapromemoria 2020/21:FPM19) antogs av rådet och Europaparlamentet i maj och trädde i kraft i juni.

Asylprocedurförordningen (se faktapromemoria 2015/16:FPM131 och 2020/21:FPM21), förslaget till förordning om asyl- och migrationshantering (se faktapromemoria 2020/21:FPM20), förordningen om krissituationer och force majeure på migrations- och asylområdet (se faktapromemoria 2020/21:FPM23), Eurodacförordningen (se faktapromemoria 2015/16:FPM96), screeningförordningen (se faktapromemoria 2020/21:FPM22), skyddsgrundsförordningen (se faktapromemoria 2015/16:FPM130) och förordningen om ändringar beträffande Ecris-TCN (se faktapromemoria 2020/21:FPM89) ska börja tillämpas sommaren 2026.

Vidarebosättningsförordningen (se faktapromemoria 2015/16:FPM122) kan börja tillämpas omedelbart. Det reviderade mottagandedirektivet (se faktapromemoria 2015/16:FPM129) ska vara genomfört i svensk rätt senast sommaren 2026.

Information till socialförsäkringsutskottet ägde rum i februari, maj, oktober och december. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni, oktober och december.

37.2 Tillfälligt skydd och mottagande i EU av personer som fördrivits från Ukraina

Den 4 mars 2022 beslutade rådet att aktivera det s.k. massflyktsdirektivet till förmån för personer som flyr Ukraina till följd av Rysslands fullskaliga invasion. Den 25 juni beslutade rådet om förlängd aktivering till den 4 mars 2026.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni.

37.3 EU-fonder på asyl- och migrationsområdet

Under året har flera stora samverkansinsatser påbörjats. En rad utlysningar har genomförts och flera nya projekt har beviljats stöd. Projekten omfattar asyl, laglig migration och integration, samt återvändande. En utlysning har särskilt fokuserat på utsatta personer, sökande av internationellt skydd med särskilda mottagnings- eller förfarandebestånd och ensamkommande barn. Prestationsrapporten för 2024 antogs av fondens övervakningskommitté i november.

Förhandlingar fortsatte om två direktivförslag som presenterades 2022. Det handlar om förslag till omarbetning av direktivet om ett kombinerat tillstånd för arbete och förslag till omarbetning av direktivet om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning (se faktagromemoria 2021/22:FPM90 och 2021/22:FPM91).

I april 2024 antogs det omarbetade direktivet om ett kombinerat tillstånd för arbete (EU 2024/1233). Under året har även trepartsmöten om direktivet om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning ägt rum.

Förhandlingar fortsatte också om förslaget om en förordning om inrättande av en EU-talangreserv som presenterades 2023 (se faktagromemoria 2023/24:FPM24). I juni antog rådet en allmän riktlinje för förslaget.

Information till socialförsäkringsutskottet lämnades i maj. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni.

37.5 Viseringspolitik

37.5.1 Viseringsförenklingsavtal och viseringsfrihetsavtal

En överenskommelse mellan Europaparlamentet och rådet om viseringsfrihet för innehavare av vissa serbiska pass uppnåddes under sommaren. Förordningen om ändring av viseringsförordningen trädde i kraft i september.

Kommissionen presenterade i maj förslag om att häva viseringsfriheten för Vanuatu. En överenskommelse om förslaget nåddes mellan Europaparlamentet och rådet i december.

Samråd med EU-nämnden om Vanuatu ägde rum i juni, november och december.

Rådet beslutade i juli att inleda en viseringsliberaliseringsdialog med Armenien. Dialogen syftar till att stödja Armenien i att uppnå viseringsfrihet för kortare vistelser inom Schengenområdet, förutsatt att relevanta villkor är uppfyllda. När villkoren bedöms vara uppfyllda väntas kommissionen presentera ett förslag om viseringsfrihet för armeniska medborgare. Dialogen inleddes formellt i september.

Kommissionen presenterade i december ett förslag om att häva vissa delar av viseringsförenklingsavtalet med Georgien, inklusive viseringsfriheten för innehavare av diplomatpass.

37.5.2 Förslag till översyn av suspenderingsmekanismen

Kommissionen presenterade i oktober 2023 ett förslag om översyn av suspenderingsmekanismen i viseringsförordningen (se faktagromemoria 2023/24:FPM16). Rådet enades om sin position i mars.

Information till socialförsäkringsutskottet lämnades i maj.

37.6 Återvändande

Ett effektivare återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i EU fortsatte att vara en högt prioriterad fråga. För att förbättra samarbetet med tredjeländer kring återtagande av sina medborgare användes bland annat viseringspolitiken. Mot bakgrund av att vissa framsteg skett i återtagandesamarbetet med Gambia beslutade rådet därför i april att upphäva beslutet om tillämpning av höjd viseringsavgift för gambiska medborgare (se faktapromemoria 2023/24:FPM13). De sedan tidigare övriga beslutade viseringsrestriktionerna gentemot Gambia fortsatte att gälla.

Med anledning av bristande återtagandesamarbete beslutade rådet i april om viseringsrestriktioner i förhållande till Etiopien (se faktapromemoria 2023/24:FPM12). I juli presenterade kommissionen ett förslag om att vidta viseringsrestriktioner i förhållande till Somalia (se faktapromemoria 2024/25:FPM1).

Information till socialförsäkringsutskottet lämnades i oktober.

37.7 Den externa dimensionen av migration

37.7.1 Samarbete med tredjeland

EU:s arbete med prioriterade partnerländer och insatser utmed de främsta migrationsrutterna till Europa fortsatte. Mauretanien och Egypten är exempel på länder med vilka EU stärkt sitt samarbete. Den externa dimensionen av migration har tagits upp på flera möten i rådet för rättsliga och inrikes frågor samt varit i fokus för migrationsdiskussioner på Europeiska rådet under året.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i mars, juni, oktober och december.

38 Sysselsättningspolitik

38.1 Samordningen av sysselsättning och socialpolitik inom sysselsättningsstrategin och den öppna samordningsmetoden

38.1.1 Gemensam sysselsättningsrapport

I november 2023 presenterade kommissionen ett utkast till gemensam sysselsättningsrapport, som en del av kommissionens höstpaket inom ramen för den europeiska planeringsterminen.

I rapporten bedömde kommissionen EU:s arbetsmarknad som motståndskraftig. Sysselsättningsgraden i EU uppgick 2022 till 74,6 procent och ökade till 75,4 procent andra kvartalet 2023, långt över nivåerna före pandemin. Samtidigt minskade arbetslösheten i EU till en historiskt låg nivå 2022 (6,2 procent), en trend som fortsatte under andra kvartalet 2023 (6 procent). Därutöver sjönk reallönerna 2022 i olika grad i nästan alla medlemsstater, trots nominella löneökningar. Kommissionen belyser vikten av välavvägda lönesättningsmekanismer, inbegripet en stark social dialog och effektiva kollektivavtalsförhandlingar, i linje med nationell praxis.

Den gemensamma sysselsättningsrapporten följer utvecklingen mot de EU-övergripande sociala målen till 2030 avseende sysselsättning, utbildning och fattigdomsminskning. EU är på god väg att nå det övergripande sysselsättningsmålet, men det krävs fortfarande betydande framsteg för att nå målen avseende utbildning och fattigdomsminskning. Rapporten hade också ett starkare landsspecifikt fokus jämfört med tidigare årsrapporter genom att den kompletterats med analyser om potentiell risk för respektive medlemsstat att inte utvecklas mot uppåtgående social konvergens.

Den gemensamma sysselsättningsrapporten antogs av rådet den 11 mars. Arbetsmarknadsutskottet informerades i mars. Socialförsäkringsutskottet och socialutskottet informerades i februari respektive mars. Samråd med EU-nämnden ägde rum i mars.

38.1.2 Utvecklingen på det socialpolitiska området och sysselsättningsområdet

Kommittén för socialt skydd har genomfört olika typer av erfarenhetsutbyten mellan medlemsstaterna och tagit fram en årlig rapport om den sociala situationen, reformer och utvecklingstrender på det

socialpolitiska området. Även sysselsättningskommittén har genomfört motsvarande erfarenhetsutbyten och tagit fram en årlig rapport om den sysselsättningspolitiska situationen och utvecklingen.

Rådet godkände huvudbudskapen från respektive kommittés årliga rapport den 21 oktober.

Socialutskottet informerades i oktober. Samråd med EU-nämnden ägde rum i oktober.

Kommittén för socialt skydd har tillsammans med kommissionen även tagit fram en tematisk rapport som analyserar medlemsstaternas gemensamma utmaningar när det gäller pensioners tillräcklighet.

Rådet godkände slutsatser från rapporten den 20 juni. Socialutskottet och socialförsäkringsutskottet gavs information i maj. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni.

39 Arbetsliv, arbetsmarknad och sociala frågor

39.1 Direktiv om förbättrade arbetsvillkor för plattformarbete

I februari nådde Europarlamentet och rådet en preliminär överenskommelse om direktivet om förbättrade arbetsvillkor för plattformarbete (se faktapromemoria 2021/22:FPM36). Den preliminära överenskommelsen bekräftades på EPSCO-rådets möte den 11 mars. Direktivet antogs därefter formellt vid ett rådsmöte den 14 oktober. Direktivet trädde i kraft den 2 december och ska vara genomfört den 2 december 2026.

39.2 Kemiska agenser och carcinogena, mutagena och reproduktionstoxiska ämnen

Direktiv gällande ändringar i direktivet om kemiska agenser och i direktivet om carcinogena, mutagena och reproduktionstoxiska ämnen (se faktapromemoria 2022/23:FPM57) antogs formellt av rådet den 26 februari.

Direktivet trädde i kraft den 9 april och ska vara genomfört den 9 april 2026.

39.3 Stärkta arbetsvillkor för praktikanter och reviderad rådsrekommendation om kvalitetskriterier för praktikprogram

Den 20 mars presenterade kommissionen ett nytt direktiv om stärkta arbetsvillkor för praktikanter samt en reviderad rådsrekommendation om kvalitetskriterier för praktikprogram. Syftet med direktivet är att förbättra och stärka efterlevnaden av arbetsvillkor för praktikanter (se faktapromemoria 2023/24:FPM52). På EPSCO den 2 december lämnades en lägesrapport för rekommendationen, rådet kunde inte enas om en allmän riktlinje för direktivet.

Överläggning med arbetsmarknadsutskottet hölls i april. Arbetsmarknadsutskottet informerades i juni, september, november. Utbildningsutskottet, Socialförsäkringsutskottet och Socialutskottet informerades i maj. Information lämnades till EU-nämnden i juni. Samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

39.4 2019 års ILO-konvention om våld och trakasserier

Den 23 oktober 2023 fattade rådet ett principbeslut om förslaget till rådsbeslut om bemyndigande för medlemsstaterna att ratificera 2019 års ILO-konvention om våld och trakasserier. Rådet beslutade också att inhämta Europaparlamentets medgivande som nästa steg i processen, vilket gavs av Europaparlamentet den 12 mars i år. Rådet antog därefter beslutet den 25 mars. Sverige ställde sig inte bakom antagandet då ett beslut inte bedömdes nödvändigt för att kunna ratificera konventionen (se bilaga 3).

Samråd med EU-nämnden ägde rum i mars.

39.5 Revidering av direktiv om Europeiska företagsråd

Den 24 januari presenterade kommissionen ett förslag på revidering av direktivet om Europeiska företagsråd. Syftet är att hantera identifierade brister i det nu gällande direktivet och därigenom öka effektiviteten i ramverket för information och samråd med arbetstagare på gemenskapsnivå (se faktapromemoria 2023/24:FPM38). Direktivet förhandlades i rådet under våren och en allmän riktlinje antogs vid EPSCO den 20 juni. Europaparlamentet beslutade om sin position 19 december.

Överläggning med arbetsmarknadsutskottet hölls i mars. Arbetsmarknadsutskottet informerades i april och juni. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni.

39.6 Samordning av de sociala trygghetssystemen

Kommissionens förslag från 2016 om revidering av regelverket om samordning av de sociala trygghetssystemen (se faktapromemoria 2016/17:FPM54) förhandlades under våren.

Socialförsäkringsutskottet informerades i februari och i november. Arbetsmarknadsutskottet informerades i januari.

39.7 EU-intyg om funktionsnedsättning och EU-parkeringsstillstånd för personer med funktionsnedsättning

Den 6 september 2023 presenterade kommissionen ett förslag till direktiv om inrättande av EU-intyget om funktionsnedsättning och EU-parkeringsstillståndet för personer med funktionsnedsättning.

En preliminär överenskommelse nåddes i trepartsmöten i februari 2024. Den preliminära överenskommelsen antogs av rådet den 14 oktober.

Socialutskottet informerades i februari. Samråd med EU-nämnden ägde rum i oktober.

39.8 Utvidgning av EU-intyget om funktionsnedsättning och EU-parkeringsstillståndet för personer med funktionsnedsättning

Den 31 oktober 2023 presenterade kommissionen ett förslag till direktiv för att utvidga direktivet om EU-intyget om funktionsnedsättning och EU-parkeringsstillståndet för personer med funktionsnedsättning till att omfatta tredjelandsmedborgare som är lagligen bosatta i en medlemsstat.

En preliminär överenskommelse nåddes i trepartsmöten i mars 2024. Den preliminära överenskommelsen antogs av rådet den 14 oktober.

Socialutskottet informerades i februari. Samråd med EU-nämnden ägde rum i oktober.

40 Jämställdhet och arbetet mot diskriminering

40.1 Antidiskrimineringsdirektivet

Kommissionen lämnade 2008 ett förslag till direktiv om skydd mot diskriminering på grund av religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning (se faktapromemoria 2007/08:FPM127). Under första halvåret 2024 vidtogs konkreta förhandlingar om direktivet

och vid rådets möte i juni hölls en diskussion på basis av en lägesrapport. Förhandlingarna om direktivet är dock fortsatt låsta. Skr. 2024/25:115

Samråd med EU-nämnden ägde senast rum i juni. Arbetsmarknadsutskottet informerades senast i november.

40.2 Standarder för jämlikhetsorgan

Kommissionen presenterade den 7 december 2022 ett paket med två direktiv om standarder för jämlikhetsorgan (se faktapromemoria 2022/23:FPM32). De två direktiven antogs av rådet (EPSCO) den 7 maj. Direktiven trädde i kraft den 18 juni 2024 och ska vara genomfört den 19 juni 2026.

Arbetsmarknadsutskottet informerades senast i januari. Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj.

40.3 Rådsslutsatser inom jämställdhetsområdet

Under våren presenterades ett utkast till rådsslutsatser om kvinnors ekonomiska egenmakt och självständighet som ett led på vägen till reell jämställdhet. Detta var en del av EU:s kontinuerliga uppföljning av åtagandena i Pekingplattformen. Rådsslutsatserna antogs i juni.

Arbetsmarknadsutskottet informerades i april.

41 Hälsöfrågor

41.1 Förordning om det europeiska hälsodataområdet

Den 3 maj 2022 presenterade kommissionen ett förslag till förordning om det europeiska hälsodataområdet (se faktapromemoria 2021/22:FPM97). Trepartsmöten avslutades i en preliminär överenskommelse i mars. Socialutskottet informerades i mars.

41.2 Humanmaterialförordningen

I juli 2022 presenterade kommissionen ett förslag till förordning om kvalitets- och säkerhetsstandarder för ämnen av mänskligt ursprung avsedda för användning på människor s.k. humanmaterialförordningen (se faktapromemoria 2021/22:FPM118).

Förordningen godkändes i Europaparlamentet i april 2024, och antogs av rådet den 27 maj. Förordningen trädde i kraft den 7 augusti.

Socialutskottet informerades i februari. Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj.

41.3 Förordning och direktiv om humanläkemedel

I april 2023 presenterade kommissionen sitt förslag till ny lagstiftning om humanläkemedel (se faktapromemoria 2022/23:FPM90). Under året har förhandlingarna fokuserats på kluster i den föreslagna lagstiftningen, exempelvis brist och försörjningstrygghet, incitament för nya läkemedel, ett vouchersystem för antibiotika och revidering av de centrala och nationella godkännandeprocEDURENA.

Socialutskottet informerades i februari, maj, september och i november.

41.4 Förordning om ändring av medicinteknikförordningarna

Kommissionen presenterade i januari en ändringsförordning om förordningen om medicintekniska produkter och medicintekniska produkter för in vitro-diagnostik. Ändringsförordningen avser reglera ett gradvist införande av en europeisk databas för medicintekniska produkter (Eudamed) och att flera bestämmelser i EU-förordningarna inte kan börja tillämpas utan måste skjutas upp. Ändringsförordningen antogs vid rådets möte i februari.

Socialutskottet informerades i februari. Samråd med EU-nämnden ägde rum i februari.

41.5 Revidering av rådsrekommendation om rökfria miljöer

Den 17 september presenterade kommissionen ett förslag till uppdaterad rådsrekommendation om rök- och aerosolfria miljöer. Syftet med uppdateringen är att inkludera fler produkter som avger rök eller aerosoler samt utöka de platser som omfattas av reglering av rök- och aerosolfria miljöer, framför allt till platser utomhus. Rådet antog rekommendationen den 3 december.

Överläggning med socialutskottet ägde rum i oktober och utskottet informerades i mars och i november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

41.6 Rådsrekommendation om förebyggande av cancer

Den 31 januari presenterade kommissionen sitt förslag om en ny rådsrekommendation om cancer som går att förebygga genom vaccination. Rådsrekommendationen är ett initiativ inom ramen för EU:s cancerplan. Rekommendationen syftar till att höja täckningsgraden för och stärka uppföljningen av vaccination mot humant papillomvirus (HPV) och Hepatit B. Rådet antog rekommendationen i juni.

Överläggning med Socialutskottet ägde rum i februari och utskottet informerades i maj. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni. Skr. 2024/25:115

41.7 Rådsslutsatser om framtiden för Europas hälsounion

Rådet godkände den 21 juni rådsslutsatser om framtiden för Europas hälsounion. Rådsslutsatserna omfattar ett brett antal policyområden såsom kompetensförsörjning och behov inom hälso- och sjukvården, förebyggande av icke-smittsamma sjukdomar, arbetet med antimikrobiell resistens, kliniska prövningar ur ett beredskapsperspektiv, styrningsfrågor på EU-nivå vid hälsokriser, förbättrad tillgång till läkemedel och medicinteknik samt förbättrade förutsättningar att använda EU-finansiering för genomförande.

Överläggning med socialutskottet ägde rum i maj och utskottet informerades i september. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni.

41.8 Ett globalt pandemifördrag och det internationella hälsoreglementet

Sedan 2022 pågår förhandlingar om ett globalt pandemifördrag inom ramen för Världshälsoorganisationen (WHO). Parallellt med detta har det gjorts en översyn av det internationella hälsoreglementet (IHR, 2005). Kommissionen företräder EU i förhandlingarna.

Den 1 juni 2024 antog medlemsländerna ett paket med ändringsförslag i IHR samt enades om att fortsätta pandemifördragsförhandlingarna. Ändringarna i IHR innebär bland annat införandet av en definition av pandemiskt nödläge, inrättande av en kommitté för att underlätta ett effektivt genomförande, bestämmelser om jämlik tillgång till hälsoprodukter, samt inrättande av nationella IHR-myndigheter för att förbättra dess genomförande.

Socialutskottet informerades i maj.

42 Den inre marknadens utveckling

42.1 Framtidens inre marknad

Europeiska rådet beställde en oberoende högnivårappport om den inre marknadens framtid som presenterades vid vårtoppmötet i april. Rapporten som skrevs av den italienska tidigare premiärministern Enrico Letta innehöll en rad förslag för att fördjupa och stärka den inre marknaden. Rapporten satte inre marknadsfrågorna högt på EU:s dagordning och föreslår bland annat att kommissionen tar fram en ny, horisontell inre marknadsstrategi för den kommande mandatperioden.

Den tidigare ordförande för Europeiska centralbanken Mario Draghi fick i oktober 2023 i uppdrag av kommissionen att ta fram en högnivårappport om EU:s framtida konkurrenskraft. Rapporten presenterades den 9 september. Såväl Lettas som Draghis rapporter förväntas påverka inriktningen på arbetet med EU:s inre marknad och konkurrenskraft under EU:s kommande mandatperiod.

Under året antogs ett antal slutsatser om den inre marknaden. På Konkurrenskraftsrådet i maj antogs rådsslutsatser för den inre marknaden och i den strategiska agendan som antogs i juni underströks vikten av den inre marknaden. På informella Europeiska rådet i Budapest i november antogs en deklaration där den inre marknaden lyftes fram som en prioritering.

42.2 Krisinstrument för den inre marknaden

I september 2022 presenterade kommissionen ett förslag till ett krisinstrument för den inre marknaden (se faktapromemoria 2022/23:FPM13). Förslaget förhandlades under året och efter trepartsmöten träffades en preliminär överenskommelse den 1 februari 2024. Europaparlamentet antog sin ståndpunkt den 18 september och därefter antogs förordningen och omnibusrättsakterna vid konkurrenskraftsrådet den 26 september.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i september.

42.3 Förbud mot produkter som tillverkas genom tvångsarbete

Den 19 november fattade rådet beslut om antagandet av förordningen om förbud mot produkter som tillverkats genom tvångsarbete (se faktapromemoria 2022/23:FPM14). Syftet med rättsakten är att inom EU förbjuda produkter som är helt eller delvis tillverkade, producerade,

skördade eller utvunna genom tvångsarbete oavsett om de tillverkats inom EU, importerats till eller ska exporteras från EU. Definitionen av tvångsarbete bygger på Internationella arbetsorganisationens (ILO) definition av tvångsarbete som inkluderar tvångsarbete för barn.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

Skr. 2024/25:115

42.4 Europeiska ideella sammanslutningar med gränsöverskridande verksamhet

I september 2023 presenterade kommissionen ett förslag till nya regler om ideella organisationer med gränsöverskridande verksamhet (se faktagromemoria 2023/24:FPM7). Förslaget, som inbegriper ett direktiv och en förordning, innebär att en ny associationsrättslig form för europeiska gränsöverskridande sammanslutningar införs i EU-ländernas rättssystem. I mars beslutade Europaparlamentet om ett mandat inför framtida trepartsmöten om förslaget.

Information lämnades till näringsutskottet i december.

42.5 Revidering av byggproduktförordningen

Förordningen antogs av rådet den 5 november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i oktober.

42.6 Förordning om vissa mobila maskiner

Kommissionen presenterade 2023 förslag till en ny förordning för typgodkännande och marknadskontroll av vissa mobila maskiner som ska sättas på marknaden för att kunna framföras på allmän väg (se faktagromemoria 202/23:FPM81).

En politisk överenskommelse mellan rådet och Europaparlamentet nåddes i mars.

42.7 Rådsslutsatser om offentlig upphandling

Den 24 maj antog rådet slutsatser om Europeiska revisionsrättens rapport om mindre konkurrens i offentlig upphandling under åren 2011–2021. Slutsatserna framhåller vikten av att det genomförs en analys av såväl upphandlingslagstiftningen som orsakerna till denna utveckling.

42.8 Förordning om E-formulär för utstationering av arbetstagare

Kommissionen presenterade den 13 november ett förslag till förordning om ett offentligt gränssnitt kopplat till informationssystemet för den inre

43 Näringspolitik

43.1 Förordningen om nettonollindustrin

Den 29 juni trädde Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1735 i kraft om inrättande av en åtgärdsram för att stärka Europas ekosystem för tillverkning av nettonollteknik och om ändring av förordning (EU) 2018/1724. Förordningens allmänna mål är att förbättra den inre marknads funktion genom att inrätta en ram för att säkra tillgången till en trygg och hållbar försörjning av nettonollteknik. Förordningen innehåller bland annat bestämmelser om tillståndsprocesser för anläggningar för tillverkning av nettonolltekniker.

Näringsutskottet informerades i februari.

43.2 Förordningen om kritiska råmaterial

Den 23 maj trädde Europaparlamentets och rådets förordning i kraft om inrättande av en ram för säkerställande av trygg och hållbar försörjning av kritiska råmaterial. I förordningen finns bestämmelser som syftar till att säkra EU:s tillgång till en hållbar försörjning av kritiska råmaterial. Förordningen innehåller bland annat bestämmelser som rör tillståndsprocesser för anläggningar verksamma inom utvinning, förädling eller materialåtervinning av kritiska råmaterial.

43.3 Förordningen om inrättande av den europeiska plattformen för strategisk teknik

Kommissionen presenterade den 20 juni 2023 ett förslag om en europeisk plattform för strategiska tekniker (STEP). Förslaget trädde i kraft i mars 2024. STEP är inriktat på EU:s konkurrenskraft och industripolitik. Det ska täcka investeringsbehov i kritiska och strategiska tekniker genom att bidra med kapital till företag.

Förslaget täcker tre teknikområden:

1. forskningsintensiv ("deep") och digital teknik,
2. resurseffektiv och grön teknik samt
3. bioteknik.

Investeringarna ska bidra med innovativa, ledande lösningar med ett ekonomiskt mervärde eller bidra till att minska strategiska beroenden. Med

STEP inrättas en suveränitetsstämpel som ska underlätta för vissa projekt att attrahera investeringar. Skr. 2024/25:115

Kommissionen tilldelar projektstämpeln baserat på om de föreslagna projekten främjar nämnda teknikområden och utifrån ovan nämnda investeringskrav.

Beslut om en ny plattform för strategiska tekniker fattades av Europeiska rådet den 1 februari i samband med beslut om halvtidsöversynen av EU:s fleråriga budgetram, MFF.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i januari inför ett extrainsatt möte i Europeiska rådet.

43.4 Meddelande om bioteknik och biotillverkning

Den 20 mars presenterade kommissionen ett meddelande (se faktapromemoria 2023/24:FPM53) om utmaningar inom sektorn för bioteknik och biotillverkning och föreslog åtgärder för att adressera dessa, i linje med meddelandet om långsiktig konkurrenskraft i EU.

Överläggning med näringsutskottet ägde rum i juni.

43.5 Tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet

Direktivet om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet (se faktapromemoria 2021/22:FPM71) antogs av Europaparlamentet i april och vid konkurrenskraftsrådet den 24 maj. Direktivet trädde i kraft i juli.

Överläggning med näringsutskottet ägde rum i mars.

43.6 Ekodesign för hållbara produkter

Kommissionen presenterade förslag till en ny förordning om Ekodesign för hållbara produkter (ESPR) den 30 mars 2022 (se faktapromemoria 2021/22:FPM84). Rådet enades i maj 2023 om en allmän riktlinje som bland annat innebär att det blir förbjudet att förstöra osålda kläder för konsumentbruk. Förordningen trädde i kraft den 18 juli.

43.7 En översyn av EU:s formskyddsregler

Förslagen presenterades i november 2022 (se faktapromemoria 2022/23:FPM38) och innebär en översyn av EU:s regler om formskydd (även kallat mönsterskydd), bestående av ett direktiv och en förordning. Rättsakterna antogs av rådet i oktober.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i oktober.

43.8 Kommissionens patentpaket

Förhandlingarna om det s.k. patentpaketet (se faktapromemoria 2022/23:FPM92) fortsatte under året. När det gäller inrättandet av ett system för beviljande av tvångslicenser på EU-nivå beslutades i juni om ett mandat att inleda trepartsmöten med Europaparlamentet.

Information lämnades till näringsutskottet i mars, juni och december.

43.9 Diplomatkonferenser inom WIPO

Inom FN:s immaterialrättsorgan WIPO hölls diplomatkonferenser i maj om en konvention om genetiska resurser inom ramen för patentansökningar och i november om en formaliakonvention på formskyddsområdet. Båda konferenserna avslutades med att länderna kom överens vilket innebär slutet på över 20 års förhandlingar.

Det råder till stor del EU-kompetens på det normgivande arbetet i WIPO:s kommittéer varför medlemsstaterna koordinerar sina positioner och kommissionen representerar EU under förhandlingarna.

Information lämnades till näringsutskottet i mars och december.

43.10 Utvidga och uppgradera användningen av digitala verktyg och förfaranden inom bolagsrätten

Kommissionen presenterade i mars 2023 ett förslag om ändringar i direktivet om enmansbolag respektive bolagsrättsdirektivet (se faktapromemoria 2022/23:FPM82). Treparsmöten inleddes under året och en politisk överenskommelse nåddes i mars. Direktivet antogs i december.

Information lämnades till civilutskottet i februari och maj. Samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

43.11 Direktiv om aktier med olika röstvärden

Kommissionen presenterade i december 2022 ett förslag till direktiv om strukturer med aktier med utvidgad rösträtt i företag som ansöker om att få sina aktier upptagna till handel på en tillväxtmarknad för små och medelstora företag (se faktapromemoria 2022/23:FPM47). En politisk överenskommelse slöts mellan rådet och Europaparlamentet i februari 2024. Direktivet antogs i oktober.

Information lämnades till civilutskottet i februari. Samråd med EU-nämnden ägde rum i oktober.

43.12.1 Tvätt- och rengöringsmedelsförordningen

Den 28 april 2023 presenterade kommissionen ett förslag till förordning om tvätt- och rengöringsmedel och tensider som ska ersätta förordning (EG) nr 648/2004 om tvätt- och rengöringsmedel.

I juni 2024 antogs en allmän riktlinje.

44 Konsumentpolitik

44.1 Direktivet om gemensamma regler för att främja reparation av varor

Kommissionen presenterade i mars 2023 ett förslag till nytt direktiv om gemensamma regler för att främja reparation (se faktapromemoria 2022/23:FPM79). Direktivet antogs i juni 2024.

Civilutskottet informerades i mars.

44.2 Direktiv om paketresor och sammanlänkade researrangemang

Kommissionen presenterade i november 2023 ett förslag till ett direktiv om ändringar i direktivet om paketresor och sammanlänkade researrangemang (se faktapromemoria 2023/24:FPM28). Syftet med förslaget är att stärka konsumentskyddet, även vid kriser, samt att förtydliga och förenkla vissa begrepp och bestämmelser i direktivet och därigenom förbättra den inre marknaden. Ett förhandlingsmandat inför trepartsmöte antogs i december.

Överläggning med civilutskottet ägde rum i februari. Civilutskottet informerades i maj och november.

44.3 Förordning om leksakers säkerhet

I juli 2023 presenterade kommissionen ett förslag om en ny förordning om leksakers säkerhet (se faktapromemoria 2023/24:FPM2). Under det belgiska ordförandeskapet nåddes en politisk överenskommelse om ett rådsmandat.

Civilutskottet informerades i november.

44.4 Paket om alternativ tvistlösning för konsumenter

I oktober 2023 presenterade kommissionen ett paket om alternativ tvistlösning för konsumenter (se faktapromemoria 2023/24:FPM14). I september nåddes en politisk överenskommelse om ett rådsmandat om direktivet om alternativ tvistlösning vid konsumenttvister. Därefter har trepartsmöten inletts. En politisk överenskommelse om förordningen om upphävande av förordningen om tvistlösning online träffades i november. Förordningen antogs och publicerades i Europeiska unionens officiella tidning i december.

Civilutskottet informerades i november.

45 Forskning och innovation

45.1 EuroHPC

Medlemsstaterna nådde den 23 maj en politisk överenskommelse om en ändring av förordningen om det gemensamma företaget för ett europeiskt högpresterande datorsystem (EuroHPC). Syftet med ändringen är att utvidga EuroHPC:s tillämpningsområde genom att inkludera artificiell intelligens (AI), och möjliggöra tillgång till superdatorerna för små och medelstora företag och nystartade företag verksamma på området.

Överläggning med utbildningsutskottet ägde rum i mars och maj. Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj.

45.2 Vitbok om forskning som omfattar teknik med potential för dubbla användningsområden

Den 24 januari presenterade kommissionen en vitbok om alternativa lösningar för att förbättra stödet till forskning och utveckling när det gäller teknik med potential för dubbla användningsområden. Målet är att undersöka alternativ för att förbättra integration och korsbefruktning mellan uteslutande civil och uteslutande försvarsrelaterad FoU-verksamhet, särskilt när det gäller kritisk och framväxande teknik (se faktapromemoria 2023/24:FPM44).

45.3 Efterhandsutvärderingen av Horisont

Medlemsstaterna godkände den 23 maj rådsslutsatser om de viktigaste lärdomarna från efterhandsutvärderingen av EU:s åttonde ramprogram för forskning och innovation, Horisont 2020, vilken publicerades av kommissionen i slutet av januari. I slutsatserna framhålls bland annat betydelsen av programmets excellenssatsningar som både stärker EU:s

vetenskapliga och tekniska bas och är avgörande för unionens politiska prioriteringar. Skr. 2024/25:115

Överläggning med utbildningsutskottet ägde rum i maj. Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj.

45.4 Kunskapsutnyttjande

Medlemsstaterna godkände den 23 maj rådsslutsatser om stärkt kunskapsutnyttjande som ett redskap för hållbar återindustrialisering och öppen strategisk autonomi i Europa. I slutsatserna framhålls att EU står inför utmaningar när det gäller att omsätta forsknings- och innovationsresultat till samhällelig användning och ekonomiskt värde och i synnerhet att behålla det senare. Slutsatserna fokuserar på vikten av att stärka kapaciteten för kunskapsutnyttjande genom finansieringsverktyg, policyer och ramverk, samt på att minska klyftan och ytterligare understödja samarbetet mellan intermediärer och möjliggörare av innovation.

Överläggning med utbildningsutskottet ägde rum i mars och maj. Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj.

45.5 Forsknings säkerhet

Den 23 maj antogs rådsrekommendationen om stärkt forskningssäkerhet, som en del av paketet om ekonomisk säkerhet. Förslaget syftar till att stödja medlemsstaterna och forskningsutövande organisationer i att hantera risker i forskningssamarbeten, särskilt med länder utanför EU och betonar vikten av kunskapssäkerhet och etik, samtidigt som akademisk frihet och öppen vetenskap upprätthålls.

Överläggning med utbildningsutskottet ägde rum i mars och maj. Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj (se faktapromemoria 2023/24:FPM43).

45.6 Avancerade material

Medlemsstaterna godkände den 29 november rådsslutsatser om kommissionens nya strategi för att stärka Europas forskning, innovation och industriella ledarskap inom avancerade material, vilket beskrivs som avgörande för den gröna och digitala omställningen, samt för europeisk konkurrenskraft, säkerhet och motståndskraft. Slutsatserna betonar också att nästa generation av avancerade material bör anpassas till Europas mål för hållbarhet och en cirkulär ekonomi.

Överläggning med utbildningsutskottet ägde rum i september och november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

45.7 BioEast

Medlemsstaterna godkände den 29 november rådsslutsatser om ett potentiellt EU-omfattande forsknings- och innovationsinitiativ inom bioekonomin som ett led i att nå målen i den europeiska gröna given och för att stärka Europas konkurrenskraft. Slutsatserna lyfter behovet av att främja hållbar utveckling av leveranskedjor och lokal bearbetning av bioresurser i Central- och Östeuropa.

Överläggning med utbildningsutskottet ägde rum i september och november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

45.8 Stärka EU:s konkurrenskraft och ERA

Medlemsstaterna godkände den 29 november rådsslutsatser om att stärka EU:s konkurrenskraft och minska fragmenteringen inom det Europeiska forskningsområdet (ERA) (se faktagrupp 2024/25:FPM8). Slutsatserna framhåller vikten av att skapa en stimulerande och inkluderande forsknings- och innovationsmiljö som attraherar och behåller talanger för att driva ekonomisk tillväxt, öka konkurrenskraften, främja innovation och teknologisk utveckling samt stärka samhällsutvecklingen. Slutsatserna understryker även vikten av att minska innovationsklyftan både gentemot våra globala ekonomiska konkurrenter och inom EU.

Överläggning med utbildningsutskottet ägde rum i november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

46 Rymd

46.1 Stärka Europas konkurrenskraft genom rymden

Medlemsstaterna godkände den 23 maj rådsslutsatser om att stärka Europas konkurrenskraft genom rymden. Slutsatserna noterar att rymd och europeiska rymdprogram stärker europeisk konkurrenskraft, bidrar till att lösa samhälleliga utmaningar liksom till grön och digital omställning. Ett antal utmaningar och åtgärder för att ytterligare stärka europeisk rymdsektors konkurrenskraft anges som bland annat omfattar behov av ett visst högre risktagande hos europeiska rymdaktörer och den finansiella sektorn.

Överläggning med utbildningsutskottet ägde rum i maj. Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj.

46.2 Preliminär utvärdering av Europeiska unionens rymdprogram Skr. 2024/25:115

Medlemsstaterna godkände den 29 november rådsslutsatser om kommissionens halvtidsutvärdering av genomförandet av EU:s rymdprogram och dess rymdprogramsbyrås prestationer. I slutsatserna noteras framgångarna men även några begränsningar för flertalet av de i programmet ingående komponenter. Bland begränsningarna lyfts förseningar av uppskjutning av Galileos nya satelliter som ett återkommande problem för EU:s oberoende tillgång till rymden, varför kommissionen uppmanas att fortsätta prioritera denna komponents operativa förmåga.

Överläggning med utbildningsutskottet ägde rum i september och november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

46.3 Europeiska kompetenser inom rymdsektorn

Medlemsstaterna godkände den 29 november rådsslutsatser om att förstärka europeiska kompetenser inom rymdsektorn. Slutsatserna lyfter fram rymdsektorns betydande bidrag till de ekonomiska, sociala, miljömässiga, teknologiska och säkerhetsmässiga europeiska målen. Vidare betonas vikten av att utveckla ett holistiskt tillvägagångssätt som integrerar kompetensutveckling, regelverk och internationellt samarbete för att upprätthålla Europas konkurrensfördel och oberoende inom rymdteknologier.

Överläggning med utbildningsutskottet ägde rum i september och november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

DEL 8 TRANSPORT, TELEKOM OCH ENERGI

47 Transport

47.1 Horisontella frågor

47.1.1 Transeuropeiska transportnätet TEN-T

Kommissionen presenterade 2021 förslag till reviderad TEN-T-förordning (se faktagpromemoria 2021/22:FPM55).

Trepartsmöten inleddes under det svenska ordförandeskapet 2023 och i december 2023 nåddes en politisk överenskommelse. Den nya förordningen trädde i kraft i juli.

47.1.2 Ändring av direktivet om kombinerad transport

Kommissionen presenterade 2023 ett förslag till direktiv om ändring av direktivet om kombinerad transport och av förordningen om elektronisk godstransportinformation. Förslaget ingår i paketet för grönare transporter (se faktagpromemoria 2023/24:FPM21).

Lägesrapporter lämnades vid rådet i juni och december. Trafikutskottet informerades i juni och november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni och november.

47.1.3 Rättigheter för resenärer vid resor med kombinerade trafikslag och nya tillsynsregler

Kommissionen presenterade i november 2023 ett förslag till ny förordning om rättigheter för resenärer vid resor med kombinerade trafikslag. Syftet med förordningen är att stärka rättigheterna för resenärer vid resor som görs med flera trafikslag, exempelvis tåg och buss. Kommissionen föreslog även nya tillsynsregler i de befintliga EU-förordningarna för buss, tåg, flyg och fartyg. De nya tillsynsreglerna syftar till att stärka efterlevnaden av förordningarna. Rådet antog allmän inriktning för båda förslagen i december.

Civilutskottet informerades i november och samråd i EU-nämnden ägde rum i samma månad.

47.2.1 Omarbetat körkortsdirektiv

Kommissionen presenterade 2023 ett förslag till omarbetning av körkortsdirektivet. Förslaget ingår i det s.k. vägtrafiksäkerhetspaketet (se faktagpromemoria 2022/23:FPM69).

Rådet antog en allmän riktlinje i december 2023. Trepartsmöten inleddes under november 2024.

47.2.2 Direktiv om körkortsåterkallelser

Kommissionen presenterade 2023 ett förslag till den unionsomfattande verkan av vissa kördiskvalifikationer. Förslaget ingår i det s.k. vägtrafiksäkerhetspaketet (se faktagpromemoria 2022/23:FPM70).

En lägesrapport lämnades vid rådet i juni i år. Rådet antog en allmän riktlinje den 5 december. Trafikutskottet informerades i juni och november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni och i november.

47.2.3 Gränsöverskridande informationsutbyte om trafiksäkerhetsrelaterade brott

I vägtrafiksäkerhetspaketet som presenterades 2023 ingår även ett förslag till reviderat direktiv om underlättande av gränsöverskridande informationsutbyte om trafiksäkerhetsrelaterade brott. Förslaget ingår i det s.k. vägtrafiksäkerhetspaketet (se faktagpromemoria 2022/23:FPM68).

Rådet antog en allmän riktlinje i december 2023. En politisk överenskommelse mellan rådet och Europaparlamentet nåddes i mars 2024.

47.2.4 Ny förordning om användning av järnvägsinfrastruktur

I paketet för grönare transporter som presenterades 2023 ingår ett förslag till en ny järnvägskapacitetsförordning. Förslaget omfattar även en upphävning av godskorridorförordningen. Förslaget ingår i paketet för grönare transporter (se faktagpromemoria 2022/23:FPM131).

Rådet antog en allmän riktlinje den 18 juni. Trepartsmöten inleddes i november. Trafikutskottet informerades i juni och samråd med EU-nämnden ägde rum samma månad.

47.2.5 Reviderat mått- och viktdirektiv

Kommissionen presenterade 2023 ett förslag till ett reviderat direktiv om vägfordons mått och vikt. Förslaget ingår i paketet för grönare transporter (se faktagpromemoria 2022/23:FPM130).

En lägesrapport lämnades vid rådet i juni 2024. Trafikutskottet informerades i juni och samråd med EU-nämnden ägde rum samma månad.

47.2.6 Särskilda kör- och vilotidsregler för bussförare

Kommissionen presenterade 2023 ett förslag till ändring av en förordning när det gäller raster och viloperioder för förare som utför tillfälliga persontransporter på väg (se faktagromemoria 2022/23:FPM99).

Rådet antog en allmän riktlinje i december 2023. En politisk överenskommelse mellan rådet och Europaparlamentet nåddes i januari 2024 och rättsakten antogs i april.

47.3 Sjöfart

47.3.1 Europeiska sjösäkerhetsbyrån

Kommissionen presenterade 2023 ett förslag till förordning om Europeiska sjösäkerhetsbyrån (se faktagromemoria 2022/23:FPM104).

Rådet antog en allmän riktlinje den 18 juni 2024. Trepartsmöten inleddes i november. Trafikutskottet informerades i juni och samråd med EU-nämnden ägde rum samma månad.

47.3.2 Harmoniserade flodinformationstjänster på inre vattenvägar

Kommissionen presenterade i januari ett förslag om ändring av direktivet om harmoniserade flodinformationstjänster på inre vattenvägar (se faktagromemoria 2023/24:FPM42). Förslaget syftar till att bidra till ökad effektivitet och tillförlitlighet i inlandsjöfarten.

Rådet antog en allmän riktlinje den 18 juni. Trafikutskottet informerades i juni och samråd med EU-nämnden ägde rum samma månad.

47.3.3 Hamnstatskontrolldirektivet

Förslaget till reviderat direktiv om hamnstatskontroll presenterades av kommissionen 2023 som en del av ett s.k. sjöfartspaket (se faktagromemoria 2022/23:FPM102).

Rådet antog en allmän riktlinje i december 2023. En politisk överenskommelse mellan rådet och Europaparlamentet nåddes i februari 2024 och rättsakten antogs i november.

47.3.4 Direktiv om fullgörande av flaggstatsförpliktelser

Förslaget till reviderat direktiv om fullgörande av flaggstatsförpliktelser presenterades av kommissionen 2023 som en del av ett s.k. sjöfartspaket (se faktagromemoria 2022/23:FPM102).

Rådet antog en allmän riktlinje i december 2023. En politisk överenskommelse mellan rådet och Europaparlamentet nåddes i februari 2024 och rättsakten antogs i november. Skr. 2024/25:115

47.3.5 Grundläggande principer för utredning av olyckor i sjötransportsektorn

Förslaget till reviderat direktiv om grundläggande principer för utredning av olyckor i sjötransportsektorn presenterades av kommissionen 2023 som en del av ett s.k. sjöfartspaket (se faktagromemoria 2022/23:FPM102).

Rådet antog en allmän riktlinje i december 2023. En politisk överenskommelse mellan rådet och Europaparlamentet nåddes i februari 2024 och rättsakten antogs i november.

47.3.6 Föroreningar orsakade av fartyg och om införande av sanktioner

Förslag till ändring av direktivet om föroreningar från fartyg presenterades av kommissionen 2023 som en del av ett s.k. sjöfartspaket (se faktagromemoria 2022/23:FPM103).

Rådet antog en allmän riktlinje i december 2023. En politisk överenskommelse mellan rådet och Europaparlamentet nåddes i februari 2024 och rättsakten antogs i november.

47.4 Luftfart

47.4.1 Det gemensamma europeiska luftrummet

Kommissionen presenterade 2020 ett reviderat förslag till lagstiftning om det europeiska gemensamma luftrummet (se faktagromemoria 2020/21:FPM17).

En överenskommelse mellan rådet och Europaparlamentet kunde efter treparts möten ingås i mars 2024.

47.4.2 Översyn av flygpassagerares rättigheter

År 2013 lämnade kommissionen förslag till ändringar i EU:s flygpassagerarförordningar (se faktagromemoria 2012/13:FPM91). Förhandlingarna i rådet avbröts 2015 men återupptogs under 2020, men fick dock avbrytas igen på grund av covid-19-utbrottet. Förhandlingarna har stått still sedan dess. På TTE-rådet i december hölls en riktlinjedebatt för att sondera intresset bland medlemsstaterna att återuppta förhandlingarna. Samtliga medlemsstater välkomnade att förhandlingarna återstartar.

Civilutskottet informerades i november och samråd i EU-nämnden ägde rum i samma månad.

47.5.1 Internationell havsförvaltning

En lista över frivilliga åtaganden presenterades av EU på Our Ocean Conference i Grekland den 15–17 april 2024. Listan godkändes vid rådet för allmänna frågor den 19 februari.

48 Politiken för informationssamhället

48.1 Digitalisering

48.1.1 Förordning om harmoniserade regler för artificiell intelligens

Kommissionen presenterade ett förslag till en förordning om harmoniserade regler för artificiell intelligens (AI) i april 2021 (se faktapromemoria 2020/21:FPM109). Europaparlamentet röstade igenom slutligt förslag i april. Rådet godkände antagandet av förordningen den 21 maj. Förordningen trädde i kraft 1 augusti 2024.

Överläggning med trafikutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i maj.

48.1.2 Förordning om digital identitet

Kommissionen presenterade ett förslag till förordning om digital identitet i juni 2021 (se faktapromemoria 2020/21:FPM118). Europaparlamentet röstade igenom slutligt förslag den 26 februari 2024. Ministerrådet godkände antagandet av förordningen den 26 mars 2024. Förordningen trädde i kraft i maj 2024.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i mars.

49 Informations- och cybersäkerhet

49.1 Cyberresiliensförordningen

Kommissionen presenterade ett förslag till förordning om övergripande cybersäkerhetskrav för produkter med digitala element och om ändring av förordningarna (EU) nr 168/2013 och (EU) 2019/1020 och direktiv (EU) 2020/1928 (Cyberresiliensförordningen) i september 2022.

Syftet med förordningen är att skapa förutsättningar för utveckling av säkra produkter med digitala element inom EU och att tillverkare ska ta större ansvar för produkters cybersäkerhet genom deras livscykel, samt att konsumenterna ska få tillräcklig information om cybersäkerheten för de produkter med digitala element som de köper och använder.

En preliminär politisk överenskommelse nåddes vid trepartsmöte i november 2023 och förordningen antogs formellt i oktober 2024. Förordningen trädde i kraft den 10 december 2024 och ska tillämpas fr.o.m. 11 december 2027. Artikel 14 ska dock tillämpas från och med den 11 september 2026 och kapitel IV (artiklarna 35–51) ska tillämpas från och med den 11 juni 2026.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i oktober.

49.2 Förordningen om gigabitinфраstruktur

I februari 2023 presenterade kommissionen ett förslag till förordning om gigabitinфраstruktur (se faktagromemoria 2022/23:FPM64). Syftet med förordningen är att bidra till en kostnadseffektiv och snabb utbyggnad av nät med mycket hög kapacitet som är nödvändig för att möta EU:s ökade uppkopplingsbehov. Europaparlamentet röstade igenom slutligt förslag den 23 april 2024. Rådet godkände antagandet av förordningen den 29 april 2024. Förordningen trädde i kraft 11 maj 2024.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i april.

49.3 Vitbok om Europas framtida digitala infrastruktur

Kommissionen presenterade den 21 februari en vitbok om hur Europas behov av digital infrastruktur ska bemästras (se faktagromemoria 2023/24:FPM49). Förhandlingar om rådsslutsatser om vitboken inleddes i september och slutsatserna antogs vid möte i rådet (telekommunikation) i december.

Informationstillfälle i trafikutskottet ägde rum i maj.

50 Energi

50.1 Rådsslutsatser om främjande av hållbar elnätinfrastruktur

Ordförandeskapet presenterade förslag till rådsslutsatser om främjande av hållbar elnätinfrastruktur i april.

Elnätsfrågor har blivit alltmer aktuella under innevarande kommissionsmandat genom den gröna given och nya regelverk såsom revideringen av direktivet om förnybar energi, tillsammans med det ökade

Skr. 2024/25:115 fokuset på konkurrenskraft. Kommissionen lade fram en åtgärdsplan för energinät i november 2023. Rådsslutsatserna antogs den 30 maj 2024.
Information till näringsutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i maj.

50.2 Direktivet om byggnaders energiprestanda

Förslaget till omarbetning av direktivet om byggnaders energiprestanda (EPBD) presenterades av kommissionen den 15 december 2021.

Det omarbetade direktivet antogs den 12 april 2024.

50.3 Rådsslutsatser om främjande av geotermisk energi

I september presenterade ordförandeskapet ett förslag till rådsslutsatser om främjandet av geotermisk energi. Syftet är att främja geotermisk energi som en förnybar energiteknik för värme-, kyla- och elproduktion och minska EU:s energiberoende samt import av fossila bränslen. Rådsslutsatserna antogs den 16 december.

Information till näringsutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

50.4 Rådsrekommendation om samordnade åtgärder för att minska efterfrågan på gas

Rådet beslutade den 4 mars om en rekommendation om att alla medlemsländer ska minska sin gasanvändning med 15 procent, efter att den tidigare rådsförordningen med samma syfte upphört att gälla.

Näringsutskottet informerades i februari. Samråd med EU-nämnden ägde rum i mars.

51 Den gemensamma jordbrukspolitiken

Den senaste reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken (GJP) började gälla från och med 2023, medan nästa reformförslag väntas presenteras 2025. Till följd av omfattande protester från lantbrukare runt om i EU presenterade kommissionen ett förslag om förenkling av GJP som beslutades genom snabbprocedur. Förenklingen genomförs under 2024 och 2025. Under året har även en strategisk dialog om EU:s jordbruk i framtiden förts mellan sektorns aktörer och intresseorganisationer.

Resultatet presenterades i september i form av en rapport och blir ett viktigt inspel till den vision för jordbruk och livsmedel som kommissionen planerar att ta fram. Visionen får i sin tur inverkan på kommande lagförslag, såsom nästa GJP-reform. Medlemsstaterna har inte varit direkt inkluderade i den strategiska dialogen, men under året har ordförandeskapsslutsatser tagits fram om framtiden för jordbruket i EU och rådsslutsatser antagits om GJP efter 2027. Sverige har i båda fallen ställt sig bakom slutsatserna.

52 Den gemensamma fiskeripolitiken

52.1 Protokoll med tullkvoter för fiskeriprodukter knutna till EES-avtalets finansiella mekanismer

Efter att EES-avtalets finansiella mekanismer för perioden 2014–2021 löpte ut, gav rådet under 2021 kommissionen mandat att inleda förhandlingar med Island, Liechtenstein och Norge om deras framtida finansiella bidrag. Parallellt förhandlades även två tilläggsprotokoll med Norge respektive Island med tullkvoter för import av fisk till EU. Löptiden för överenskommelsen är sju år. Tilläggsprotokollet med Norge innehåller bland annat tullkvoter för sillråvara, som har ökat kraftigt i volym jämfört med det tidigare avtalet.

2023 nåddes en överenskommelse mellan kommissionen och Eftaländerna, som under våren 2024 diskuterades på rådsarbetsgruppsnivå. Överenskommelsen godkändes slutligen av rådet i juni. Tullkvoterna för fiskeprodukter i tilläggsprotokollen med Norge och Island träder i kraft den 1 januari 2025.

Sverige har tillsammans med flera andra medlemsstater gjort ett gemensamt uttalande som betonar kopplingen mellan frågor om förvaltning av fiskbestånd och handel med fiskprodukter, och uppmanar Norge att återgå till ett konstruktivt samarbete i fiskekonsultationerna.

52.2 Vissa åtgärder i syfte att bevara fiskbestånd i fråga om länder som tillåter ohållbart fiske

I september presenterade kommissionen ett förslag om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1026/2012 om vissa åtgärder i syfte att bevara fiskbestånd i fråga om länder som tillåter ohållbart fiske. Ändringen syftar till att klargöra kravet på samarbete inom ramen för FN:s havsrättskonvention och FN:s avtal om fiskbestånd. Ett land kan anses tillåta ohållbart fiske om det inte genomför nödvändiga åtgärder, vilket omfattar kontrollåtgärder, samt stärka förfarandena före och efter antagandet av åtgärder mot länder som tillåter ohållbart fiske (se faktagromemoria 2024/25:FPM3).

52.3 Fiskemöjligheter i Östersjön 2025

Kommissionen presenterade i augusti ett förslag till förordning om reglering av fiskemöjligheter under 2025 för torsk, lax, sill, skarpsill och rödspätta i Östersjön och vissa fiskemöjligheter utanför Östersjön (se faktagromemoria 2024/25:FPM2).

En politisk överenskommelse om förslaget nåddes vid jordbruks- och fiskerådet i oktober. Den slutliga överenskommelsen innebär ett fortsatt förbud mot riktat fiske av torsk i hela Östersjön, lax söder om Bottenviken och sill i västra Östersjön och att endast begränsade bifångster av torsk, lax och sill tillåts under 2025 i dessa områden.

Överenskommelsen medförde att fiskemöjligheterna för sill/strömming i Centrala Östersjön och Bottniska viken fastslogs på den lägsta nivån i MSY-intervallet (Maximalt hållbart uttag) för båda bestånden. Överenskommelsen har även tagit hänsyn till svenskt kustnära fiske och fritidsfiske genom att tillåta vissa begränsade undantag som minskar några av de negativa effekter som annars skulle blivit resultatet. Förbud mot trålning införs till skydd av skarpsillens lekperiod i centrala Östersjön. Detta utgör en ytterligare korrigerande åtgärd som är funktionellt knuten till fiskemöjligheterna.

Överläggning med miljö- och jordbruksutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i oktober.

52.4 Fiskemöjligheter för Västerhavet 2025

Kommissionen presenterade i oktober ett förslag till fiskemöjligheter för 2025 i Nordostatlanten och för 2025–2026 för vissa arter (se faktagromemoria 2024/25:FPM10). En politisk överenskommelse om förslaget nåddes vid jordbruks- och fiskerådet i december. Den slutliga överenskommelsen innebär bland annat att nuvarande stängningsperioder och förbud mot fritidsfiske för ål kvarstår för Östersjön och för Atlanten, och att Östersjöländerna har möjlighet att samordna sina respektive perioder för att främja ålens vandring ut ur Östersjön. För det fall Östersjöländerna inte kan enas ska stängningsperioden fortsatt infalla mellan den 15 september till och med den 15 mars 2026. Beslutet har

föregåtts av förhandlingar med andra kuststater, såsom Norge och Storbritannien, samt med regionala fiskeorganisationer. Resultat från dessa förhandlingar ingår i den beslutade förordningen, som omfattar alla EU:s fiskemöjligheter utom för områdena Östersjön, Svarta havet och vissa arter i Medelhavet.

Förhandlingsresultatet innebär att fiskemöjligheterna fastställs i enlighet med målet om maximal hållbar avkastning (MSY) i den gemensamma fiskeripolitiken med undantag för de bestånd för vilka den vetenskapliga rådgivningen innebär att inget uttag bör ske. För dessa arter innebär beslutet förbud mot riktat fiske och begränsade kvoter som ska täcka oundvikliga bifångster. För ett antal arter, såsom havskräfta, vitling och rödspätta fastställs fångstbegränsningar under MSY-nivån för att underlätta återhämtningen av torskbestånden. Liksom tidigare år görs också kvotavdrag för undantag från landningsskyldigheten. Beslutet rör cirka 250 fiskekvoter, varav Sverige har andel av cirka 50 i Nordsjön, Skagerrak och Kattegatt.

Överläggning med miljö- och jordbruksutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

53 Livsmedel, djur och växter

53.1 Översyn av EU:s djurskyddslagstiftning

I Från jord till bord-strategin aviserade kommissionen en översyn av EU:s djurskyddslagstiftning. Det förslag till förordningar om skydd av djur under transport liksom förslag om hundars och katters välfärd och spårbarhet som presenterades hösten 2023 har förhandlats på teknisk nivå under 2024.

Rådet har antagit sitt förhandlingsmandat avseende förordningen om hundar och katter inför förhandlingar med Europaparlamentet.

Europaparlamentet har ännu inte behandlat förslaget.

53.2 Frukostdirektivet om bland annat honung, sylt och fruktjuice

Vid ett trepartsmöte i januari nåddes en överenskommelse mellan de tre institutionerna gällande förslaget till ändring av fyra av de s.k. frukostdirektiven om bland annat honung, fruktjuice, sylt och marmelad (se faktapromemoria 2022/23:FPM88).

I april antogs de reviderade frukostdirektiven.

53.3 Växtförökningsmaterial och skogsodlingsmaterial

Kommissionen presenterade 2023 ett förslag till ny förordning om växtförökningsmaterial och ett förslag till ny förordning om skogsodlingsmaterial (se faktrapromemoria 2022/23:FPM122 respektive 123).

Överläggning ägde rum i miljö- och jordbruksutskottet i juni och december. Förslagen har behandlats i rådet under 2024, med lägesrapport i juni och december.

53.4 Växter som tagits fram med vissa nya genomiska tekniker

Kommissionen presenterade 2023 ett förslag till ny förordning om växter som tagits fram med vissa nya genomiska tekniker (se faktrapromemoria 2022/23:FPM121).

Överläggning med miljö- och jordbruksutskotten ägde rum i och december. Samråd med EU-nämnden ägde rum december.

54 Skogsbruk

54.1 Övervakningsram för resilienta europeiska skogar

I november 2023 presenterade kommissionen ett förslag till förordning om en övervakningsram för skog (se faktrapromemoria 2023/24:FPM27).

Överläggning ägde rum i miljö- och jordbruksutskottet i januari och juni. EU-nämnden informerades i januari och juni. Förslaget har behandlats i rådet under 2024, med lägesrapport i juni. Sverige ingick bland initiativtagarna till en övrig fråga om förslaget vid jordbruks- och fiskerådsmötet i september.

54.2 Ändring av rådsbeslut för den ständiga skogsbrukskommittén

I november 2023 presenterade kommissionen ett förslag till ändring av rådsbeslut om ständiga skogsbrukskommittén (se faktrapromemoria 2023/24:FPM26).

Rådet antog allmän riktlinje den 24 juni 2024.

Överläggning ägde rum i miljö- och jordbruksutskottet i januari och juni. Samråd med EU-nämnden ägde rum i januari och juni.

54.3 Ändring av avskogningsförordningen vad gäller bestämmelser om tillämpningsdatum

Skr. 2024/25:115

Förordningen om ändring av förordning (EU) nr 2023/1115 vad gäller bestämmelser om tillämpningsdatum antogs i maj 2023 och började tillämpas 30 december. Kommissionen presenterade i oktober ett förslag om ändring av förordningen vad gäller bestämmelserna om den första tillämpningsdagen. Förslaget ändrar inte innehållet i avskogningsförordningen i sak utan senarelägger endast datum för när förordningen ska tillämpas med 12 månader. Förordningsändringen antogs den 18 december och som del i trepartsmötets överenskommelse gjorde kommissionen ett förpliktande uttalande om att i vägledning och skriftliga frågesvar arbeta vidare för att minimera administrativa bördor och byråkrati.

Sverige lämnade ett uttalande den 18 december, se bilaga 3.

55 Horisontella frågor

55.1 Direktiv om industriutsläpp

Miljörådet antog i mars 2023 en allmän riktlinje för förslaget till revidering av industriutsläppsdirektivet (IED).

Under mars och april 2024 antog rådet och Europaparlamentet ändringsdirektivet.

56 Klimat och luft

56.1 Rådsslutsatser inför COP29 – Genomförande av Parisavtalet

Miljörådet antog den 14 oktober rådsslutsatser inför klimatkonventionens partsmöten (COP). Rådsslutsatserna fastställer EU:s förhandlingsmandat och används även för att kommunicera EU:s övergripande budskap, prioriteringar och målsättningar till omvärlden.

Den 29:e partskonferensen (COP 29) inom klimatkonventionen (UNFCCC), det sjätte partsmötet för Parisavtalet och det 19:e partsmötet inom Kyotoprotokollet ägde rum i Baku, Azerbajdzjan i november. Den centrala förhandlingsfrågan på COP29 var det nya gemensamma och kvantifierade klimatfinansieringsmålet NCQG.

COP-ordförandeskapet lade också stor vikt vid att kunna slutföra förhandlingarna om regelverket om handeln med utsläppsrätter inom ramen för Parisavtalets artikel 6. EU lade stor vikt vid att göra framsteg i arbetet med utsläppsminskningar, inte minst i de nya nationella klimatplaner som alla länder ska presentera inför COP30.

Överläggning med miljö- och jordbruksutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i oktober.

56.2 Förordning om F-gaser

Den 29 januari fattade rådet beslut om en reviderad F-gasförordning (se faktapromemoria 2021/22:FPM87). Förordningen antogs av Europaparlamentet och rådet den 7 februari och trädde i kraft den 11 mars. Den reviderade F-gasförordningen innebär bland annat skarpare krav för den vanligaste typen av F-gas, fluorkolväten. Mängden fluorkolväten som får släppas ut på EU:s marknad ska enligt förordningen fasas ned snabbare

för att nå en total utfasning till 2050. Förordningen behandlades som ett paket tillsammans med förordningen om ozonnedbrytande ämnen (se avsnitt 56.3). Skr. 2024/25:115

56.3 Förordning om ozonnedbrytande ämnen

Rådet fattade beslut om en reviderad förordning om ozonnedbrytande ämnen (se faktapromemoria 2021/22:FPM86) den 23 januari. Förordningen antogs av Europaparlamentet och rådet den 7 februari och trädde i kraft den 11 mars. En av de viktigare delarna i förordningen är införande av återvinning av ozonnedbrytande ämnen från vissa typer av skumplast, då hantering av skumplast är en huvudsaklig källa till utsläpp av ozonnedbrytande ämnen inom EU.

56.4 EU:s klimatmål för 2040

Den 6 februari publicerade kommissionen ett meddelande om ett europeiskt klimatmål för 2040 (se faktapromemoria 2023/2024:FPM48). Kommissionen har utifrån en konsekvensanalys rekommenderat ett mål om 90 procent nettominskning av utsläppen till 2040 jämfört med 1990. Meddelandet innehåller inga konkreta detaljer om kommande klimatramverk som ska genomföra 2040-målet. Kommissionen väntas under 2025 lägga fram ett nytt 2040-mål genom förslag till ändring av den europeiska klimatlagen i linje med rekommendationen från februari. Parallellt väntas kommissionen lägga fram ett förslag till ny nationellt fastställt bidrag (NDC) under Parisavtalet baserat på målnivån för 2040.

Information till miljö- och jordbruksutskottet samt samråd med EU-nämnden ägde rum i juni och december.

56.5 Certifieringsramverk för upptag och infångning av koldioxid

Trepartsmöten om ett förslag om certifieringsramverk för upptag och infångning av koldioxid inleddes i november 2023 och avslutades den 19 februari 2024. Förordningen antogs den 19 november 2024.

Certifieringsramverket omfattar upptag och inlagring av koldioxid genom s.k. carbon farming, lagring av kol i produkter och permanent lagring genom tekniska åtgärder. Målen med certifieringsramverket är att uppmuntra till samt att säkerställa hög kvalitet på åtgärderna för upptag och infångning av koldioxid inom EU, undvika fusk och s.k. grönmålning och på så sätt åstadkomma negativa utsläpp i storleksordningen hundratals miljoner ton koldioxid varje år för att kunna nå målet om klimatneutralitet till 2050 (se faktapromemoria 2022/23: FPM40).

56.6 Direktiv om luftkvalitet

En preliminär överenskommelse om förslaget till reviderat luftkvalitetsdirektiv nåddes den 20 februari. Överenskommelsen innehåller bland annat en skärpning av kravnivåerna till 2030 för flera ämnen, en mekanism där medlemsländer kan få förlängt genomförandedatum för att nå gränsvärden givet att vissa villkor möts, samt en ny bestämmelse om skadestånd.

Den slutliga överenskommelsen antogs den 8 mars. Den 17 september antog Europaparlamentet sin ståndpunkt och direktivet antogs den 14 oktober.

56.7 Koldioxidkrav för tunga fordon

I maj antog Europaparlamentet och rådet den ändrade förordningen om koldioxidkrav för nytillverkade tunga vägfordon (se faktapromemoria 2022/23:FPM58).

56.8 Meddelande om klimatrisker

Den 12 mars publicerade kommissionen ett meddelande om klimatrisker (2023/24:FPM51). Meddelandet är ett svar på den första europeiska klimat- och sårbarhetsanalysen, (EUCRA) som gjorts på EU-nivå. Meddelandet betonar att både EU och medlemsstaterna måste bli bättre på att förbereda sig för och hantera de klimatrisker som förväntas förvärras med anledning av klimatförändringarna. Kommissionen uppmanar också medlemsstaterna att genomföra de åtaganden som redan finns inom anpassningsområdet. Kommissionen har i det kommande arbetet ett särskilt fokus på de tematiska områdena ekosystem, hälsa, vatten, livsmedel, infrastruktur och byggnader samt ekonomi.

Information till miljö- och jordbruksutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i juni.

57 Cirkulär ekonomi och kemikalier

57.1 Direktiv om avfall

Kommissionen presenterade förslag till en riktad revidering av avfallsdirektivet (COM(2023) 420) den 5 juli 2023. Förslaget är avgränsat till textil- och livsmedelsavfall och syftar till att minska påverkan på miljö och klimat för dessa avfallsslag. Förslaget är en del av genomförandet av kommissionens gröna giv och bygger på kommissionens handlingsplan för en cirkulär ekonomi. En allmän riktlinje antogs i juni. Trepartsmöten inleddes under hösten.

Överläggning med miljö- och jordbruksutskottet ägde rum i maj.

57.2 Förpackningar och förpackningsavfall

Skr. 2024/25:115

Kommissionen presenterade i november 2022 ett förslag om uppdaterade bestämmelser för förpackningar och förpackningsavfall (se faktagromemoria 2022/23:FPM43).

Trepartsmöten avslutades i mars 2024 och det slutgiltiga förslaget innebär bland annat stärkt materialåtervinning med krav på materialåtervinningsbarhet och återvunnet innehåll, obligatoriska pantsystem, avfallsminskningsmål, begränsningar av vissa engångsförpackningar i plast, kemikaliekraV och introduktion av återanvändningsmål inom vissa sektorer.

Överläggning med miljö- och jordbruksutskottet ägde rum i februari.

Förordningen om förpackningar och förpackningsavfall antogs slutligt den 16 december.

57.3 Uttjänta fordon och typgodkännande

Kommissionen presenterade förslag till en ny förordning om uttjänta fordon och typgodkännande (ELV) (COM(2023) 451) den 13 juli 2023. I förhandlingarna under året togs kompromisstexter fram om bland annat ett undantag för det rörliga kulturarvet. En riktlinjedebatt ägde rum på miljörådet den 17 december 2024.

Information och överläggning i miljö- och jordbruksutskottet samt samråd med EU-nämnden ägde rum i juni och december.

57.4 Förhindra spill av plastpellets

Kommissionen presenterade ett förslag till förordning om att förhindra spill av plastpellets för att minska utsläpp av mikroplast den 16 oktober 2023 (se faktagromemoria 2023/24:FPM17). Förslaget syftar till att minska oavsiktliga utsläpp av mikroplast vid hantering och transport av pellets. En allmän riktlinje antogs på miljörådet den 17 december 2024.

Miljö- och jordbruksutskottet informerades i mars och december. Samråd med EU-nämnden ägde rum i mars och december.

57.5 Hållbar användning av växtskyddsmedel

Kommissionen presenterade ett förslag till ny förordning om hållbar användning av växtskyddsmedel den 22 juni 2022. Efter svåra förhandlingar på rådsarbetsgruppsnivå återkallade kommissionen förslaget den 6 maj 2024 (EUT, C/2024/3117).

57.6 Direktiv om gröna påståenden

Kommissionen presenterade den 22 mars 2023 förslag till direktiv om gröna påståenden. Förslaget kompletterar direktivförslaget om mer

konsumentmakt i den gröna omställningen genom bättre skydd mot otillbörliga affärsmetoder och bättre information, genom att fastställa kriterier för uttryckliga miljöpåståenden om produkter och företag, och miljömärkningar av produkter, som riktar sig till konsumenter. Enligt förslaget måste dessa kriterier vara uppfyllda för att en aktör ska få sätta en produkt på EU:s inre marknad.

Europaparlamentet antog sin ståndpunkt den 12 mars 2024. Rådet nådde en allmän riktlinje den 17 juni.

Information till miljö- och jordbruksutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i juni.

57.7 Rättsakterna Ett ämne, en bedömning

Kommissionen presenterade den 7 december 2023 tre lagstiftningsförslag i ett paket kallat Ett ämne, en bedömning (One substance, one assessment, OSOA). De tre förslagen består av:

1. förslag till förordning om data om kemikalier samt en gemensam dataplattform,
2. förslag till omnibusförordning för att uppdatera fyra förordningar om livsmedelslagstiftning, medicintekniska produkter, långlivade organiska föreningar respektive Europeiska miljöbyråns (EEA) uppdrag och
3. förslag till ändring av RoHS-direktivet, vilken ersätter och begränsar farliga kemiska ämnen i elektrisk och elektronisk utrustning.

Förslagen är en del av EU:s gröna giv och en del i genomförandet av EU:s kemikaliestrategi för hållbarhet. Det övergripande syftet med OSOA är att förbättra samstämmigheten samt öka effektiviteten och transparensen i riskbedömningar för kemiska ämnen.

I juni antog rådet en allmän riktlinje.

58 Naturresurser och biologisk mångfald

58.1 Antagande av reviderat avloppsvattendirektiv

Kommissionen presenterade den 26 oktober 2022 förslag till reviderat direktiv om avlopp från tätbebyggelse med syfte att öka direktivets förenlighet med de strategier om nollutsläpp, klimat, energi och cirkulär ekonomi som ingår i den gröna given. Förslaget innebär att direktivets syfte, utöver skydd för miljön, utökas till att även innefatta skydd av människors hälsa. Därtill ingår i förslaget bland annat minskning av utsläpp av växthusgaser, rening av läkemedelsrester och andra mikroföreningar och en förbättrad styrning och transparens av sektorn. Rådet godkände överenskommelsen från trepartsmötet den 5 november.

58.2 Förordning om restaurering av natur

Skr. 2024/25:115

Vid miljörådet den 17 juni antogs förordningen om restaurering av natur efter avslutade trepartsmöten (se faktapromemoria 2021/22:FPM114). Sverige valde att rösta nej vid omröstningen i miljörådet (se vidare i bilaga 3).

Samråd med EU-nämnden ägde rum i mars och i juni.

59 Utbildning

59.1 Europa på väg – möjligheter till mobilitet i utbildningssyfte för alla

Den 13 maj antogs rådsrekommendationen Europa på väg – möjligheter till mobilitet i utbildningssyfte för alla. Syftet med rådsrekommendationen är att göra studier och praktik utomlands lättillgängliga för alla. Studier och praktik ska också ses som en viktig del i ett livslångt lärande. Genom att avlägsna de hinder som finns för mobilitet och förenkla mobilitet mellan olika länder är visionen att så många som möjligt ska kunna delta i studier och praktik utomlands. Medlemsstaterna uppmanas också att arbeta för ökad inkludering i fråga om mobilitet inom utbildnings-, ungdoms- och idrottsområdena genom att göra mobilitet på dessa områden mer lättillgänglig för personer med färre möjligheter.

Överläggning med utbildningsutskottet ägde rum i mars och maj. Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj.

59.2 Främjande av evidensinformerad politik och praktik inom utbildning

Medlemsstaterna godkände den 13 maj rådsslutsatser om främjande av evidensinformerad politik och praktik inom utbildning för att förverkliga det europeiska utbildningsområdet. På förskolans och skolans område behöver det tydliggöras att verksamhetens praktik inte alltid enbart kan grundas på forskningsresultat. Ibland saknas aktuell forskning och i andra fall kan det handla om att befintlig forskning om utbildning behöver beakta kunskap från skol- och undervisningspraktik eller teknisk expertis och beprövad erfarenhet från utbildningsområdet i stort.

Överläggning med utbildningsutskottet ägde rum i mars och maj. Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj.

59.3 Attraktiva och hållbara karriärer inom högre utbildning

Den 25 november antogs rådsrekommendationen om attraktiva och hållbara karriärer inom högre utbildning. I rekommendationen uppmanas medlemsstaterna att bland annat främja, uppmärksamma och värdesätta olika akademiska roller och effektiv undervisning. Medlemsstaterna uppmanas också att verka för attraktiva, inkluderande och

konkurrenskraftiga arbetsförhållanden där akademisk och stödjande personal värderas, uppmuntras och stöds. Skr. 2024/25:115

Överläggning med utbildningsutskottet ägde rum i maj och november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

59.4 Strategiska partnerskap på utbildningsområdet

Medlemsstaterna godkände den 25 november rådsslutsatser om strategiska partnerskap på utbildningsområdet. I slutsatserna uppmanas medlemsstaterna att främja strategiska partnerskap. Ett strategiskt partnerskap ska förstås som samarbete mellan olika aktörer och kan inkludera såväl utbildningsinstitutioner och myndigheter som olika intressenter, till exempel arbetsmarknadens parter, näringslivsorganisationer och lokala och regionala ekonomiska och sociala aktörer. Medlemsstaterna uppmanas även att bland annat förbättra övergångsmöjligheterna mellan olika typer av utbildning, särskilt mellan yrkesutbildning, högre utbildning och vuxenutbildning samt att främja erkännande och validering och att stärka vägledningstjänster.

Överläggning med utbildningsutskottet ägde rum i september och november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

60 Ungdom

60.1 En mer sammanhållen barn-, barnrätts- och ungdomspolitik

Rådet godkände den 13 maj slutsatser om de europeiska och internationella politiska dagordningarna om barn, ungdomar och barns rättigheter. Slutsatserna handlar om hur en mer sammanhållen barn-, barnrätts- och ungdomspolitik kan främjas med syftet att finna synergier och möjliga samarbetsområden mellan politikområdena. Särskilt fokus ges frågan om hur ett barnrätts- och ungdomsperspektiv kan integreras i alla relevanta politikområden.

Överläggning med kulturutskottet ägde rum i februari och utskottet informerades i april. Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj.

61 Kultur

61.1 Förordning om en europeisk mediefrihetsakt

Förordningen om att fastställa en rättslig ram för medietjänster på den inre marknaden, europeisk mediefrihetsakt, (se faktagromemoria

61.2 Rådsslutsatser om stöd till influerare som skapare av innehåll on-line

Rådet antog den 14 maj slutsatser om stöd till influerare som skapare av innehåll on-line. I slutsatserna inbjuds bland annat medlemsstaterna och kommissionen att stärka dialogen med gruppen influerare, utveckla lämpliga policyinstrument för att bland annat öka influerares kännedom om tillämpliga regler och i övrigt främja ett ansvarsfullt beteende.

Överläggning i kulturutskottet ägde rum i mars. Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj.

61.3 Rådsslutsatser om datadriven publikutveckling för de kulturella och kreativa sektorerna

Rådet antog den 14 maj slutsatser om behovet av att uppmuntra de kulturella och kreativa sektorerna att utveckla sätt och metoder för att bättre förstå publikbeteenden. Det kan ske genom att nyttja datadriven publikanalys och utveckling. Samtidigt lyfts vikten av att respektera upphovsrättsliga regelverk och regelverk om den personliga integriteten när data insamlas och nyttjas för publikutveckling.

Överläggning i kulturutskottet ägde rum i mars. Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj.

61.4 Rådsslutsatser om att förbättra och främja tillgången till kultur

Rådet antog den 26 november slutsatser om att förbättra och främja tillgången till kultur. Slutsatserna understryker behovet av att uppmuntra alla aktörer till att fortsatt utveckla möjligheterna för fler grupper i samhället att få tillgång till kulturella upplevelser både som publik, och som utövare. Ambitionerna gäller förutom personer med funktionsnedsättningar också ungdomar och människor som bor på landsbygden.

Överläggning i kulturutskottet ägde rum i oktober. Samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

62.1   En ny EU-arbetsplan för idrott

Rådet godkände den 14 maj en resolution om en EU-arbetsplan för idrott (1 juli 2024–31 december 2027). Resolutionen anger integritet och värderingar inom idrotten, den socioekonomiska dimensionen och idrottens hållbarhet, samt deltagande i idrott och hälsofrämjande fysisk aktivitet som planens tre övergripande prioriteringar. Inom dessa övergripande prioriteringar ryms bland annat främjande av den europeiska idrottsmodellen och god styrning samt motverkande av matchfixning.

Överläggning med kulturutskottet ägde rum i mars och utskottet informerades i april. Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj.

63 Institutionernas verksamhet

63.1 Kommissionen

Årets första sex månader präglades av arbetet med att genomföra kommissionens arbetsprogram med dess sex huvudpunkter. Liksom föregående år präglades kommissionens arbete av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina och arbete för att stärka den europeiska säkerheten. I takt med att valet till Europaparlamentet närmade sig avtog den lagstiftande verksamheten. Efter valet till Europaparlamentet intog den sittande kommissionen en mer återhållen roll i väntan på att en ny ordförande och ett nytt kommissionärskollegium skulle utses.

Den 18 juli valdes Ursula von der Leyen för andra gången till kommissionens ordförande. I samband med det presenterade hon sina politiska riktlinjer för perioden 2024–2029. Den 4–12 november frågades de nominerade kommissionärskandidaterna ut i Europaparlamentet. Den 27 november godkändes den nya kommissionen av Europaparlamentet och tillträdde formellt den 1 december. Den nya kommissionens arbetsprogram för 2025 presenteras i februari 2025.

63.1.1 Kommissionens arbetsprogram

Kommissionens arbete under året utgick från prioriteringarna och initiativen som presenterades i det årliga arbetsprogrammet som 2024 gick under titeln ”Resultat idag och förberedelser inför framtiden” (se faktapromemoria 2023/24:FPM18).

Arbetsprogrammet tog avstamp i utmaningarna EU står inför, och kommissionens avsikt var att stärka EU-samarbetet. Kommissionen framhöll vikten av att EU fortsatt agerade gemensamt och skyndsamt för att hantera befintliga kriser. Vidare betonade kommissionen vikten av den fortsatta omställning som de pekade ut i början av sin mandatperiod, till exempel klimatomställningen, den digitala omställningen och motståndskraften i ekonomin och demokratin. Arbetsprogrammet lade vikt vid kommissionens starka fokus på förenklade regler för företag och invånare i unionen.

63.1.2 Genomförande av direktiv i svensk rätt

Det ska noteras att kommissionen under 2024 har förbättrat möjligheterna när det gäller tillgången till statistiska uppgifter om överträdelseärenden mot medlemsstaterna. Tidigare redovisade kommissionen officiell statistik med viss eftersläpning. Som en följd av dessa nya möjligheter redovisas nedan uppgifter om överträdelseärenden mot Sverige gällande försenat

genomförande av direktiv under kalenderåren 2023 samt 2024. Detta görs för att ge en mer fullständig redogörelse jämfört med de uppgifter som redovisades i Årsboken om EU 2023.

Skr. 2024/25:115

Försenade direktiv 2023

I fråga om sent genomförande av direktiv inom samtliga politikområden uppgick antalet nya överträdelseärenden mot Sverige under 2023 till 7. Det är en minskning i jämförelse med föregående år, då statistiken visade på 13 nya ärenden om sent genomförande. Det totala antalet öppna överträdelseärenden mot Sverige om sent genomförande av direktiv vid utgången av december 2023 uppgick till 12 vilket är en tydlig minskning jämfört med föregående år (35).

Försenade direktiv 2024

I fråga om sent genomförande av direktiv inom samtliga politikområden uppgick antalet nya överträdelseärenden mot Sverige under 2024 till 5. Det totala antalet öppna överträdelseärenden mot Sverige om sent genomförande av direktiv vid utgången av december 2024 uppgick till 13.

63.1.3 Överträdelseärenden mot Sverige och informella skrivelser från kommissionen

Vid utgången av december 2024 pågick totalt 43 överträdelseärenden mot Sverige. Ärendena rörde främst miljöfrågor samt inrikes och rättsliga frågor. I tillägg till de ovan angivna ärendena om försenat genomförande tillkom under året 9 nya ärenden gällande felaktigt genomförande av direktiv eller annan överträdelse av förordning, fördrag eller beslut. Avseende samtliga överträdelsekategorier beslutade kommissionen under 2024 om 8 motiverade yttranden och 18 formella underrättelser. Totalt 12 ärenden kunde skrivas av.

För Sveriges del var 17 informella ärenden inom ramen för den s.k. EU-piloten öppna vid slutet av 2024, varav 4 nya sådana ärenden inkom under året. De öppna ärendena rörde företrädesvis miljö- och landsbygdsfrågor och finansmarknadsfrågor samt inrikes och rättsliga frågor.

63.2 Europaparlamentet

Året har präglats av valet till Europaparlamentet den 6–9 juni, konstituerandet av det nya Europaparlamentet och processen att utse den nya kommissionen där Europaparlamentet har en central roll (se även avsnitt 63.1).

Det totala valdeltagandet i hela EU blev 50,7 procent vilket är det högsta deltagandet sedan 1994. I Sverige minskade valdeltagandet med nästan två procentenheter till 53,4 procent.

Europeiska folkpartiets grupp (EPP) fortsätter vara den största partigruppen och näst största partigrupp förblir Progressiva förbundet av socialdemokrater (S&D). En ny politisk grupp, Patrioterna för Europa

(Patriots for Europe) – EP:s tredje största grupp – bildades efter valet. Gruppen ersätter den tidigare gruppen Identitet och demokrati (ID).

Det nya Europaparlamentets första konstituerande möte ägde rum den 16–19 juli. Den maltesiska kristdemokraten Roberta Metsola omvaldes till talman.

63.3 Europeiska unionens domstol

Under året begärde nationella domstolar förhandsavgörande från EU-domstolen i 564 fall, varav 14 från svenska domstolar. Under året gav Sverige in 7 skriftliga yttranden i sådana mål. Vidare deltog Sverige i 4 muntliga förhandlingar vid domstolen.

Mål om direkt talan avser mål där talan väcks direkt vid EU-domstolen eller tribunalen. I EU-domstolen är det huvudsakligen fråga om mål som inleds när en institution eller en medlemsstat väckt talan mot en annan medlemsstat eller institution. I sådana mål mot en institution eller annan medlemsstat än Sverige intervenerade Sverige i 5 mål och deltog i 3 muntliga förhandlingar.

Tribunalen handlägger bland annat mål där talan väcks av fysiska eller juridiska personer mot EU-institutionernas beslut. I sådana mål ansökte Sverige under året om intervention i 3 mål och gav in 2 interventionsinlagor. I ett mål där Sverige 2022 väckte en ogiltighetstalan mot kommissionen deltog Sverige i en muntlig förhandling.

Ett avgörande av tribunalen kan i vissa fall överklagas till EU-domstolen. I sådana mål intervenerade Sverige i 1 mål samt gav in 1 interventionsinlaga och 1 svarsskrivelse.

För en närmare beskrivning av EU-domstolens och tribunalens behörighet och av de olika måltypen som normalt handläggs vid dessa instanser se skr. 2015/16:115 s. 231 f. Sedan den 1 oktober 2024 är tribunalen behörig att pröva begäran om förhandsavgöranden på sex särskilda områden.

I bilaga 1 finns en förteckning över mål av svenskt intresse vid domstolen.

63.4 Öppenhet och insyn

Alla mål vid EU-domstolen och tribunalen med anknytning till allmänhetens tillgång till handlingar bevakas.

Sverige har gett in en interventionsinlaga i ett pågående mål vid tribunalen som rör ogiltigförklaring av rådets beslut att neka tillgång till handlingar med hänvisning till skyddet för institutionens beslutsförfarande (T-590/23 Emilio De Capitani mot Europeiska unionens råd).

63.5 EU-rekrytering samt information och kunskapshöjning om EU

Skr. 2024/25:115

63.5.1 EU-rekrytering

Det är strategiskt viktigt att Sverige är väl representerat i EU:s institutioner, byråer och organ. Den svenska närvaron på chefsnivån förbättrades under året. Även antalet svenska praktikanter på EU:s institutioner ökade, medan närvaron av svenska nationella experter minskade något efter flera år av uppgång. Sverige fortsätter att uppleva betydande obalanser när det gäller tjänstemän på icke-chefsnivå. Väntade pensionsavgångar riskerar att förvärra obalanserna ytterligare. En första utvärdering av den nationella handlingsplan som Sverige och kommissionen kom överens om 2023 genomfördes under året, vilken bekräftar denna bild. Det är därför viktigt att nå ut till fler, särskilt unga och högskolestuderande, som är intresserade av att arbeta i EU:s institutioner.

I och med den nya mandatperioden för EU:s institutioner har personalen i kommissionärens och övriga höga företrädares kabinett roterat. Det är positivt att fler svenskar än på mycket länge kommer att ha viktiga roller i de olika kabinetten. Utöver de som arbetar för kommissionär Jessika Roswall finns svenskar i ytterligare fem kommissionärskabinett samt hos Europeiska rådets ordförande och hos Europaparlamentets talman.

Regeringen har under året fortsatt utveckla det egna arbetet med målet att skapa så bra förutsättningar som möjligt för att fler svenskar ska söka en anställning i EU:s institutioner. Universitets- och högskolerådet fick fördubblade resurser från 2,5 miljoner kronor till 5 miljoner kronor för att informera, utbilda och stödja unga svenskar som är intresserade av en anställning i EU. Satsningen på utökade stipendier för högre europapolitiska studier vid College of Europe i Brügge, Warszawa och Tirana, som är en viktig inkörspport till EU-jobb, bar frukt och bidrog till att tio svenskar påbörjade studier där under hösten, vilket kan jämföras med tre svenskar under det föregående läsåret. Stipendiebeloppet höjdes ytterligare inför 2025 för att kunna bibehålla antalet stipendier inför kommande höjningar av studieavgiften. Regeringen har tillsammans med berörda myndigheter och aktörer fortsatt utveckla sitt informations-, nätverks- och påverkansarbete.

63.5.2 Information och kunskapshöjning om EU

Syftet med information och kunskapshöjning om EU är att ge det civila samhället i Sverige bättre förutsättningar att ta del av demokratins beslutsprocesser inklusive beslut som fattas på EU-nivå. Regeringen har därför gett förnyade uppdrag till Universitets- och högskolerådet (UHR) i syfte att utbilda lärare och skolledare.

Regeringen har satsat på att förnya, förbättra och fördjupa samarbetsformerna med det omgivande samhället när det gäller att samverka med externa aktörer i Sverige om EU-frågor. Den förhöjda ambitionsnivån nämnde statsministern i sin senaste EU-deklaration. EU-

arbetsgrupperna är ett komplement till de befintliga samråden och några som har inrättats rör kommissionens förslag om skogsövervakning samt om läkemedelspaketet. Regeringen arrangerade samråd vid flera tillfällen, bland annat om den strategiska agendan och om den europeiska planeringsterminen, där arbetsmarknadens parter hade bjudits in.

Som en del i de kunskapshöjande åtgärderna deltog EU-ministern vid Europa Direkts ungdomskonferens i Södertälje, vid Europaforum i Jönköping och vid en konferens för skolambassadörer för EU i Stockholm. Vidare deltog EU-ministern i en konferens för lärare med diplomutdelning till några av Europaparlamentets EU-ambassadörsskolor.

För ytterligare kunskapshöjning uppmärksammade EU-ministern Europadagen med bland annat ett tal på Kulturhuset i Stockholm åtföljt av paneldiskussioner fokuserat på EU-valet.

63.6 Tolkning

Vid möten i rådet tolkas det till och från samtliga 24 EU-språk. När det gäller tolkning för rådsarbetsgrupper inom det s.k. beställa-betalasystemet beställde Sverige tolkning på samma nivå som innan förberedelserna för det svenska ordförandeskapet i EU:s ministerråd inleddes.

63.7 Regionkommittén

Regionkommittén består av 329 ledamöter och 329 ersättare som är förtroendevalda från lokal och regional nivå i medlemsstaterna. Sverige företräds av tolv ledamöter och tolv ersättare. Mandatperioden är 26 januari 2020–25 januari 2025.

Kommittén har under året haft sex plenarsessioner.

Ett svenskt rapportörskap, yttrande om markövervakning och markresiliens (lagen om markövervakning), har antagits under året. Sverige har haft tre rapportörskap under året. De har behandlat översynen av direktivet om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse, EU:s cybersolidaritetsakt och digitala resiliens samt nämnda lagen om markövervakning.

Vid utgången av året hade Sverige därtill två pågående rapportörskap. Det ena handlar om förslag till förordning om granskning av utländska investeringar i EU. Det andra handlar om lokala och regionala myndigheter som mobiliserar offentliga och privata resurser för en effektiv uppföljning av dialogerna om omställning till en ren energi på fältet.

Mål av svenskt intresse vid EU-domstolen och tribunalen under 2024

Skr. 2024/25:115
Bilaga 1

Nedan följer en förteckning över de direktstämnda mål vid EU-domstolen och tribunalen samt de mål om förhandsavgöranden vid EU-domstolen, i vilka regeringen har deltagit. Förteckningen redovisar de händelser som har ägt rum under 2024.

I kapitel 1 listas de mål som har avgjorts slutligt under året, vilka finns tillgängliga på domstolarnas gemensamma webbplats <https://curia.europa.eu>. På webbplatsen finns också sammanställda övriga domar av särskild betydelse som har meddelats under året (se Press och medier>Pressmeddelanden).

Därefter upptas i kapitel 2 de mål som vid utgången av året fortfarande var pågående. De inlagor som Sverige i dessa mål har givit in till EU-domstolen och tribunalen under året har efter sekretessprövning översänts till EU-nämnden för kännedom.

Målen redovisas inom respektive kapitel i två avsnitt, varav de första (avsnitt 1.1 och 2.1) avser målen i vilka Sverige är eller har varit part, intervenient eller anmodad medlemsstat och de senare (avsnitt 1.2 och 2.2) avser målen om förhandsavgörande.

Överträdelseärenden mot Sverige som gått vidare till EU-domstolen redovisas särskilt i bilaga 2.

1 AVSLUTADE MÅL

1.1 Mål i vilka talan har väckts i EU-domstolen eller tribunalen

C-541/20 – C-555/20 Litauen m.fl. mot parlamentet och rådet (SBEUD2021/117)

EU-domstolen (stora avdelningen) meddelade dom den 4 oktober 2024.

Målen rör talan om ogiltigförklaring av det s.k. mobilitetspaketet (förordning 2020/1054, förordning 2020/1055 och direktiv 2020/1057).

C-822/21 Lettland mot Sverige (SBEUD 2022/088)

EU-domstolen meddelade dom den 30 april 2024.

Målet rör talan om fördragsbrott om Sveriges underlåtenhet att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 14.3 i insättningsgarantidirektivet samt principen om lojalt samarbete.

C-44/22 P kommissionen mot KS m.fl. (SBEUD2023/135)

EU-domstolen (stora avdelningen) meddelade dom den 10 september 2024.

Målet rör överklagande av tribunalens beslut i mål T-771/20 där tribunalen slog fast att den inte har behörighet att pröva en talan om skadestånd från enskilda med anledning av beslutet om upprättande av EU:s rättsstatsupdrag i Kosovo (EULEX Kosovo).

T-112/22 Svenska Bankföreningen och Länsförsäkringar Bank mot kommissionen (SBEUD2022/257)

Tribunalen meddelade dom den 17 april 2024.

Målet rör talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut i ärende om statligt stöd SA.56348 avseende svensk skatt för kreditinstitut.

1.2 Mål om förhandsavgöranden

C-470/21 La Quadrature du Net m.fl. (SBEUD2021/407)

Begäran från Conseil d'État, Frankrike

EU-domstolen (plenum) meddelade dom den 30 april 2024.

Målet gäller bland annat om unionsrätten utgör hinder för en nationell lagstiftning som föreskriver att en myndighet får samla in uppgifter om användarnas ip-adresser i syfte att utreda immaterialrättsintrång, utan att någon förhandskontroll sker av en domstol eller av ett oberoende förvaltningsorgan.

C-548/21 Bezirkshauptmannschaft Landeck (SBEUD2021/571)

Begäran från Landesverwaltungsgericht Tirol, Österrike

EU-domstolen (stora avdelningen) meddelade dom den 4 oktober 2024.

Målet gäller nationell lagstiftnings förenlighet med unionsrättens dataskyddsbestämmelser när det gäller brottsbekämpande myndigheters tillgång till uppgifter i beslagtagna utrustning.

C-601/22 WWF Österreich m.fl. (SBEUD2022/451)

Begäran från Landesverwaltungsgericht Tirol, Österrike

EU-domstolen meddelade dom den 11 juli 2024.

Målet gäller bland annat fråga om skyddsstatus för varg i art- och habitatdirektivet (direktiv 92/43).

**C-670/22 Staatsanwaltschaft Berlin mot M.N.
(SBEUD2022/488)**

Skr. 2024/25:115
Bilaga 1

Begäran från Landgericht Berlin, Tyskland

EU-domstolen (stora avdelningen) meddelade dom den 30 april 2024.

Målet gäller bland annat fråga om förutsättningar för inhämtning av bevisning från den brottsbekämpande insatsen EncroChat genom en europeisk utredningsorder och användning av detta bevismaterial.

C-658/22 Sąd Najwyższy (SBEUD2022/492)

Begäran från Sąd Najwyższy, Polen

EU-domstolen meddelade dom den 9 januari 2024.

Målet gäller om en tvistemålsavdelning vid polska Högsta domstolen kan bedömas utgöra en oberoende och oavhängig domstol.

C-39/23 Keva m.fl. (SBEUD2023/087)

Begäran från Högsta förvaltningsdomstolen, Sverige

EU-domstolen meddelade dom den 29 juli 2024.

Målet gäller om svensk lagstiftning, enligt vilken utdelning från inhemska bolag till en annan medlemsstat genom dess offentliga pensionsinstitut beläggs med källskatt medan motsvarande utdelning inte är föremål för beskattning om den tillfaller den egna staten genom dess allmänna pensionsfonder (AP-fonderna), strider mot den fria rörligheten för kapital enligt artikel 63 FEUF.

**C-60/23 Digital Charging Solutions GmbH (SBEUD
2023/163)**

Begäran från Högsta förvaltningsdomstolen, Sverige

EU-domstolen meddelade dom den 17 oktober 2024.

Målet gäller om det enligt mervärdesskattedirektivet sker leverans av el i varje led i en transaktionskedja när ett elfordon laddas via ett nätverk av publika laddningsstationer som användaren har tillgång till genom abonnemang tecknat hos ett annat bolag än nätoperatören.

C-88/23 Parfümerie Akzente (SBEUD2023/119)

Begäran från Svea hovrätt, Sverige

EU-domstolen meddelade dom den 19 september 2024.

Målet gäller bland annat fråga om tillämpningen av den s.k. ursprungslandsprincipen som fastställs i e-handelsdirektivet (direktiv 2000/31).

C-119/23 Valančius (SBEUD2023/137)

Begäran från Vilniaus apygardos administracinis teismas, Litauen

EU-domstolen (stora avdelningen) meddelade dom den 29 juli 2024.

Målet gäller bland annat om det inom ramen för ett nationellt förfarande för nominering av en kandidat till domare i tribunalen är förenligt med oavhängighetskravet att regeringen utser en annan kandidat än den som en tillsatt grupp av oberoende experter i första hand föreslår.

C-314/23 STAVLA (SBEUD2023/260)

Begäran från Audiencia Nacional, Spanien

EU-domstolen meddelade dom den 4 oktober 2024.

Målet gäller om en skillnad i traktamentsersättning i två separata kollektivavtal som slutits mellan ett flygbolag och fackliga företrädare för kabinbesättningspersonal respektive piloter utgör en otillåten indirekt diskriminering på grund av kön eller om skillnaden kan anses motiverad med hänvisning till rätten att förhandla och sluta kollektivavtal.

2 PÅGÅENDE MÅL

2.1 Mål

C-769/22 kommissionen mot Ungern (SBEUD2023/134)

Talan om fördragsbrott gällande nationell lagstiftning som begränsar innehållet i sändningar vilken bedöms vara oförenlig med unionsrätten.

Sverige deltog i en muntlig förhandling den 19 november 2024.

C-19/23 Danmark mot parlamentet och rådet (SBEUD2023/175)

Talan om ogiltigförklaring av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2041 om tillräckliga minimilöner i Europeiska unionen.

Sverige deltog i en muntlig förhandling den 17 september 2024.

C-71/23 P Frankrike mot CWS Powder Coatings m.fl. (SBEUD2023/114) och C-82/23 P kommissionen mot CWS Powder Coatings m.fl. (SBEUD2023/091)

Överklagande av tribunalens dom i de förenade målen T-279/20 och T-288/20 samt i mål T-283/20 angående talan om ogiltigförklaring av kommissionens delegerade förordning 2020/2171 i den del som rör klassificering och märkning av titandioxid.

C-353/23 P Nouryon Performance Formulations mot kommissionen (SBEUD2023/424)

Skr. 2024/25:115

Bilaga 1

Överklagande av tribunalens dom i mål T-868/19 angående talan om ogiltigförklaring av ett genomförandebeslut från kommissionen som uppställer vissa krav på tester för registrering av det kemiska ämnet dimetyleter (DME) under Reach-förordningen.

C-621/23 P LKAB mot kommissionen (SBEUD2023/399)

Överklagande av tribunalens dom i mål T-244/21 angående talan om ogiltigförklaring av ett beslut av kommissionen om nationella genomförandeåtgärder för gratis tilldelning under en övergångsperiod av utsläppsrätter för växthusgaser.

C-140/24 P Tjeckien mot kommissionen (SBEUD2024/236)

Överklagande av tribunalens dom i mål T-48/22 angående talan om ogiltigförklaring av delvis ogiltigförklaring av kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/2020 av den 17 november 2021 om undantagande från unionsfinansiering av vissa utgifter som betalats av medlemsstaterna inom ramen för Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och inom ramen för Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu), i den del det avser utgifter som Tjeckien påstås ha haft under åren 2015–2017 och som uppgår till beloppet 43 470 836,30 euro.

Sverige ansökte om intervention till stöd för Tjeckien den 30 maj 2024 och gav in en interventionsinlägga den 20 september 2024.

C-377/24 och C-378/24 Spanien mot parlamentet samt C-381/24 och C-382/24 Italien mot parlamentet (SBEUD2024/343)

Talan om ogiltigförklaring av Europaparlamentets beslut att utlysa nationellt baserade uttagningsprov.

Sverige ansökte om intervention till stöd för parlamentet den 25 juli 2024.

C-459/24 P Svenska Bankföreningen mot kommissionen (SBEUD2024/285)

Överklagande av tribunalens dom i mål T-112/22 angående talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut i ärende om statligt stöd SA.56348 avseende svensk skatt för kreditinstitut.

Sverige gav in en svarsskrivelse den 12 september 2024.

**C-486/24 Ungern mot parlamentet och rådet
(SBEUD2024/465)**

Talan om ogiltigförklaring av EU:s mediefrihetsförordning (EU) 2024/1083 (EMFA).

Sverige ansökte om intervention till stöd för Europaparlamentet och rådet den 11 oktober 2024.

**T-334/22 Danske Fragtmænd mot kommissionen
(SBEUD2022/440)**

Talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut i ärenden om statligt stöd SA.49668 och SA.53403 avseende åtgärder som genomförts av Danmark och Sverige för PostNord AB och Post Danmark A/S.

T-485/22 Sverige mot kommissionen (SBEUD2022/352)

Talan om ogiltigförklaring av kommissionens genomförandebeslut (EU) 2022/908 av den 8 juni 2022 om undantagande från unionsfinansiering av vissa utgifter som betalats av medlemsstaterna inom ramen för Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och inom ramen för Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu), i den del beslutet för Sverige innebär en schablonkorrigerings om fem procent motsvarande ett belopp på 13 856 996,64 euro.

Sverige deltog i en muntlig förhandling den 29 maj 2024.

T-590/23 De Capitani mot rådet (SBEUD2023/498)

Talan om ogiltigförklaring av rådets beslut att neka tillgång till handlingar som rör lagstiftningsförfaranden.

Sverige gav in en interventionsinlägga den 2 april 2024.

**T-169/24 PMC Vlissingen Netherlands mot kommissionen
(SBEUD2024/340)**

Talan om ogiltigförklaring av kommissionens delegerade förordning (EU) 2024/197 om ändring, för anpassning till den tekniska och vetenskapliga utvecklingen, av förordning (EG) nr 1272/2008, i den del som den inför en harmoniserad klassificering och märkning av dibutyltennoxid (DBTO) såsom ett reproduktionstoxiskt ämne i kategori 1B.

Sverige ansökte om intervention till stöd för kommissionen den 24 juli 2024 och gav in en interventionsinlägga den 1 november 2024.

**T-258/24 Scandlines Danmark m.fl. mot kommissionen
(SBEUD2024/405)**

Talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut om statligt stöd från Danmark (SA.52162) och Sverige (SA.52617) till Öresundsbrokonsortiet.

Sverige ansökte om intervention till stöd för kommissionen den 9 september 2024.

Skr. 2024/25:115
Bilaga 1

T-457/24 Ungern mot rådet och Europeiska fredsfaciliteten (SBEUD2024/567)

Talan om ogiltigförklaring av Europeiska fredsfacilitetens beslut den 21 juni 2024 om anslag till stödåtgärder för tillhandahållande av militärt stöd till den ukrainska försvarsmakten.

Sverige ansökte om intervention till stöd för rådet den 19 december 2024.

2.2 Mål om förhandsavgöranden

C-521/21 Rzecznik Praw Obywatelskich (SBEUD2021/511)

Begäran från Sąd Rejonowy Poznań - Stare Miasto w Poznaniu, Polen

Målet gäller bland annat frågan om avdelningen för extraordinär kontroll vid polska Högsta domstolen kan anses inrättad enligt lag, samt fråga om unionsrättens företrädare.

C-647/21 D. K. och C-648/21 M.C. och M.F. (SBEUD2021/521)

Begäran från Sąd Okręgowy w Słupsku, Polen Målen gäller om artikel 19 FEU, jämförd med artikel 47 i stadgan, utgör hinder mot nationella bestämmelser som ger ett domstolskollegium behörighet att helt eller delvis befria en domare från skyldighet att pröva tilldelade mål. Även fråga om unionsrättens företrädare.

Sverige deltog i en muntlig förhandling den 24 januari 2024.

C-241/22 DX (SBEUD2022/238)

Begäran från Hoge Raad der Nederlanden, Nederländerna

Målet gäller brottsbekämpande myndigheters tillgång till uppgifter som leverantörerna lagrar för andra ändamål än ålagda ändamål (exempelvis för nationell säkerhet och allvarlig brottslighet) samt om allvarlig brottslighet (eller grov brottslighet) kan anses vara ett självständigt unionsrättsligt begrepp.

C-555/23 och C-556/23 Makeleio m.fl. (SBEUD2023/413)

Begäran från Symvoulio tis Epikrateias, Grekland

Målet gäller bland annat fråga om omfattningen av tillämpningsområdet av direktivet om audiovisuella mediatjänster (direktiv 2010/13 i dess lydelse av direktiv 2018/1808), hur vissa bestämmelser i rättsakten ska

tolkas i ljuset av artiklarna 20 och 21 i stadgan samt om direktivet ställer krav på teknikneutralitet i medlemsstaternas nationella lagstiftningar.

Sverige deltog i en muntlig förhandling den 16 oktober 2024.

C-635/23 WBS GmbH (SBEUD2023/458)

Begäran från Kammergericht Berlin, Tyskland

Målet gäller frågan om en myndighet, som inte är en rättslig myndighet, är förhindrad att utfärda en utredningsorder i ett ärende där denna leder och ansvarar för förundersökningen och har inhämtat alla rättsliga tillstånd på förhand enligt det förfarande som gäller nationellt.

Sverige deltog i en muntlig förhandling den 13 november 2024.

C-784/23 Voore Mets och Lemeks Põlva (SBEUD2024/076)

Begäran från Riigikohus, Estland

Målet gäller hur fågeldirektivet (2009/147) ska tolkas i samband med avverkning av skog.

Sverige gav in ett skriftligt yttrande den 24 april 2024 och deltog i en muntlig förhandling den 11 december 2024.

C-807/23 Jones Day (SBEUD2024/080)

Begäran från Oberster Gerichtshof, Österrike

Målet gäller om det är tillåtet att som förutsättning för registrering som biträdande jurist uppställa krav om att en väsentlig del av den praktiska tjänstgöringen ska utföras vid en advokatbyrå i det egna landet.

Sverige gav in ett skriftligt yttrande den 25 april 2024.

C-131/24 VIRUS m.fl. (SBEUD2024/127)

Begäran från Bundesverwaltungsgericht, Österrike

Målet gäller hur fågeldirektivet (2009/147) ska tolkas i samband med störning av vissa fågelarter inom ramen för ett vägprojekt.

Sverige gav in ett skriftligt yttrande den 24 maj 2024.

C-199/24 Garrapatica (SBEUD2024/175)

Begäran från Attunda tingsrätt, Sverige

Målet gäller förhållandet mellan EU:s dataskyddsförordning och mediegrundlagarna. En fråga i målet gäller om det skydd som yttrandefrihetsgrundlagen ger söktjänster vid publicering är förenligt med dataskyddsförordningen.

Sverige gav in ett skriftligt yttrande den 3 juli 2024 och begärde muntlig förhandling den 8 oktober 2024.

C-354/24 Elisa Eesti (SBEUD2024/318)

Skr. 2024/25:115
Bilaga 1

Begäran från Tallinna Halduskohus, Estland

Målet gäller förhållandet mellan unionsrätten och förbud mot användningen av viss utrustning i mobilnät med hänsyn till nationell säkerhet.

Sverige gav in ett skriftligt yttrande den 27 september 2024.

C-365/24 Purefun Group (SBEUD2024/299)

Begäran från Svea hovrätt, Patent- och marknadsöverdomstolen, Sverige

Målet gäller hur det svenska skyddet för företagsnamn och det s.k. korsvisa skyddet mellan företagsnamn och varumärken förhåller sig till varumärkesdirektivet (2015/2436).

Sverige gav in ett skriftligt yttrande den 20 september 2024.

C-758/24 och C-759/24 Alace m.fl. (SBEUD2024/491)

Begäran från Tribunale ordinario di Roma, Italien

De förenade målen gäller tolkningen av asylprocedurdirektivet (2013/32) och begreppet säkert ursprungsland.

Sverige gav in ett skriftligt yttrande den 23 december 2024.

Yttrande 1/24 (SBEUD2024/440)

Fråga från kommissionen om Europeiska unionen har exklusiv befogenhet att ingå luftfartsavtalet mellan Sultanatet Oman, å ena sidan, och Europeiska unionen och dess medlemsstater, å andra sidan.

Sverige gav in ett skriftligt yttrande den 23 december 2024.

Under 2024 avslutade och pågående överträdelseärenden

Här förtecknas kommissionens överträdelseärenden mot Sverige. I kapitel 1 listats för varje departement de ärenden som avslutats och kapitel 2 de ärenden som pågick vid utgången av året. I kapitel 2 tar ett första avsnitt upp försenade genomföranden och ett andra felaktiga genomföranden.

För handläggningen av formella underrättelser till Sverige som avser felaktigt genomförande ansvarar respektive departement. Handläggningen av formella underrättelser som avser försenat genomförande och motiverade yttranden till Sverige sker samlat vid Kansliet för EU-rättsliga och institutionella frågor i Statsrådsberedningen. För närmare information om enskilda överträdelseärenden kan kontakt tas med registrator på ansvarigt departement med hänvisning till kommissionens ärendenummer som anges i förteckningen. Kontaktuppgifter till departementens registratorer finns på regeringens webbplats <https://www.regeringen.se/kontaktuppgifter/kontaktuppgifter-till-departementens-registratorer/>.

På kommissionens webbplats finns möjlighet att söka information om överträdelsebeslut mot Sverige och övriga medlemsstater https://ec.europa.eu/atwork/applying-eu-law/infringements-proceedings/infringement_decisions/?lang_code=sv. Där publiceras även pressmeddelanden för mer betydelsefulla ärenden.

Förteckningar över överträdelseärenden som bifogats regeringens skrivelser från tidigare år angående verksamheten i EU finns på riksdagens webbplats Dokument & lagar - Riksdagen Sökord ”Verksamheten i Europeiska unionen”.

1 AVSLUTADE ÄRENDEN

1.1 Justitiedepartementet

1. Direktiv (EU) 2019/1151 om ändring av direktiv (EU) 2017/1132 vad gäller användningen av digitala verktyg och förfaranden inom bolagsrätt (ärendenummer 2023/0243)
2. Direktiv 2013/48/EU om rätt till tillgång till försvarare i straffrättsliga förfaranden och förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder samt om rätt att få en tredje part underrättad vid frihetsberövande och rätt att kontakta tredje parter och konsulära myndigheter under frihetsberövandet (ärendenummer 2023/2005)
3. Direktiv 2010/64/EU om rätt till tolkning och översättning vid straffrättsliga förfaranden (ärendenummer 2021/2105)
4. Rambeslut 2008/913/RIF om bekämpande av vissa former av och uttryck för rasism och främlingsfientlighet enligt strafflagstiftningen (ärendenummer 2020/2324)

1.2 Utrikesdepartementet

1. Bilateral investeringskyddsavtal (ärendenummer 2004/2055, mål C-249/06)

1.3 Försvarsdepartementet

1. Direktiv (EU) 2022/2407 om ändring av bilagorna till Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/68/EG för att ta hänsyn till den vetenskapliga och tekniska utvecklingen (ärendenummer 2023/0173)

1.4 Socialdepartementet

Inga ärenden.

1.5 Finansdepartementet

1. Förordning (EU) 2022/868 om europeisk dataförvaltning och om ändring av förordning (EU) 2018/1724 (dataförvaltningsakten) (ärendenummer 2024/2069)

1.6 Utbildningsdepartementet

Inga ärenden.

1.7 Klimat- och näringslivsdepartementet

1. Direktiv (EU) 2023/958 om ändring av direktiv 2003/87/EG vad gäller luftfartens bidrag till unionens mål om minskade utsläpp från hela ekonomin och det lämpliga genomförandet av en global marknadsbaserad åtgärd (ärendenummer 2024/0129)
2. Direktiv (EU) 2023/959 om ändring av direktiv 2003/87/EG om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom unionen och beslut (EU) 2015/1814 om upprättande och användning av en reserv för marknadsstabilitet för unionens utsläppshandelssystem (ärendenummer 2024/0130). Överträdelsen gällde den första av två tidsfrister för genomförande; jämför ärende 2024/0202 under avsnitt 2.1.7.
3. Kommissionens delegerade direktiv (EU) 2023/544 om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/53/EG vad gäller undantagen för användning av bly i aluminiumlegeringar avsedda för bearbetning, i kopparlegeringar och i vissa batterier (ärendenummer 2023/0174)

1.8 Kulturdepartementet

Inga ärenden.

1.9 Arbetsmarknadsdepartementet

Inga ärenden.

1.10 Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

1. Direktiv (EU) 2019/520 om driftskompatibilitet mellan elektroniska vägtullsystem och underlättande av gränsöverskridande informationsutbyte om underlåtenhet att betala vägavgifter i unionen (ärendenummer 2021/0541)
2. Svenska regimen gällande kombinerad transport – Direktiv 92/106/EEC om gemensamma regler för vissa former av kombinerad transport för gods mellan medlemsstaterna (ärendenummer 2020/4055)

2 PÅGÅENDE ÄRENDEN

2.1 Försenat genomförande

2.1.1 Justitiedepartementet

Motiverade yttranden

1. Direktiv (EU) 2017/853 om ändring av rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen (ärendenummer 2018/0389)
2. Direktiv (EU) 2021/1883 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning och om upphävande av rådets direktiv 2009/50/EG (ärendenummer 2024/0128)

Formella underrättelser

1. Direktiv (EU) 2016/800 om rättssäkerhetsgarantier för barn som är misstänkta eller tilltalade i straffrättsliga förfaranden (ärendenummer 2023/2110). Kommissionen anser att det saknas bestämmelser i svensk rätt som genomför vissa bestämmelser i direktivet, bland annat avseende att barn som är misstänkta eller tilltalade för brott ska informeras om sina rättigheter vid första lämpliga tillfälle under brottmålsförfarandet.

2.1.2 Utrikesdepartementet

Skr. 2024/25:115
Bilaga 2

Inga ärenden

2.1.3 Försvarsdepartementet

Formella underrättelser

1. Direktiv (EU) 2022/2555 om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen, om ändring av förordning (EU) nr 910/2014 och direktiv (EU) 2018/1972 och om upphävande av direktiv (EU) 2016/1148 (NIS 2-direktivet) (ärendenummer 2024/0296)
2. Direktiv (EU) 2022/2557 om kritiska entiteters motståndskraft och om upphävande av rådets direktiv 2008/114/EG (ärendenummer 2024/0297)

2.1.4 Socialdepartementet

Motiverade yttranden

1. Direktiv (EU) 2019/882 om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster (ärendenummer 2022/0322)

Formella underrättelser

1. Direktiv (EU) 2022/2100 om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/40/EU vad gäller upphävande av vissa undantag för upphettade tobaksvaror (ärendenummer 2023/0244)

2.1.5 Finansdepartementet

Formella underrättelser

1. Direktiv (EU) 2020/1828 om grupptalan för att skydda konsumenters kollektiva intressen och om upphävande av direktiv 2009/22/EG (ärendenummer 2023/0036)

2.1.6 Utbildningsdepartementet

Inga ärenden

2.1.7 Klimat- och näringslivsdepartementet

Motiverade yttranden

1. Direktiv (EU) 2019/944 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU (ärendenummer 2021/0096)

2. Direktiv (EU) 2018/2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (ärendenummer 2021/0344)

Formella underrättelser

1. Direktiv (EU) 2023/959 om ändring av direktiv 2003/87/EG om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom unionen och beslut (EU) 2015/1814 om upprättande och användning av en reserv för marknadsstabilitet för unionens utsläppshandelssystem (ärendenummer 2024/0202). Överträdelsen gäller den andra av två tidsfrister för genomförande; jämför ärende 2024/0130 under avsnitt 1.7.
2. Direktiv (EU) 2023/2413 om ändring av direktiv (EU) 2018/2001, förordning (EU) 2018/1999 och direktiv 98/70/EG vad gäller främjande av energi från förnybara energikällor, och om upphävande av rådets direktiv (EU) 2015/652 (ärendenummer 2024/0249)

2.1.8 Kulturdepartementet

Inga ärenden

2.1.9 Arbetsmarknadsdepartementet

Inga ärenden

2.1.10 Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Motiverade yttranden

1. Direktiv (EU) 2020/2184 om kvaliteten på dricksvatten (ärendenummer 2023/0098)

2.2 Felaktigt genomförande

2.2.1 Justitiedepartementet

Motiverade yttranden

1. Rambeslut 2002/584/RIF om den europeiska arresteringsordern och överlämnande mellan medlemsstaterna (ärendenummer 2020/2362). Kommissionen anser att Sverige ofullständigt och bristfälligt har genomfört vissa bestämmelser i rambeslutet, bland annat om utevarodomar och dubbel straffbarhet vid fiskala brott.
2. Direktiv (EU) 2022/2464 om ändring av förordning (EU) nr 537/2014, direktiv 2004/109/EG, direktiv 2006/43/EG och direktiv 2013/34/EU vad gäller företagens hållbarhetsrapportering (ärendenummer 2024/2195). Kommissionen anser att Sverige har skjutit upp kraven på

Formella underrättelser

1. Direktiv (EU) 2017/1371 om bekämpande genom straffrättsliga bestämmelser av bedrägeri som riktar sig mot unionens finansiella intressen (ärendenummer 2021/2266). Kommissionen anser bland annat att det i svensk rätt saknas uttryckliga bestämmelser som, ifråga om mervärdesskatt, straffbelägger dels oriktiga muntliga uppgifter, dels korrekta uppgifter som lämnas i syfte att bedrägligen dölja en utebliven betalning eller otillbörligen skapad rätt till återbetalning av mervärdesskatt.
2. Direktiv (EU) 2016/680 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF samt förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning (ärendenummer 2022/2022)). Kommissionen anser att det i svensk rätt saknas ett effektivt rättsmedel vid utebliven eller långsam klagomålshantering hos tillsynsmyndigheten.
3. Direktiv 2014/36/EU om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för säsongsanställning (ärendenummer 2024/2008). Kommissionen anser bland annat att Sverige bristfälligt genomfört direktivet genom att det inte framgår av svensk lagstiftning att en ansökan om inresa för säsongsanställning ska åtföljas av ett anställningsavtal, eller bindande anställningserbjudande, som innehåller vissa uppgifter som närmare specificeras i direktivet och att det saknas sanktioner mot arbetsgivare som bryter mot sina förpliktelser enligt direktivet.
4. Direktiv (EU) 2016/343 om förstärkning av vissa aspekter av oskuldspresumtionen och av rätten att närvara vid rättegången i straffrättsliga förfaranden (ärendenummer 2024/2208). Kommissionen anser att Sverige på ett bristfälligt sätt genomfört vissa bestämmelser i direktivet och att svensk rätt därmed inte säkerställer ett lämpligt skydd av rätten till prövning i en opartisk domstol och av oskuldspresumtionen.

2.2.2 Utrikesdepartementet

Motiverade yttranden

1. Sveriges bilaterala investeringsskyddsavtal med Rumänien (ärendenummer 2013/2207). Kommissionen anser att Sverige inte har vidtagit alla nödvändiga åtgärder för att undanröja alla rättsverkningar av det numera uppsagda bilaterala investeringsavtalet med Rumänien, som enligt domstolens praxis är oförenligt med unionsrätten.

Formella underrättelser

1. Sveriges bilaterala investeringsavtal med Tjeckien, Bulgarien och Polen (ärendenummer 2021/2242). Kommissionen anser att Sverige har underlåtit att säga upp och avlägsna rättsverkningarna av de numera uppsagda bilaterala investeringsavtalen, som enligt domstolens praxis är oförenliga med unionsrätten.
2. Sveriges förhandskontroller av yrkeskvalifikationer för yrkesutövare som temporärt och tillfälligt tillhandahåller tjänster i en annan medlemsstat (ärendenummer 2024/2118). Kommissionen ifrågasätter om regler om förhandskontroller av hälso- och sjukvårdskuratorers kvalifikationer är förenliga med yrkeskvalifikationsdirektivet.

2.2.3 Försvarsdepartementet

Inga ärenden.

2.2.4 Socialdepartementet

Formella underrättelser

1. Direktiv 2011/98/EU, 2003/86/EG, 2003/109/EG, 2009/50/EG, 2014/36/EU, 2014/66/EU och direktiv (EU) 2016/801 - Migrationsverkets handläggningstider och sociala trygghetsförmåner för tredjelandsmedborgare (ärendenummer 2019/4073). Ärendet gäller i vilken utsträckning Sverige efterlever direktiv om rörlighet för tredjelandsmedborgare med hänsyn till bland annat myndigheters handläggningstider och likabehandling för tredjelandsmedborgare som avser att vistas i Sverige en kortare period än tolv månader.

2.2.5 Finansdepartementet

Motiverade yttranden

1. Ojämlig behandling av svensk utdelning som upp bärs av å ena sidan de svenska allmänna pensionsfonderna och å andra sida jämförbara offentliga pensionsinstitut som är etablerade i andra EU-medlemsstater eller EES-länder (ärendenummer 2020/4035). Ärendet gäller om skillnaden i behandling strider mot fri rörlighet för kapital och rör samma fråga som prövades av EU-domstolen i mål C-39/23 Keva m.fl. (SBEUD2023/087).
2. Krav på att undanta preliminär inkomstskatt för betalning av arbete utfört av utländska entreprenörer utan permanent etablering i Sverige (ärendenummer 2023/4007). Ärendet gäller huruvida bestämmelserna om betalning av preliminär skatt vad gäller arbete utfört av utländska tjänsteleverantörer utan fast etableringsställe i Sverige strider mot fri rörlighet av tjänster.

Formella underrättelser

Skr. 2024/25:115
Bilaga 2

1. Ränteavdragsbegränsningsreglerna i 24 kap. 16–20 §§ i inkomstskattelagen (1999:1229) (ärendenummer 2013/4206). Ärendet gäller i vad mån de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna är förenliga med fördragets bestämmelser om etableringsfrihet.
2. Upphandling av avfallstjänster (ärendenummer 2014/4183). Ärendet gäller om kommuner tilldelar tjänstekontrakt och tjänstekoncessioner på avfallsområdet till hel- och delägda bolag i strid mot upphandlingsregelverket.
3. Direktiv (EU) 2019/879 om ändring av direktiv 2014/59/EU vad gäller kreditinstituts och värdepappersföretags förlustabsorberings- och rekapitaliseringskapacitet och om direktiv 98/26/EG (ärendenummer 2024/2036). Ärendet gäller inkorrekt införlivande av flera bestämmelser som relaterar till kreditinstituts och värdepappersföretags förlustabsorberings- och rekapitaliseringskapacitet, bl. a. vad gäller skuldnedskrivningsverktyg, minimikrav för kvalificerade skulder och nedskrivning eller konvertering av kapitalinstrument och kvalificerade skulder.
4. Förordning (EU) 2022/2065 om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG (förordningen om digitala tjänster) (ärendenummer 2024/2169). Kommissionen anser att svenska myndigheter inte har fått tillräckliga befogenheter för att tillämpa förordningen fullt ut.
5. Direktiv 2004/109/EG om harmonisering av insynskraven angående upplysningar om emittenter vars värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad och om ändring av direktiv 2001/34/EG (ärendenummer 2024/4015). Kommissionen anser att Finansinspektionen inte har fått tillräckliga befogenheter för att förbjuda handel på reglerade marknader.

2.2.6 Utbildningsdepartementet

Inga ärenden.

2.2.7 Klimat- och näringslivsdepartementet

Motiverade yttranden

1. Direktiv 2008/50/EG om luftkvalitet och renare luft i Europa vad gäller överskridna gränsvärden – partiklar i luften, PM10 (ärendenummer 2012/2216) Ärendet gäller i vilken utsträckning Sverige uppfyller de dagliga gränsvärdena för PM10 i luften för vissa zoner (Norrköping, Södertälje, Uppsala och Stockholm) under, inledningsvis, åren 2008–2011 men numera även åren 2012–2013.
2. Direktiv (EU) 2016/2284 om minskning av nationella utsläpp av vissa luftföroreningar, om ändring av direktiv 2003/35/EG och om upphävande av direktiv 2001/81/EG (ärendenummer 2022/2080). Ärendet gäller överskridande av gränsvärden avseende utsläpp av

Formella underrättelser

1. Direktiv 2011/92/EU om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt, i dess ändrade lydelse enligt direktiv 2014/52/EU (ärendenummer 2019/2222). Kommissionen anser att det svenska genomförandet av det s.k. MKB-direktivet är bristfälligt i vissa avseenden, bland annat att det enligt svensk rätt ibland räcker med en anmälan för vissa verksamheter vilka enligt direktivet borde bli föremål för krav på tillstånd.
2. Direktiv 91/271/EEG om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse (ärendenummer 2020/2096). Kommissionen anser att Sverige bristfälligt har genomfört vissa bestämmelser i direktivet, bland annat beträffande regleringen av hur känsliga områden utses.
3. Direktiv 92/43/EEG (art- och habitatdirektivet) samt direktiv 2009/147/EG (fågeldirektivet) vad gäller brister i Natura 2000-nätverket (ärendenummer 2020/2207) Kommissionen anser att Sverige bristfälligt har genomfört de aktuella direktiven, bland annat genom att inte föreslå en uttömmande förteckning över förslag till områden av gemenskapsintresse.
4. Direktiv 2013/59/Euratom om fastställande av grundläggande säkerhetsnormer för skydd mot de faror som uppstår till följd av exponering för joniserande strålning (ärendenummer 2023/2085) Kommissionen anser att Sverige bristfälligt har genomfört strålskyddsdirektivet, bland annat genom att det i svensk rätt inte fastställs några referensnivåer för befintliga exponeringssituationer i allmänhet, inom ett visst referensområde.
5. Direktiv 2008/98/EG om avfall och om upphävande av vissa direktiv samt direktiv 2012/19/EU om avfall som utgörs av eller innehåller elektrisk och elektronisk utrustning (WEEE) (ärendenummer 2024/2146). Kommissionen anser att Sverige inte har uppfyllt sina skyldigheter enligt vissa bestämmelser i avfalls- och elavfallsdirektiven, bland annat genom att inte uppfylla mål för återvinning av vissa material.
6. Direktiv 2000/60/EG om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område (ramdirektivet för vatten), (ärendenummer 2024/2236). Kommissionen anser att Sverige felaktigt har genomfört och bristfälligt tillämpat vissa bestämmelser i direktivet bland annat gällande periodisk översyn av vattenkraftsdammar.

2.2.8 Kulturdepartementet

Inga ärenden.

2.2.9 Arbetsmarknadsdepartementet

Inga ärenden.

Motiverade yttranden

1. Direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet) vad gäller den svenska vargpolitiken – särskilt licensjakten på varg (ärendenummer 2010/4200). Kommissionen anser att den svenska licensjakten inte är förenlig med vargens skyddsstatus och att Sverige därmed inte uppfyller sina skyldigheter enligt art- och habitatdirektivet.
2. Direktiv 92/43/EEG (art- och habitatdirektivet) vad gäller bristande tillämpning och genomförande (ärendenummer 2020/4037). Kommissionen anser att Sverige inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att skydda östersjöpopulationen av tumlare och för att förhindra betydande störningar av tumlare i vissa Natura 2000-områden. Kommissionen anser vidare att Sverige inte har genomfört direktivet korrekt i svensk lagstiftning.
3. Förordning nr 725/2004 om förbättrat sjöfartsskydd på fartyg och i hamnanläggningar, direktiv 2005/65/EG om ökat hamnskydd och kommissionens förordning (EG) 324/2008 om fastställande av reviderade förfaranden för kommissionens inspektioner på området för sjöfartsskydd av Sverige (ärendenummer 2022/2206). Kommissionen anser att Sverige har brutit i fullgörande respektive genomförande av de två EU-rättsakterna.

Formella underrättelser

1. Det bilaterala luftfartsavtalet mellan Sverige och Ryssland (ärendenummer 2010/2182). Kommissionen anser att Sverige har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt EU-rätten avseende det bilaterala luftfartsavtalet med Ryssland (t.ex. genom att inte ha infört en s.k. EU-designeringsklausul). De bilaterala luftfartsrelationerna mellan Sverige och Ryssland regleras av överenskommelsen mellan Sverige och Sovjetunionen från 1956 till vilken Ryssland har succederat.
2. Genomförandeförordning 2021/116/EU om inrättande av det första gemensamma projektet till stöd för genomförandet av generalplanen för det europeiska nätverket för flygledningstjänst (ärendenummer 2023/2060). Kommissionen anser att Sverige inte har genomfört de delfunktioner för flygtrafiktjänster avseende utvidgad ankomstplanering och integrerad ankomst/avgångsplanering som enligt genomförandeförordningen ska införas på Stockholm Arlanda flygplats.

Beslut i rådet under 2024 som Sverige inte har stött eller har gjort uttalande om

Målsättning i Sveriges EU-arbete är att genom tidigt påverkansarbete och aktivt deltagande i förhandlingsarbete nå resultat som gagnar svenska och europeiska intressen. Vid ett fåtal tillfällen varje år kan det dock uppkomma situationer då det inte bedöms möjligt att stödja rådets beslut. Genom sådana uttalanden kan en medlemsstat påtala politiskt viktiga aspekter av ett rådsbeslut. Nedan redovisas exempel på sådana uttalanden som Sverige ensamt eller tillsammans med andra medlemsstater fört till rådets protokoll. De offentliga delarna av rådets protokoll finns tillgängliga i dokumentregistret på rådets webbplats (<https://www.consilium.europa.eu/sv/documents-publications/public-register/public-register-search/>).

1 Beslut i rådet under 2024 där Sverige röstat nej

1.1 Rådets beslut om bemyndigande för medlemsstaterna att ratificera 2019 års ILO-konvention om våld och trakasserier

- Datum för omröstning: 25 mars 2024
- Rådsformation: Miljö
- Princip för omröstning: kvalificerad majoritet

Varför Sverige röstade nej: Sverige gav inte sitt stöd till beslutet då ett sådant inte bedömdes nödvändigt för att kunna ratificera konventionen.

1.2 La Hulpe-deklarationen om framtiden för den europeiska pelaren för sociala rättigheter

- Datum för antagande: 20 juni 2024
- Rådsformation: Sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor
- Beslut fattas med konsensus

Varför Sverige inte ställde sig bakom: La Hulpe-deklarationen var en deklARATION om att och hur den europeiska pelaren för sociala rättigheter bör fortsätta prioriteras och genomföras under de kommande åren. Deklarationen syftade till att vara ett inspel inför Europeiska rådets antagande av en ny strategisk agenda.

Sverige ansåg att EU i nästa strategiska agenda behövde prioritera kritiska områden, såsom stödet till Ukraina, gränsöverskridande brottslighet, inklusive arbetslivskriminalitet, och konkurrenskraft. Initiativ och åtgärder inom det sysselsättnings- och socialpolitiska området bör bidra till att stärka Europas konkurrenskraft. Sverige ansåg det vidare inte lämpligt med ett särskilt inspel till den strategiska agendan om framtiden för den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Sverige valde att inte underteckna deklARATIONEN som därmed i formell mening inte antogs av rådet.

1.3 Förordning om restaurering av natur

- Datum för omröstning: 17 juni 2024
- Rådsformation: Miljörådet
- Princip för omröstning: kvalificerad majoritet

Varför Sverige röstade nej: Regeringen kunde inte stödja förslaget mot bakgrund av att de sammantagna förflyttningarna i förslaget gentemot svensk position inte var tillräckligt omfattande och att regeringen fortfarande såg kvarstående utmaningar i delar av förslaget. Sverige röstade nej till rådets allmänna riktlinje i juni 2023 och regeringen kunde efter att trepartsförhandlingarna hade landat konstatera att Sveriges utmaningar förvisso lindrats men inte i tillräcklig grad. De lättnader som skett i bestämmelsen om återetablering av utpekade naturtyper i land-, kust- och sötvattens ekosystem var för begränsade och regeringen beklagade att rådet under förhandlingarna inte kunde visa mer flexibilitet gentemot Europaparlamentets position när det gäller bestämmelsen om att förhindra betydande försämring av områden där utpekade naturtyper förekommer. Regeringen kunde också konstatera att en åtstramning hade skett i artikeln om skogsekosystem jämfört med rådets allmänna riktlinje. Vidare var regeringen fortfarande bekymrad över negativa effekter för samhällsbyggnad när det gäller artikeln om urbana ekosystem.

1.4 Antagandet av EU:s allmänna budget för år 2025

- Datum för röstning: 25 november 2024
- Rådsformation: Utbildnings- och ungdomsrådet
- Princip för omröstning: kvalificerad majoritet

Varför Sverige röstade nej: Sveriges övergripande mål var att nå en så restriktiv budget som möjligt, som med god marginal rymdes inom de beslutade taken i den fleråriga budgetramen. Den överenskommelse om EU:s årsbudget för 2025 som nåddes den 25 november 2024 bedömdes inte garantera tillräckliga marginaler för det kommande budgetåret. Därmed uppfylldes inte den ståndpunkt som regeringen hade förankrat i finansutskottet och EU-nämnden.

1.5 Beviljandet av ansvarsfrihet för kommissionen avseende genomförande av EU-budgeten 2022

- Datum för röstning: 12 mars 2024.
- Rådsformation: Ekofin
- Princip för omröstning: kvalificerad majoritet

Varför Sverige röstade nej: Sverige anser att det är allvarligt att kommissionen inte har fått en revisionsförklaring utan kritik för alla delar av budgeten. Ett flertal av revisorernas iakttagelser medför dessutom att EU-budgetens exponering för olika risker ökar.

1.6 En översyn av EU:s formskyddsregler

- Datum för röstning: 10 oktober 2024
- Rådsformation: Konkurrenskraftsfrågor
- Princip för omröstning: kvalificerad majoritet

Varför Sverige röstade nej: En för Sverige central fråga i förhandlingarna om direktivet var den om möjligheten att kunna skydda reservdelar, vilken är viktig för den svenska fordonsindustrin. Den politiska överenskommelsen mellan rådet och Europaparlamentet innebar ytterligare försämringar i detta avseende. Överenskommelsen bedömdes därmed inte ligga i linje med den med riksdagen överlagda ståndpunkten i denna del.

2 Beslut där Sverige lagt ned sin röst

2.1 Direktiv om byggnaders energiprestanda

- Datum för rådsmöte: 12 april 2024
- Rådsformation: Rättsliga och inrikes frågor
- Princip för omröstning: kvalificerad majoritet

Varför Sverige lade ner sin röst: Se uttalande nedan.

3.1 Förordning om ändring av förordning (EU) nr 2023/1115 vad gäller bestämmelser om tillämpningsdatum

- Skriftligt förfarande: den 18 december 2024
- Formella namnet: Förordning om ändring av förordning (EU) nr 2023/1115 vad gäller bestämmelser om tillämpningsdatum (Avskogningsförordningen)

”Sverige har sedan förordningens antagande bidragit i såväl formellt som informellt arbete med att reda ut förordningens många oklarheter. Till följd av återstående otydligheter har Sverige sedan februari 2024 efterfrågat en senareläggning av tillämpningsdatum för att medge ett ordnat och rättssäkert genomförande för juridiska och fysiska personer. Sverige anser att kommissionens förslag om 12 månaders senareläggning är i underkant av vad som behövs, i synnerhet för småbrukare i tredjeland. Kommissionens informationssystem (EUIS) måste även fungera ändamålsenligt i god tid före förordningen ska börja tillämpas så att företag kan anpassa sin verksamhet. Vidare medför Kommissionens vägledningsdokument och nya frågesvar ytterligare oklarheter som behöver redas ut i god tid före förordningen ska börja tillämpas.

Sverige anser att det finns ett behov av att förenkla bestämmelserna och bedömer att ytterligare insatser behövs från kommissionen för minskad administrativ börda för företag. Sverige välkomnar att även Europaparlamentet tycks dela den uppfattningen. Ändringar behöver göras utifrån konsekvensutredda förslag som inte snedvrider konkurrens eller riskerar skapa skevheter. Övergripande kvarstår problemet att företagen, till följd av förordningen, möter oproportionerligt hög administrativ börda för att undvika oproportionerligt hårda sanktioner eller oproportionerliga negativa ekonomiska konsekvenser. Bestämmelserna i förordningen och dess tillämpning behöver bli mer proportionerliga, både avseende administrativ börda och sanktioner, inklusive avseende tillbakadragande av produkter som säljs i bulk. Sverige anser fortsatt att en smalare och mer funktionell förordning hade bidragit mer till hållbar global utveckling. Föreslagen tidsplan för genomförande är dock bättre än nuläget, varför Sverige stödjer att senarelägga tillämpningen. Sverige välkomnar kommissionens förpliktande uttalande om att minska administrativa bördor som inkom i samband med triloggen och uppmanar kommissionen att sträva så långt som möjligt inom ramen för befintlig förordning och att vidta en översyn med inriktning av att förenkla regelverket före 2028. Översynen bör även omfatta en analys av möjligheten att ytterligare förenkla för råvaror och produkter från länder eller delar av länder med låg risk för avskogning och skogsförstörelse.”

3.2 Direktiv om våld mot kvinnor och våld i nära relationer

- Datum för rådsmöte: 7 maj 2024
- Rådsformation: Rådet för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor

Uttalande från Österrike, Kroatien, Cypern, Finland, Grekland, Italien, Lettland, Luxemburg, Polen, Rumänien, Slovenien, Spanien och Sverige.

”Vi välkomnar överenskommelsen om direktivet om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer och önskar förklara följande:

Enligt Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter (FRA) har i EU 1 av 20 kvinnor över 15 år våldtagits. Sex utan samtycke är en extremt allvarlig kränkning av personers sexuella integritet och måste förebyggas och bekämpas med full kraft på alla nivåer, även på EU-nivå. Österrike, Kroatien, Cypern, Finland, Grekland, Italien, Lettland, Luxemburg, Polen, Rumänien, Slovenien, Spanien och Sverige beklagar därför att direktivet inte omfattar brottet våldtäkt på grund av frånvaro av samtycke. Det faktum att direktivet innehåller krav på utbildning i fråga om samtycke är dock ett steg i rätt riktning.

Trots att direktivet saknar en samtyckesbaserad bestämmelse om våldtäkt har det dock varit av yttersta vikt för oss att säkerställa att direktivet antas så snart som möjligt, eftersom det innehåller andra viktiga inslag. Inget specifikt rättsligt instrument har hittills tagit upp våld mot kvinnor och våld i nära relationer på EU-nivå. Detta direktiv är därför en milstolpe för internationella standarder på detta område. Direktivet innehåller välbehövliga heltäckande åtgärder som omfattar förebyggande arbete, skydd för och stöd till brottsoffer samt lagföring av ett antal brott som utgör våld mot kvinnor och våld i nära relationer.

Vi är övertygade om att direktivet kommer att ge ett kraftfullt bidrag till kvinnors säkerhet och trygghet i hela EU.”

3.3 Direktiv om byggnaders energiprestanda

- Datum för rådsmöte: 12 april 2024
- Rådsformation: Ekonomiska och finansiella frågor

”Byggnader spelar en viktig roll i energisystemen och därmed i energiomställningen. Sverige välkomnar ambitionen att förbättra byggnadernas energiprestanda i EU så att sektorn kan bidra till det långsiktiga målet om att uppnå klimatneutralitet senast 2050.

I förhandlingarna har Sverige argumenterat mot alltför detaljerade krav utan tillräcklig hänsyn till olika nationella förhållanden. En sådan strategi skulle inte bara vara kostnadsineffektiv utan skulle också kunna leda till långtgående och oönskade ekonomiska konsekvenser för enskilda hushåll och företag.

Sverige uppskattar de förbättringar som gjorts i den slutliga texten, bland annat möjligheten för medlemsstaterna att ta hänsyn till tidiga insatser och

en redan låg andel fossil energianvändning inom bostadsbyggnadssektorn i enlighet med artikel 9.2.

Skr. 2024/25:115

Bilaga 3

Sverige beklagar att bestämmelserna om solenergi fortfarande är otydliga och alltför detaljerade. Solinstrålningen i Sverige är låg under vintermånaderna, då det högsta energibehovet uppstår.

Sverige är fast beslutet att uppnå en grön omställning både nationellt och i EU.”

Statsrådsberedningen

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 27 februari 2025

Närvarande: statsrådet Busch, ordförande, och statsråden Ankarberg Johansson, Edholm, Waltersson Grönvall, M Persson, Wykman, Liljestrand, Pourmokhtari, Rosencrantz, Dousa

Föredragande: statsrådet Rosencrantz

Regeringen beslutar skrivelse Verksamheten i Europeiska unionen under 2024